

O NOUĂ VIZIUNE ASUPRA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC

(sau de la haretism la reforma de azi a învățământului)

Mihai SPORIȘ

“Pantha rei “! Sistemele vii se adaptează permanent pentru a-și atinge menirea. Este și situația sistemului de învățământ românesc. În istoria noastră modernă consemnăm modelul performant al școlii impus de Spiru Haret, pe care îl omagiem azi, în anul Spiru Haret, la o sută de ani de la trecerea sa în eternitate. Ne punem azi întrebarea, constatând poticnelile reformei școlii noastre, dacă s-ar mai potrivi viziunea de atunci și dacă ar mai fi azi, ceva de folosit din acel proiect reușit pentru vremea aceea și mult după.

Care ar fi diferențele majore ale societății românești și lumii în ansamblu, între începutul de secol al XX-lea și cel al XXI-lea?

Lumea se afla în finalizarea unui proces de afirmare a națiunilor și distrugerea imperiilor: țarist, otoman, austro-ungar etc. Exista o tendință naturală a patriotismului și o aspirație pentru spațiul vital al neamului pe un teritoriu care-l cuprinde. Grecia mare, Bulgaria mare, Serbia mare, Ucraina mare... România mare, Germania mare, Italia mare s.a.m.d. Azi lumea întreagă este cuprinsă, cu, sau fără voie, de globalizare și respiră internaționalismul. Curentul este așa de puternic că nimeni nu scapă neantrenat de șuvoi. Constatăm o schimbare radicală de sens!, între atunci și acum. Nu spre unitatea centripetă a valorilor de dreapta (într-o definiție a spectrului de putere cu asumare doctrinară!) ci spre disoluția centrifugă al unui stângism care visa demult, mai îngust însă, internaționalizarea muncitorimii. Internaționalismul de azi depășește aspirațiile utopiei roșii pentru că a cuprins toate domeniile și se insinuează tot mai ... larg. Societatea românească cu regim monarhic (așezat și recunoscut!) avea o scenă politică cu un echilibru al polilor de putere: dreapta și stânga, funcționa după regulile democratice, bipolar și alternant. Azi societatea românească nu mai are valorile drepte (amputată de imperiul roșu!) iar stânga este încă nedecontaminată și foarte lentă în înjumătățirea unui proces natural (dacă ne gândim la alterare, ca la una care a afectat adânc nucleul identitar). Accesul facil la privilegiile... moștenite, întârzie procesul de remoralizare, imperios necesar!

Ce s-a întâmplat, cum s-a schimbat macazul?

După cel de-al doilea război mondial, cu știrea APUSULUI, imperiul comunist va fi sugrumat statele naționale, impunând modelul omului nou, realismul socialist și ateismul. După 1965, o anumită disidență în ... “lagăr”, va fi recuperat o nuanță seminațională pentru societatea românească. Omul nou, trebuia să rămână ateu, cultura trebuia să fie ... socialistă, iar stafia legionarismului trebuia ținută în viață. (să nu uităm aici pe legionarii încă stigmatizați fără judecata corectă a istoriei și folosiți de comunismul, rezistent încă în substanța noastră, drept alibi la propriile atrocități, iar sub sovietici, mobil pentru lichidarea drepte românești! Marea masă a acestora au fost preoții și învățătorii satelor, adică chiar vectorul educațional al nației!)

După 1990 am schimbat, brusc, abrupt, imperiul roșu, purtător al steluței pentagramă, cu imperiul albastru cu puzderia lui de pentagrame galbene, cum găsim și puzderia celor roșii pe steagul... puterii mondiale... Mentalul nostru colectiv nu se putea transforma prin schimbarea comutatorului. Eram foștii oameni noi, formați, educați cu valorile inoculate instituțional și pe alocuri, ilegal, catehizați în familie, cu o ascunsă poveste despre rude care au suferit pentru crezul lor. Eram oamenii noi ai realismului științific, formați, pentru un anume tip de societate pe care o vom fi slujit, cu pasiune, și pe care, într-o noapte, trebuia să o schimbăm cu sistemul și culoarea ei cu tot. Să devenim, fără a ne fi clar de ce, altceva, adică albaștrii... De la hipercentralizarea economiei planificate a socialismului trebuia să trecem la economia de piață, demult uitată. În înțelesul comun, imediat, prin ordin (nu ne-a întregat nimeni!) « piața noastră a fost o tarabă », iar competitorii? în principal bișnițarii, cameleonii de profesie și foarte multe lichele din care se va recruta majoritatea viitoarei clase politice. Taraba, evident într-o piață infantilă și

(continuare în pag.2)

Spiru Haret, marmură, Ion Jalea, 1935

DREPTUL CETĂȚEANULUI LA O BUNĂ ADMINISTRARE

Ilie GORJAN

Într-un stat de drept, autoritățile administrației publice se constituie în urma organizării și desfășurării alegerilor libere și corecte în cadrul cărora poporul, titular al puterii politice, își exprimă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat opțiunile politice. În aceste condiții, este firesc ca autoritățile, astfel constituite din reprezentanții aleși de popor, să se afle permanent în serviciul cetățenilor, satisfăcând cerințele vieții sociale prin aplicarea corectă a legilor sau prin organizarea aplicării în practică a acestora, cu alte cuvinte să le administreze interesele în scopul realizării binelui comun.

În România, după decembrie 1989, sunt evidente reformele înfăptuite în domeniul administrației publice, țara noastră revenind în mare parte din punctul de vedere al organizării structurilor statului, la modelele de funcționare din perioada interbelică.

Cu toate acestea, nu poate fi trecută cu vederea criza prin care trece administrația publică românească, începând cu criza de autoritate, care se face simțită la nivelul tuturor autorităților, și, terminând cu administrarea defectuoasă a treburilor publice, care afectează într-o bună măsură drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor.

Una dintre cauzele principale ale acestei crize a fost reliefată de prof. Ioan Scurtu care a afirmat: „În România postrevoluționară, spre deosebire de toate țările foste socialiste, s-a produs un fenomen denumit programul politic <<Jos>>. Cauza rămănerii în urmă a României trebuie căutată în distrugerile din timpul revoluției, când în țara noastră lupta împotriva comunismului a îmbrăcat forme aberante, ne mai întâlnite în celelalte țări foste socialiste. Sub lozinca <<Jos>> s-a urmărit distrugerea a tot ceea ce s-a creat după 1945. Au fost dărâmate grajduri pentru vite, sediile C.A.P.-urilor, plantații de pomi, viță de vie, sisteme de irigații, s-au demontat motoare și utilaje de înaltă tehnicitate, s-au casat tractoare, nave, camioane, s-au falimentat întreprinderi industriale, care au fost închise sau vândute la prețuri de nimic etc. Această frenezie distructivă era încurajată ca fiind o expresie a luptei împotriva comunismului. <<Jos>> era sloganul propagat cu o stăruință care s-a dovedit mai mult decât suspectă”.

La rândul său, Emil Cioran numea vocația românilor de a o lua mereu de la capăt, negând tot ce s-a creat în trecut, *Adamismul românesc*. Prof. Ioan Scurtu a confirmat această teză astfel: „În perioada interbelică, liberalii dădeau vina pe național-țărăniști, iar aceștia pe liberali; în 1938, Carol al II-lea aprecia că partidele politice erau vinovate de starea de tensiune din țară, drept care și-a asumat conducerea nemijlocită a statului; în septembrie 1940, Ion Antonescu îl acuza pe Carol al II-lea de prăbușirea României Mari, drept care i-a impus să abdice; la 23 august 1944, regele Mihai, susținut de <<liderii partidelor democratice>> anunța că <<pentru salvarea țării de la o catastrofă totală>> l-a înlăturat pe Antonescu și a avizat crearea unui <<guvern de uniune națională>>; la 30 decembrie 1947, monarhia și regele Mihai erau acuzați de Gheorghiu-Dej că <<au trăit din exploatarea poporului român>>; după 1965, Nicolae Ceaușescu l-a învinovățit pe Gheorghiu-Dej de <<crime și ilegalități>>, între care uciderea lui Lucrețiu Pătrășcanu; după decembrie 1989, Nicolae Ceaușescu este acuzat de genocid prin

uciderea a peste 60.000 de oameni și de subminarea economiei naționale.”

Apoi guvernele care s-au succedat la conducerea administrației publice s-au acuzat reciproc, dând vina pe *greaua moștenire* lăsată de cei care au deținut anterior puterea.

Criza administrației se răsfrânge negativ asupra celor administrați, asupra celor care de bună voie și nesiliți de nimeni (de multe ori prost informați) și-au ales pe cei care fac parte din autoritățile administrației publice.

O administrare defectuoasă a treburilor publice este vizibilă la tot pasul. Să luăm ca prim exemplu starea drumurilor. Comparativ cu 1989 este cert faptul că starea șoselelor din România s-a îmbunătățit simțitor. Cu toate acestea, există încă numeroase căi de comunicație naționale, județene și comunale care pun la grea încercare nervii șoferilor profesioniști și amatori, ca și buzunarele acestora, ca să nu mai vorbim de numeroasele accidente ce se produc, nu numai din vina conducătorilor auto, ci și din cauza proastei administrări a drumurilor.

Iar când vine vorba de întreținerea și repararea șoselelor, fie ca urmare a deteriorării, fie din cauza alunecărilor de teren sau căderilor de stânci, acestea se fac de mântuială sau trenează în timp și asta tot pe nervii și cheltuiala șoferilor.

Lipsa autostrăzilor transformă orice călătorie cu autovehiculul, de orice tip ar fi, într-un adevărat coșmar, mai ales pe drumurile europene înșesate cu tiruri și diferite tipuri de autovehicule de mare tonaj. Un turist american, șofer la rândul său, văzând riscurile la care se expun șoferii români pe șoselele țării, afirma că nici cel mai profesionist conducător auto de la ei nu s-ar descurca în traficul infernal ce se creează pe șoselele noastre și asta din cauza inexistenței autostrăzilor.

În principiu, nevoile și interesele generale ale colectivităților umane, fie ale societății în ansamblul ei, fie ale colectivităților de la nivelul unităților administrativ-teritoriale, sunt satisfăcute de către stat prin serviciile publice create de el. Uneori, însă, aceste nevoi sunt satisfăcute și de către particulari cu acceptul statului, numai că, de cele mai multe ori, acești particulari, în lipsa unei concurențe serioase, aduc mai mult un deserviciu cetățenilor, decât să-i deservească așa cum ar trebui. Sunt multe astfel de unități de alimentație publică, sănătate, învățământ privat, transporturi, construcții, cablu TV, topometrie etc, care sfidează populația, au o proastă organizare a serviciului, punând oamenii degeaba pe drumuri sau obligându-i să stea la cozi interminabile și, în cele mai multe cazuri, percep taxe exorbitante, greu de suportat de oamenii de rând.

În majoritatea localităților rurale nu sunt asigurate utilitățile minime necesare unui trai decent (canalizare, gaze naturale, cablu TV, internet), iar uneori alimentarea cu energie electrică se întrerupe în mod nepermis ca pe vremea *odiosului* regretat, ca să nu mai vorbim de lipsa iluminatului stradal ori de întreruperea nejustificată a acestuia și de nepăsarea greu de înțeles a celor abilitați cu repunerea lui în funcțiune, fapt ce transformă mediul rural într-un adevărat *el dorado* al hoților care, de regulă, acționează doar la adăpostul întunericului și stihiiilor naturii. Totodată, unele servicii publice strict necesare, sunt concentrate, în marea lor majoritate, în orașele reședință de județ (asistența medicală, juridică, socială, alimentație publică etc), unde omul de rând nu poate ajunge ușor, întrucât nici transportul în comun din zona rurală către orașe nu s-a bucurat de atenția celor în drept.

Un semn al modernismului și al apropierii noastre de standardele europene îl constituie creșterea numărului autoturismelor, îndeosebi de proveniență străină, dar grija autorităților pentru a asigura și parcări pentru posesorii de autoturisme e ca și inexistentă, în schimb sancțiunile pentru încălcarea regulilor de parcare sunt din abundență.

Proasta administrare a pădurilor, un bun național de mare valoare, se răsfrânge negativ din ce în ce mai mult asupra climei din țara noastră, tăierile masive de păduri din anii postdecembriști provocând numeroase dezastre naturale, care nu sunt specifice regiunii în care ne aflăm.

Cetățenii de rând se mai confruntă și cu procedura greoaie de elaborare a actelor administrative (autorizații de construcție, diplome, certificate etc), în absența unui cod de procedură administrativă, fiecare autoritate a administrației publice având o largă putere discreționară la acest capitol, pe de o parte, iar pe de altă parte, mai există și lipsa de profesionalism, necinstea și aroganța unor funcționari publici abilitați cu eliberarea unor astfel de acte. Ne putem lesne închipui câte drumuri va avea un cetățean de făcut ca să obțină avizele necesare elaborării unor acte administrative, câți bani trebuie să cheltuiască pe niște hârtii, ca să nu mai punem la socoteală și *micile atenții* fără de care funcționarii se fac că nu te observă. În S.U.A., de exemplu, actele se obțin doar în câteva minute de la un ghișeu unic. Oare când se va întâmpla și la noi la fel ?

Sunt state precum Italia, Spania, Grecia, Elveția care obțin venituri importante din turism. La fel ar putea și România să-și acopere o bună parte din P.I.B. cu sumele de bani provenite din turism, întrucât, slavă Domnului, *avem cea mai frumoasă și cea mai bogată țară din Europa*, cum afirma celebrul profesor Paul

Negulescu în perioada interbelică. Dar ce te faci, pentru că dacă înainte de 1989 exista cât de cât o preocupare pentru amenajarea și întreținerea bazelor turistice, pentru valorificarea potențialului zonelor încărcate de istorie, pentru construirea de stațiuni turistice pe litoralul Mării Negre, după 1990 te apucă jalea când vezi cum altădată stațiuni înfloritoare sunt lăsate în paragină, spre uimirea străinilor care nu pricep cum astfel de valori nu sunt valorificate la maximum, așa cum se întâmplă în țările lor.

Cum să nu te revolți când afli că localitatea Tărtăria intrată deja în circuitul universal de valori prin cele trei tăblițe descoperite acolo (care atestă că scrierea cea mai veche din lume nu este în Sumer, așa cum se știa până acum, ci pe teritoriul României) este lăsată de izbeliște, neinteresând pe nimeni că pe câmpul de acolo fierul de plug, tras de cai, scoate an de an la iveală fragmente din vase de ceramică de o valoare inestimabilă?

Primăriile au, printre altele, și obligația de a instala la intersecțiile de pe raza localităților indicatoare cu direcția de mers a autovehiculelor, pentru ca șoferii, care nu locuiesc în localitatea respectivă, să se poată orienta mai ușor în aflarea drumului spre destinația dorită. Am putea crede că acest lucru simplu e rezolvat, dar lucrurile stau exact pe dos. Sunt localități unde, dacă ai nefericirea să le străbați, mai ales noaptea, te poți învărti mult și bine până găsești direcția de mers dorită, tocmai din cauza inexistenței unor astfel de indicatoare.

Tot în sfera bunei administrări a treburilor publice intră și grija autorităților administrative de a lua toate măsurile pentru ca spațiile publice (cinematografe, centre culturale, restaurante, cluburi, stadioane, biblioteci, ștranduri, instituții de învățământ etc) să funcționeze în așa fel încât viața celor care le frecventează să fie permanent în siguranță, nu așa cum s-a întâmplat în București la clubul Colectiv, unde zeci de tineri nevinovați și-au pierdut viața, iar alte câteva zeci se zbat între viață și moarte.

Fără a avea pretenția unei abordări exhaustive, ne-am rezumat în prezentarea noastră la aspectele de suprafață ale administrației publice, adică la cele care se văd și se simt de oricare dintre cetățenii de rând, și nu la cele de profunzime, care necesită o analiză mai exactă, cu un pronunțat caracter științific.

Ne exprimăm speranța că aspectele negative reliefate aici, care constituie excepții și nu regula, vor fi incluse în sfera preocupărilor celor îndrăgiiți cu reformarea administrației publice pentru înlăturarea sau diminuarea lor grabnică în spiritul cerințelor și în conformitate cu standardele europene.

(urmăre din pag.1)

debilă, pe apucate, a devenit cuvântul cheie. Pe tarabă se vor fi pus și se mai pun, diplome de studii, sentințe ale judecătorilor, întreprinderi pentru investitori strategici, legi și ordonanțe de urgență de interes partizan, portofolii ministeriale și parlamentare, numiri în posturi și câte alte grozăvii, în nota bazarului fanariot, dintr-o altă perioadă de tristă amintire. Banul, inermiarul tuturor vânzărilor și cumpărărilor, nu contează mirosul!, va fi smintit o lume așezată în altceva și o va fi aruncat, nepregătită, o societate buimacă, într-o competiție rapace fără știința negoțului și a negocierilor. Banul, în jocul puterilor vremelnice, va fi vânat, prin toate mijloacele pentru câștigul și menținerea puterii, fiecare căutând suprimare adversarului să-i preia taraba...

O reformă sectorială nu se poate realiza eficient, dacă întregul societății românești nu dă semene de vindecare. O nouă viziune, cu misiunea aferentă nu se poate formula credibil, fără o diagnoză corectă, asumată de responsabili, mărturisită cinstit societății românești, care să se implice cu toate resursele în transformarea necesară!

O fi oare posibil?

Actorii responsabili și promotorii ai atâtor variante de reformă în multe domenii (adaug aici și zecile de strategii pentru energie, de ex.) sunt în mare măsură compromiși, uneori cărdași la nemernicii cunoscute. Într-o țară sărăcită, cu exod spre exterior nemai-cunoscut în istorie, cu o hemoragie de creiere plectate să lumineze pe alții, fără perspectiva revenirii, entuziasmul perioadei haretiene, chiar a celei pașoptiste, nu mai există. O fi posibil să suplinești secătuirea valorii, prin diplomele măsluite de pe taraba impostorilor? Să reorganizezi procese tehnice complexe prin avocați guralivi și plătiți cu onorarii nesimțite? (vezi insolvențele ca instrumente politicianiste!) Bacalaureați întârziți ajunși miniștrii cu calificări academice trucate, siluitori ai limbii române prin Parlament, elită culturală angajată partizan, responsabili legitimați public cu prestație jalnică și demnitari ai statului român cu spatele la... poporul roman, preocupați de interese personale toate acestea se pot vedea ușor, fără evaluări sofisticate.

O NOUĂ VIZIUNE...

Pe vremea lui Spiru Haret se făcea totul pentru luminarea unui popor care mai locuia în bordeie, sub o sărăcie lucie care producea răscoala din 1907. Învățământul de atunci ne spunea cine suntem, ce vrem, ce să facem, cum să facem, ce să vrem. Învățătorul se bucura de un statut social, de respectul comunității. Marii dascăli își făceau studii strălucite, prin marile universități ale lumii și se întorceau să slujească neamul. Chiar și politicienii de atunci se afirmau dintre patrioți și aveau solide cunoștințe dublate de mari caractere. Deviza de atunci: « prin noi înșine » (Vintilă Brătianu!), urmată de toți, dădea roadele așteptate. Pregătirea generală a nației, alfabetizarea, erau scopuri clar definite, urmate cu sfințenie de comunitățile locale, nu fără eforturi materiale, greu de satisfăcut și atunci. Au venit apoi sistemele de propagandă, în vogă și acum, care apreciau prin excepții ocazionale performanța unui sistem. Legenda vârfurilor, laureați olimpici, pregătiți special trebuia să legitimize mediocritatea generală în care a ajuns învățământul mediu și chiar cel academic. Titlurile fără acoperire, avalanșa diplomelor pentru merite iluzorii, purtătorii de cuvânt fără licență și expertiză, adevărați profeți mincinoși au proliferat ca ciupercile de beznă... să ne lumineze. Raiul l-am confundat imediat cu iadul în paradoxala noastră învățeață și încurcarea sensului.

O viziune clară, asupra stării de fapt, credem că trebuie să plece de la constatările:

-suntem în interiorul lumii globale, în societatea cunoașterii, unde conotația alfabetizării de altă dată se modifică esențial. Standardul minim presupune cunoașterea, în plus față de limba maternă, a cel puțin două limbi de mare circulație și a abilităților de folosire a calculatorului pentru informare on line;

-suntem defazați mental între fostul om nou și necesarul om nou și ne trebuie o perioadă numită de ...integrare în care să reevaluăm raportul național-internațional, să ne redefinim sistemul propriu de valori, ca pe o carte de vizită, de care să fim mândrii; nu va trebui să uităm aici că întru național coexistă și minoritatea etnică și că în interiorul statului trebuie să impunem

regulile unanim acceptate și de cei care în afară sunt majoritari iar românii (indiferent cum sunt numiți!), nu se bucură încă de tratament egal (vezi Serbia, Bulgaria, Ucraina, Grecia...)

-trăim o perioadă a crizei de identitate (vezi problema rromă!), a spolierei continue a resurselor de tot felul, a unei scene politice corupte, iresponsabile și preocupată de sine, nu de poporul siluit și împovărat cu efectele tuturor abuzurilor de putere, ale instituțiilor statului;

-este nevoie urgentă de tratament, pentru redobândirea moralității pierdute. « Un plan de acțiune » ar trebui făcut imediat!

Concluzii:

În situație foarte grea, românii au aplicat modelul Spiru Haret, adecvat acelei vremi, și au obținut o școală românească performantă. Pe sensul schimbat al zilei de azi se poate prelua voința politică, tenacitatea acțiunii și eficacitatea unui proces de transformare a vieții oamenilor, pilduitor.

Schimbarea sensului cere societății românești întărirea legăturilor de coeziune internă (limbă, credință, tradiție, istorie...) prin regândirea structural-funcțională a tuturor instituțiilor statului. (în prim plan cele cultural-spirituale, inclusiv B.O.R) Trebuie întărite legăturile transfrontaliere cu românii din vecinătate, dar și cu cei din lumea largă, altfel șuvoiul planetar ne poate... înstrăina de noi înșine.

Societatea românească are nevoie simultan, de o dreaptă identitară puternică și de o stângă democrată, dezbărată de trecutul roșu și cu asumarea păcatelor făcute împotriva propriului neam.

Sufletul neamului nostru răbdător are nevoie de alinare și de mari personalități, cum a fost la ceasul nevoii Spiru Haret, să ne deștepte din somnul cel de moarte în care ne osândiră barbarii de tirani. Nădăjduim că ceasul deșteptării nu este departe și că dascălii și instituția școlii vor reintra pe ușa din față a respectului de noi înșine. De la prin noi înșine la unitate în diversitate a trecut doar o sută de ani din care jumătate strămbi și bolnavi, așa după cum îi vedem azi. Rămâne, și peste vremuri tulburi, exemplul de urmat al lui Spiru Haret.

UN ASASINAT ODIOS CARE A ZGUDUIT DE REVOLTĂ ȘI INDIGNARE O LUME ÎNTREAGĂ

Gheorghe DUMITRAȘCU

Trupul neînsuflețit ce zăcea, în noaptea de 27-28 noiembrie 1940, pe marginea unui șanț în preajma localității Stejnic, în apropierea Ploieștiului, străpuns de 12 cartușe de revolver descărcate de o „echipă a morții” aparținând Gărzii de Fier – grupare ieșită parcă din grotle primitive – era al celui ce fusese mintea cea mai luminată a țării sale, savantul Nicolae Iorga (1871-1940)¹.

La 75 de ani de la trecerea în veșnicie a reputatului istoric, Nicolae Iorga, când conștiința istorică ne cheamă și ne îndeamnă să ne plecăm frunțile în memoria acestui român de geniu, trebuie să recunoaștem că se scrie prea puțin despre cel care și-a iubit ca nimeni altul țara, despre savantul care deține recordul poligrafic absolut în cultura românească.

Se constată că există o teamă nevrednică de a se aborda cu responsabilitate adevărurile trecutului și ale prezentului dureros și fără perspectivă, tocmai spre a nu deranja pe cei ignoranți și indiferenți, care ne conduc. Tocmai de aceea micii „specialiști” din interior, stimulați cu o perseverență diabolică de forțe oculte din afară, deveniți peste noapte „justițieri” în numele integrării europene, nu fac altceva decât să colporteze la slăbirea și pierderea identității naționale. Urmăresc și se manifestă fără jenă, cu un cinism condamnat, trecerea în uitare sau marginalizarea personalităților celebre – adevărate repere și modele pentru conștiința națională. Așa, de pildă, ei nu văd în savantul român – pe care-l comemorăm în aceste zile – decât un mărunț istoric „naționalist”, un animator al unui „naționalism antisemit”. Este acuzat că „a încurajat sentimentele naționaliste ale tineretului”, iar mai nou, i se reproșează că aportul său „nu a contat în viața politică a țării” și de aceea amintirea sa, în curgerea anilor, s-a stins repede în conștiința generațiilor care i-au urmat². Un fals de neiertat și condamnat.

Parcă pentru a-și anula și postum detractorii, tocmai acest „naționalist” este autorul unei uriașe încercări de sinteză a istoriei umanității. Prin întreaga sa operă și activitate istoric Nicolae Iorga nu s-a refugiat într-un naționalism mărunț, revendicativ, suficient sieși. Nu există popor european care să nu-i fi căzut, istoricește vorbind, sub raza privirii scrutătoare. Mărturie stau scrierile sale care au ajuns la cifra fabuloasă de 1359 de volume și broșuri și peste 25.000 de studii și articole. Performanța este enciclopedică și e normal să inhibe într-o cultură în care simțul măsurii reglează până și ritmul editorial. Opera savantului român e un discurs neîntrerupt, un fluviu oratoric uriaș al cărui volum zdrobește și acum flota efemeră a tuturor „pigmeilor” ce nu-i recunosc capacitățile intelectuale și creative excepționale și uriașa sa personalitate³.

Este știut că Nicolae Iorga a fost un savant recunoscut pe întregul mapamond, a fost om politic, ideolog, gazetar, scriitor, în toate fecund și năvalnic, cu o capacitate de muncă fantastică și aproape înspăimântătoare dar în același timp inegal și contradictoriu.

Alături și în consens spiritual cu Xenopol și Pârvan, Iorga a ridicat istoria și cultura românească în registrul valoric al istoriei și culturii universale. Aportul inconfundabil la cercetarea istoriei universale ca și vastitatea operei îl situează pe Nicolae Iorga printre cei mai mari istorici ai lumii, fiind unul dintre membrii fondatori ai Institutului Sud-Est European (1913) și organizatorul primului congres de bizantologie (1922). Ilustrul savant a editat și

condus numeroase ziare și reviste între care „Neamul Românesc”, „Revista istorică”, „Revista istorică din S-E Europei”, a întocmit numeroase volume de izvoare, documente, studii care au îmbogățit gândirea istorică românească și universală cu o nouă viziune întemeiată pe unele coordonate permanente ale dezvoltării istorice dominate de factorul spiritual.

Marele istoric a elaborat monografiile și sinteze de autentică valoare științifică printre care: „Istoria lui Mihai Viteazul”, „Istoria armatei române”, „Istoria învățământului românesc”, „Istoria românilor” (10 volume), „Istoria comerțului” etc.

Nicolae Iorga a pregătit prin cultură unitatea politică a poporului român, a fost unul dintre cei mai activi fondatori ai României Mari din anul 1918, când la Vechiul Regat s-au alăturat Basarabia, Bucovina și Transilvania. Profesorul a avut fericirea de a prezida ședința Adunării Deputaților din 29 decembrie 1918, când s-au votat legile de ratificare a actelor Marii Uniri⁴. A militat apoi, în toată perioada interbelică, pentru consolidarea României, împotriva forțelor revizioniste și revanșarde. A luat atitudine fermă în numeroase articole și discursuri împotriva politicii agresive de revanșă permanentă a Germaniei hitleriste; s-a manifestat energic dezaproband politica legionară care preconiza lichidarea regimului democratic din România și instaurarea unui regim totalitar. Aflându-se la guvern, Iorga a stăruit pentru dizolvarea Mișcării Legionare (Garda de Fier), în martie 1932, fapt ce i-a atras ura membrilor acestei organizații.

Amenințat cu moartea în repetate rânduri, N. Iorga nu a renunțat la poziția sa incriminând fapta monstruoasă de la 21 septembrie 1939, când legionarii l-au asasinat pe primul ministru Armand Călinescu. În astfel de împrejurări critice pentru țară, la 6 septembrie 1940, Carol al II-lea a fost obligat să abdice și a scăpat ca prin minune de atentatul pus la cale de legionari, care au tras cu mitraliera asupra trenului cu care fostul suveran părăsea România.

Devenind conducătorul Statului generalul Ion Antonescu, la 14 septembrie 1940, a format un guvern bazat pe Mișcarea Legionară. Propaganda și întreaga presă a noului regim a declanșat o campanie extrem de violentă împotriva lui Nicolae Iorga și a tuturor celor care, de-a lungul anilor, luaseră atitudine împotriva legionarilor⁵.

Urmare a unei atitudini ferme, patriotice, împotriva celor care atentau la suveranitatea și existența statului român, marele savant a fost înlăturat din Universitate, la 9 octombrie 1940, sub motiv că depășise vârsta pensionării. El se retrage la Vălenii de Munte și apoi la Sinaia, unde își propusese să scrie o operă impresionantă „Istoriografia umană”. Această lucrare, prin dimensiuni și idei, a rămas cel mai vast proiect conceput vreodată de o minte omească. N-a apucat însă decât să-i schițeze planul deoarece a fost smuls de la masa de lucru, de la Sinaia, unde medita asupra destinului nostru și al întregii umanități, pentru a fi asasinat în mod barbar, în noaptea de 27-28 noiembrie 1940.

Din studii și cercetări arhivistice recente rezultă că generalul Ion Antonescu n-a știut ce-i pregătesc legionarii marelui istoric, iar numeroasele asasinat din noiembrie 1940 au contribuit la ruptura generalului Antonescu de Legiune.

Cercul atât de larg al preocupărilor lui Iorga, care pornind de la interesele propriului popor, îmbrățișa deopotrivă interesele altor popoare amenințate și, în general, valorile aflate în primejdie, a făcut din istoricul român o figură proeminentă a rezistenței europene împotriva hitlerismului.

Cel mai mare istoric al țării și unul dintre cei mai mari fii ai lumii a plătit cu viața curajul de a fi respins, în numele conștiinței umane, pretențiile la dominația mondială ale unor forțe întunecate. Tragicul său sfârșit a zguduit întreaga țară, a indignat popoare întregi.

La teribila veste a asasinării istoricului Nicolae Iorga, veste care a făcut înconjurul globului în urmă cu 75 de ani, drapelele a 47 de universități de peste hotare s-au aplecat în bernă pentru a saluta pe savantul român, membru activ de onoare al acestor înalte instituții de știință și învățământ, pentru a fi în același timp semn de neclintită condamnare a barbariei fasciste⁶.

Excepție la această cuvenită și pioasă recunoștință a făcut-o numai Universitatea București, unde rectorul legionar a refuzat să accepte arborarea, pe clădire, a drapelului în bernă, iar înafara comunicatului lapidar al Consiliului de Miniștri, presa – aflată sub o drastică cenzură legionară – nu a publicat un cuvânt despre marele dispărut⁷.

Personalitate enciclopedică, savantul român și-a depășit cu mult epoca în care a trăit rămânând un celebru vizionar. A fost o fire vulcanică și a luminat ca un meteor puternic și strălucitor toată viața „românismului” iubindu-și cu fervoare patria, dar, nu a trecut cu vederea nimicnicia unora dintre compatrioții săi, de aceea a fost urât de „pigmeii” acelor timpuri.

Astăzi, alți „pigmei emancipați”, la umbra democratismului european, îl contestă deschis sau voalat pentru a-l scoate din istoria neamului și a-l trece în uitare. Iorga însă, va rămâne în veci în conștiința națională, ca un mare om între oameni, fiind un „fenomen al naturii” de care trebuie să fim mândri noi, cei de astăzi, dar și generațiile viitoare.

¹ Ion Bulei, *Nicolae Iorga văzut de contemporani*, în „Magazin istoric”, noiembrie 2010, p. 7.

² „Centenar” – Nicolae Iorga, *Omul și opera*, Editura Junimea, București, 1971, p. 81; Ioan Aurel Pop, *Istorie, adevăr și mituri* (note de lectură), Ed. Enciclopedică, București, 2002, p. 73-74, 83, 198, 232, 261, 303.

³ „Centenar”, *op. cit.*, p. 10-37; Cătălin Pruteanu, *Nicolae Iorga o viață de om la Vălenii de Munte*, în „Jurnalul Național” special, joi, 6 august 2009, p. 6.

⁴ Cătălin Pruteanu, *op. cit.*, p. 7.

⁵ Valeriu Râpeanu, *27-28 noiembrie 1940, una din nopțile tragice ale istoriei naționale: asasinarea lui Nicolae Iorga*, în „Opinia națională”, nr. 156, 25 noiembrie 1998, p. 8.

⁶ Valeriu Râpeanu, *Incomodul Nicolae Iorga*, în revista „Clipa” – magazinul actualității culturale românești, anul III, nr. 20, noiembrie 2010, p. 8.

⁷ Nicolae Iorga, *Oameni care au fost*, vol. 1-2, ediție critică, note și comentarii de Valeriu Râpeanu și Sanda Râpeanu, *Studiu introductiv* de Valeriu Râpeanu, 2009, p. 13-26; Ioan Scurtu, *Nicolae Iorga, să ne plecăm frunțile în memoria acestui român de geniu*, în „Opinia națională”, nr. 378-379 din 15 decembrie 2003, pag. 6 și 13.

ADINA DUMITRESCU

Răstignire

Nemișcată, dreaptă, din umărul stâng, tăindu-mă pe orizontală felii, cetera trec lăsându-mi în plex sunete bătute, chiuite, transformate, când și cum nici nu știu, spre umărul drept, în țitere. Din stânga cobzari mânuiesc cobzele spre piept

îmi răspund chitare, mariachi în tremolo de sangre calientă pe umărul drept, viori, violine, suspine, lacrimi varsă de pe brațul stâng spre cel drept, armonică am pe piept, arcușuri pe violoncele îmbrățișate mânuite, îndreptate spre ceruri, trompete negre din sate doljenești aduc bocete înnodate în batista din piept cu colțul muștic din saxofonul ritmului bătut de piciorul unui jazzman necunoscut, însemnat cu numărul de început al drumului

numerotat, un armoniu mă taie pian și mă las feliată, mă lipește sunetul tobei mari, nu știu cum și de unde apar doi luptători, mă ridică de subțiori, glas de serpent îmi sună în cap ca tunetul în plină furtună, sunt lipită, întregă la loc cum am fost cu rost ei îmi desfac brațele aruncându-mă afară între două zile, una prea caldă și una prea rece, zboară, răstignește-te, zic ei, zilele acestea sunt încă bune de colindat, de zburat și mă aruncă, până la laptoasă de ceață peste peticul de crâng neumblat, la planat în șoapte, la cântat

OAMENI, AMPRENTE ALE VEACURILOR DIN URMĂ

“Nesocotiților ce vă plângeți mereu de natură, aflați că toate relele voastre vin de la voi înșivă!” (Jean Jacques Rousseau)

Fiecare “om nou” crește într-o “grădină” nouă, după cum valul este calm, pregătire de furtună, sau talaz dezlănțuit. Fiecare “om nou” reconstituie din privirea înapoi experiența, grădinile, grădinaritul și armonia trecutelor colectivități și își construiește viziunea, proorocirea pentru ceea ce va urma. De cele mai multe ori, visul, planul devin realitatea de mai târziu, pentru că fapta este împinsă în viață de gând, în aceeași inerție, memorie a trecutului, cu o creștere intuită greu, dar prezentă înfloritor, de regulă, în aparența schimbătoarelor mode de pretutindeni și din totdeauna.

Într-un secol iluminat, după paradoxalul apus al unui *rege soare*, fastul curților, cu onorurile pe măsura perucilor, intra în reflux. Noile schimbări, la solicitarea nevoii nu întârziu să nască: necesitatea și necesarul. Oare, să fie întâmplător faptul că din oglindirea Genevei, în care și Alpii semețiți își clădesc vârfulurile, din meșteșugul ceasornicăriei, din oscilația ideii religioase, s-a născut cel care, cu numele de Jean Jacques Rousseau, încă din copilăria privirilor înapoi, descoperă “Republica” lui Platon și pe Plutarh? A a va fi apărut un nou fundament republican, ce nu va întârzia să încununeze secolul? Oare, să fie întâmplător faptul că același Jean Jacques Rousseau găsește modelul de armonie în muzică i pacea socială în modelul naturii? Găsește sufletul moral al țăranului și descoperă “masca” omului cetății dintr-o convenție a traiului ritual impus, de acum deja, de un rigid conservatorism al “valorilor” acumulate? Rousseau Jacques Jean este chemat de “secolul luminilor” să fie mesaj schimbărilor, alături de alți mari, fără de care luminile ar fi pălit. Să nu-i numim decât pe Voltaire, Diderot, Philidor dintr-un curent din ce în ce mai puternic, cu finalitate în prăbușirea Bastiliei și în întronarea unor noi precepte ale libertății și demnității umane.

J.J.Rousseau vine și pune o amprentă vremii sale în care oamenii nu sunt egali, decât ca “indivizi statistici ai speciei”, în care condiția onora este mizeră, dar mai aproape de Dumnezeu, iar a altora: opulentă, vicioasă, dar sub masca aparențelor dată de rang, poziție socială, instrucție.

Și-a permis un răgaz “pentru a ajunge la adevăr” și a se dezbăra, după cum ne sfătuieste și pe noi, de toate părerile pe care și le-a însușit, pentru ca apoi să reconstruiască din nou, din temelie, “toate sistemele cunoștințelor sale”.

Omul este bun iar societatea corupe această bunătate. Iată un adevăr ce confirmă și măștile din societatea de azi. *Contractul social*, care ni s-a propus, adevărește că înstrăinăm continuu societății, o parte din libertatea noastră și ne îngrădim acțiunile voinței generale.

Sub voia “opinie publice”, un fel de regină volteriană, societatea a rămas “un schimb natural de daune reciproce”. Ea acționează orbește, precum turma când moare păstorul. Dezlănțuită este turma către “fântâna” împruștinată de arșiță. Potop de distrugerii și sfâșieri o subțiază când își pierde regula, cadența, și devine prădătorul și sursa tuturor nelegiuirilor!

Societatea are nevoie de legi bune și un respect pentru atotputernicia legii! Ne spune “secolul luminilor” că libertatea reală este numai cea întemeiată pe legi. Câtă muncă pentru “Spiritul legilor” cu “separația puterilor în Stat” ne-a dăruit Montesquieu pentru truda noilor democrații europene de azi.

Câtă dreptate aveți voi, înainte cugetători! Și cât de puțin le place oamenilor să vă asculte! Ei preferă să vorbească, alimentându-și propriile orgolii, să imite ceea ce li se pare într-o *credință*, la prima vedere, “ultimul strigăt”. Ce forță este în imitația care prinde rădăcini, precum viguroasa buruiiană!

Educația “opinie publice”, pentru respectul legii, a valorilor agonisite cu trudă, este o muncă grea în care toate iluminările artelor și științelor trebuie să fie continuu prezente. Slăbirea iluminării, a focului viu, într-o anume generație, își culege rățacirile în clipa următoare.

Știința educației, pedagogia, trebuie să arate continuu drumul iluminărilor. Fără exercițiul iluminării continue, riscăm căderea în dogmatismul vecin bigotismului, în sugrumarea spiritului.

Dezvoltarea doar a unor părți ale întregului a afectat echilibrul cu celelalte, a impus hegemonii, uneori chiar extremiste. Aici punerea în confruntare a diversităților culturale, profesionale, civilizaționale, în locul armoniei și toleranței vedește consecința cu efecte globale.

Dezvoltarea mai multor părți, în simultan, fără legătură, sau într-o slabă legătură între ele, a creat competiția fratricidă, lupta

pentru hegemonie, una foarte aspră în lumea cea mare, cu mai multe polarități.

Pentru Jean Jacques Rousseau, omul bun din sistemul naturii nu se poate menține bun în societatea atâtor corupții. Pentru împăcarea celor două sisteme este nevoie de un “contract”. Punerea în acord a numai două sisteme a reprezentat pentru gânditorul iluminist, o problemă deosebită. Întoarcerea la natură reprezenta o soluție pentru a-l menține pe om bun în coordonate naturale. Ecologia modernă, care este preocupată inclusiv de bolile societății, vede împăcarea sistemelor în toate componentele lor într-un mod integrativ

În vremurile de acum ne întoarcem în lumea întregului planetar – adică ne globalizăm! - o lume în care părțile au cunoscut o dezvoltare, cu sprijinul unor științe și arte, pe culmi. În lumea noastră este foarte greu să știi totul, dar avem o încredere nouă în abstractizare și în tehnologiile informației puse în slujba cunoașterii. Reducem ponderea unei sacralități, mărim influența acceptată a științei - în războiul declarat demult cu... religia! - conciliem paradigme, redefinim principii, iar „cercetarea” se impune spiritului uman, nu doar prin scripturile revelate, ci și prin ultima redută cucerită de știința modernă. Argus descompunea privirilor sale întregul pentru traiul zeilor. Veacul sfârșitului de mileniu doi vrea să recompune părțile, să poată fi privite cu un singur ochi: cel al lui Dumnezeu-Atotvăzător.

Ne-am avântat cu spiritul mai îmbogățit de zbuciumul “confesat” sincer, al veacului iluminat, am primit “contractul”, gândul republican, sentimentalismul și dragostea pentru natură (la originea romantismului francez!). Merci bien, Jean Jacques! Alăturăm mulțumirile noastre celor care te-au pus în Pantheonul parizian, acum peste 200 de ani.

S-a înfăptuit *prima republică franceză*, pentru valul unui imperiu, *a doua republică* pentru valul celui de-al doilea imperiu. Cirea e de pe tortul celor doi Napoleon dar i pentru zbuciumul restaurațiilor. *Valurile* aceseta, în spațiul francez, își găsesc strigătul de durere, cu numele: Victor Hugo. Necăjiții lui Rousseau devin acum “Mizerabili”, “Oamenii mării”. Conflictul social între om și societate scoate prin această pană romantică un “Omul care râde”. “Masca” pusă de Hugo lui Gwynplaine este veșnic răzătoare.

Societatea, în brutalitatea ei, construiește această mască întotdeauna. Acest lucru îl va sesiza, un secol mai târziu, și Luigi Pirandello. Masca și-o pune societatea pentru sine. Pentru intimitatea eroului, a persoanei-ființă iubită, eroina Dea, rămâne o fetiță oarbă care, nevăzând “râsul”, nu are cum să-l audă. Cel ce poartă masca este dus de societate, atât cât își poate trăi intimitatea, un fel de însingurare în spiritul naturii. Părăsește corabia vieții cu sentimentul că părăsește o lume care nu este îngăduită oamenilor de rând, unde viciul și desfrâul sunt acoperite cu masca luxului rafinat. Ca și Jean Jacques Rousseau, izbit de nedreptățile sociale ale vremii, Hugo strigă prin gura eroului său: “Societatea e mașteră. Natura e mama adevărată”. În dragostea lui de oameni, care impune admirație și recunoștință, Hugo reactualizează peste timp un bătrân dicton: “Homo homini lupus”, demonstrând înstrăinarea omului de societatea oamenilor. Ce avertisment vedem în schimarea rolurilor: omul - filozof ambulant - se numește Ursus, iar tovarășul lui de circ, o lume a măștilor pentru plăcerea vieții alora, un lup dresat, se numește... Homo. Ce replică deznădăjduită: “Mai cu seamă, fii atent să nu degenerezi în om!” Ce constatări umiltoare! “Lupul nu mușcă niciodată, omul mușcă numai uneori”, sau “Homo era lup adevărat”.

Republicanul Victor Hugo constată ceea ce au intuit anticii în pornirea fără rațiune a unor semeni. Oamenii lui Hugo, însă, veneau după “renaștere”, după o creștinare cu iubire întreită, după întronarea spiritului cartezian al lui Descartes, Leibniz, Pascal și al altora: “Homo era un lup adevărat!”. Merci! Grand merci, Hugo!

Secolul XIX al unei “comedii umane” incompletă și-a trăit fapta cu o viteză mai mare, sursa unor emancipări mai rapide. Sfârșitul secolului trebuia să urce omul în zona ameziilor, unde va descoperi gustul supraomului, iar prin multiplicare, al rasei pure. Orgoliul poporului ales va naște alte popoare alese, punându-le în conflict. Se mai pun în conflict rasele, superioritățile.

Tot privirea înapoi îi va procura lui Freidrich Nietzsche sinceritatea gânditorului antic pentru liniștea omului îndurerat de condiția sa. Nietzsche dorea să ridice omul, prin eroism, într-o lume în care zeii au fost uciși, pentru a-l instala în condiția divină

a marelui creator, în care actul să fie lipsit de sentimentul realizării personale. Într-un mediu spiritual al unei prolifiche filozofii clasice germane, Nietzsche anticipează spiritul secolului al XX-lea, pregătește conștiința europeană, dar și terenul unor rățaciri, *unii somn al rațiunii*, cât două războaie mondiale. Abia acum spiritul raționalist european descoperă în privirea înapoi, spre trecutul indian, conștiința tragică a eroului Arjuna, angajat la rândul-i, eroic, într-un mare război, pentru împlinirea vremii altui “Yuga”.

Nenorocirile din Gita, sau din Apocalipsă ne-au fost aduse în tălmăcirea frământărilor acestui secol de Andre Malraux care, trăind în focul atâtor înțeleștări umane, a sublimat prorocirea regăsirii unui nou Dumnezeu, pentru o vremelnică pace, ca o respirație, pentru o lume oboșită de patimi atât cât... *să ne tragem sufletul!*

Ce prorocire și cât adevăr stau în gândul lui Feodor Mihailovici Dostoievski despre idei! Ideile determină destinul! Ele sunt “existențiale, energetice și dinamice”. În idei este concentrată și ascunsă energia distrugătoare. Explozia ideilor poate distruge și aduce moartea – adică o lume de apoi!

Oare, “Discursul asupra științelor și artelor”, al lui Rousseau, din 1750, nu este scânteia unei viitoare revoluții pentru republică? Nu este un pas, ca o veritabilă demonstrație făcută societății sale, nepregătite acum un sfert de mileniu, să separe utopia, primitivismul, de elementul matricial al unui nou fundament?

Ideile născute din înlănțuirea cuvintelor, din expresia culorii, a formei, din armonia sunetelor vin să ofere marea bucurie care ucide ignoranța. Arta a oferit și oferă inițiatului căi de pătrundere și de descifrare a sensurilor, dincolo de formele sumare în spatele cărora se ascund uneori sub un mare rafinament și cristalizare opera, adică fructul arderii ideilor. Zonele de taină ale existenței devin cunoscute cu fiecare fruct.

Abisul sufletului uman, de sub înfinire, se concretizează în străfulgerările ideilor, din luminile necesarelor iluminări. Artistul, o anume față a creației, își determină fructele care la rândul-le vor hrăni societățile contemporane lor, și nu de puțin ori pe cele de după, pentru toate: atât încântările și bucuria de-a fi om, cât și pentru toate orgoliile și neîmpăcărilor neostoitelor revoluții.

Mișcarea cu rostogolirea care frământă continuu circumferința, precum apa, prelingând piatra, șlefuiește asimptotic, spre neatinsa perfecțiune, împruștinând continuu substanța. Ieșită de sub materie, rostogolirea devine gând, idee pentru un nou început material, apoi, spre o nouă perfecțiune, în ieșirea din substanță. Ce abstractizare a realizat secolul vitezei, al geneticai, al informaticii, al relativității, al cuantelor, cu o artă din ce în ce mai greu de pătruns de cei mulți!

Începem să ducem dorul clasicului! Trăim experiența unui roman în viteza cinematografului, a tehnicilor de redare și înregistrare, atât de performante, că rețin pentru ele însele atenția cotidiană.

Istoria eroismului cultivă gustul eroicului care nu-și poate trăi măreția fără înfruntare. Ne cultivăm aceste gusturi. Ne instruiem, delectându-ne gustul cu nobilele aspirații ale artei. Artă care caută adevărul pe măsura instrucției tale și a științei ce-și dăruiește legea abstractizării. Condiția artei a fost cu durerea creației. Durerile au fost cu flămânzirea și tânjirea după glorie. Durerile au fost în neîmpăcarea cu vremea societății căreia i-au descoperit viciile, căreia i-au propus soluții imposibil de urmat. Durerea a fost și continuă să fie cu soarta omului.

Condiția artistului modern al secolului nostru este una mai emancipată și mai aproape de respectul societății. Arta și artiștii au promovat în lumea bună din Olimpul social. Este drept că artistul care nu a confirmat încă n-a fost înțeles, poate să se emancipeze, însă... mai apoi, în postumul care îl va recunoaște. Blestem al creșterii mai rapide, decât societatea care l-a născut.

Ne-au prorocit Rousseau, Hugo, Nietzsche, și lucrurile s-au adevărat împinse în real, de forța ideilor și sorocul fertil. Ne-a predicat marele creștin ortodox rus ideea de Dumnezeu și de nemurire, dintr-un spațiu orizontal ca imperiul stepei și valul ce se formează încă nu și-a decantat spuma roșie comunist-atee, iar secolul încă nu și-a formulat concluzia prorocirii lui Malraux.

Fiecare veac și-a avut un “purtător de cuvânt”.

Veacul al XX-lea al erei creștine datorează mult lui Andre Malraux... Un adevărat cumul de idei. “Hugo al unui secol în care Sartre ar fi Voltaire, Malraux i-a trăit și i-a scris numai el legen-

da”, concluzionează Bertrand Poirot. “Legenda” veacului este una specială, după cum Francois Mauriac nota în 1933: “Trăim într-o societate stranie ; ,... ea e bătrână, se plictisește, îl iartă pe cel care știe să o distreze, chiar dacă o înfricoșează... Talentul o dezarmează”. Sub semnul vitezei stă veacul acesta; stilul lui Malraux intră-n cadență. Totu-i informație rapidă, film de acțiune, reporterizare. O adevărată artă a regizorului. “Stilul său are ritmul mitralierei”, se exprima Georges Pompidou.

Precum Rousseau, Hugo a fost și el un republican. A luptat în revoluția chineză, în războiul civil din Spania. A avut la rândul său oscilația “religiei”, politice, precum Jean Jacques, pendularea între protestantism și catolicism. Descoperă în terenul pregătit supraomului ura absolută, nihilismul total și manifestarea terorismului, o boală a vremii noastre. Profetizează terorismul de mai

târziu cu posesia urii pe care o transformă în rațiunea de a fi într-un exercițiu de putere malefică. Fiecare omor îi crește teroristului, sau eroului de film atotvingător, încrederea în sine, într-o mizerie care șterge orice demnitate umană. Abundă azi piața filmului cu nenumărate filme de “comandă”, iar realitatea consemnează terorismul ca pe un fapt cotidian. Jocul copiilor “de-a războiul” este un fapt obișnuit. Dincolo de drama omului de sub blestemul războiului, Andre Malraux cunoaște și suferința lui Iov în pierderea fiilor, construindu-și într-o durere profundă și marile semne de întrebare: “vom apuca, oare, o lume ce nu va fi sângerat până la capăt?”

Din spațiul românesc al momentului, într-o ortodoxie ecumenică câmp-deal-munte se simte o adiere de sacru dinspre mile-

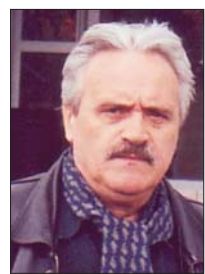
niul în care am intrat. Lumea s-a săturat de eroic și prinde dragoste de martiri și sfinți. Lumea a obosit în această viteză în care nu are timp să cuminece ceea ce, în fugă, știința aduce ofrandă.

Peste tot, în dulcele nostru colnic, se ridică noi altare pentru a ne arde în taină toată agoniseala la zi, pentru alte iluminări. Aprindem lumânări și lăsăm gândului staticul pentru înțelepciunea pașilor următori, căci în orice următoare facere biblicul “fiat lux” nu poate lipsi, precum o nouă explozie de idee dostoevșchină, sau un nou “bang” în viața valului, cât un univers.

M. SPORIȘ

ȘTEFAN DUMITRESCU: „BĂLCESCU FLUTURÂND. POEME”

Simion-Petre CICHIRDAN

MOTTO:

Secolul XXI? Un secol al europeanizării și mondializării „nesimțite” ar fi spus Emil Boc.

Să fie clar: fără muncă de creație în secolul XX, nu poți fi creator în acest început de secol XXI, decât dacă te-ai născut după 1990; cei afirmați după 1989, urmează să confirme... Omul nu se naște creator! mai întâi trebuie să învețe, și mai apoi devine pictor, sculptor, muzician, inginer, scriitor... Între cele care mai întâi se învață, desenul stă alături de limba maternă și matematică.

Ștefan Dumitrescu este unul din marii scriitori contemporani, români, la care se simt cele două gene străbune: gena dacă și gena romană, dacă nu cumva a fost una singură, comună, din care să rezulte nația română pe care Nicolae Bălcescu și prietenii săi au vrut-o, primii, națiune-republică! Scriitorul vâlcean este genial în toate fazele de “creștere și descreștere” a imperiului literar: psihologie, filosofie, poezie și pedagogie-în actul de instruire elevată a poporului român... prin artă.

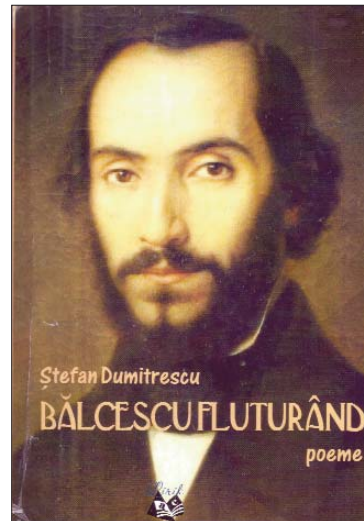
Volumul „Bălcescu fluturând. Poeme”, pare a fi un instrument de dialog cu cerul și pământul, având ca motivație însăși ființa-viața omului-în acest univers localizat în imaginea de pecete națională a universalului Nicolae Bălcescu, pecete ca o pecingină a chiar poporului român prins în cursa de distrugere, modernistă, a galopantei și terifiantei mondializării forțate în pas de twist și nu de blues-andante-lento...

Personal, aș zice, am descoperit în Ștefan Dumitrescu o a doua Natură. Citiți orice carte semnată de acest scriitor și vă va place. Iertați-l pentru dragostea nemărginită pe care o arată acestui popor, român, pozitiv și valoros pentru tot ce a făcut de la Bălcescu încoace și până în anul 2000... Ștefan Dumitrescu are specific un patriotism atipic (celui cunoscut-popular și trâmbitat în literatura propagandistă a ultimilor douăzeci și cinci de ani,

naționalistă) etosul personal fiind unul transcendent, mioritic și sacral-ca la Brâncuși-antic, mitologic, și tratează sub forma „poporul meu”, nu orice popor și orice politică, ci ca pe un lucru greu, de substanță, ancestral, cum ar spune un scriitor din arealul local: un popor ca o „sare a pământului” (Gogu Rusu, așa numește acesta locul natal). Sacrul, care ține de suferință, bucurie, simțire, gânduri... Înclinația sa pentru țară și neam ne arată că acest popor, de acum „al nostru” trebuie să aleagă din trecutul său, să decanteze binele și răul, faptele petrecute, pentru ca să-și argumenteze faptele ce le va face în viitor. Pentru ca să aibă puterea să privească în viitor. Avem de a face cu o chemare care răzbate din fiecare compoziție personală-literară, dând un sens real de a trăi omului, de al pregăti pentru viitor, omul nou, omul mileniului III. Omul care trebuie să-și aparțină regnului! și să trăiască! fiindcă asta este singura rațiune a vieții, să vrei să trăiești cum ar spune Schopenhauer sau cum ne arată Natura prin exemplul oricărei plante sau animal...

„Partidul e-n toate”, spunea George Lesnea; Bălcescu este Dumnezeu meu, ar spune Ștefan Dumitrescu, căci figura lui Nicolae Bălcescu este peste tot în aer și pe pământ, în ceruri, în fiecare pagină a volumului „Bălcescu fluturând-poeme”; sintetic și sinestezic, între poetic și pictural, fiecare poem fiind un omagiu adus celor două arte; transfigurare între real și ireal, dar mai mult înspre Sfântul Adevăr, care stabilește că omul mai întâi a fost Adam și, mai apoi, chinuit de creștere și descreștere își caută continuu calea de a ajunge la Dumnezeu. „Bălcescu fluturând”, Ștefan Dumitrescu, o carte a unui romantic creștin republican... „Planeta să atârne-n univers/ De tălpile-ți senin însângerate/ Privirea calea lumilor arate/ Mai dând materiei pierdute sens.” Poezie (toate poemele volumului) filosofică, revoluționară având ca drapel-stindard pe Bălcescu Nicolae; flamură, acoperiș în loc de ceruri, și cu un imens regret ancestral (În lume regretul veghează, „Regretul”, Csaky E POE, 1968), sacral, că acest popor nu este demn de marele republican.

Poemele lui Ștefan Dumitrescu își arată poporul căruia îi aparțin, prin poet, așa cum este el, unul dintre cele mai vechi și importante de pe planeta pământ, cu un trecut colosal, și, poate și cu un viitor la fel!...la fel cum este și Mântuitorul, numai că invers: „Planeta să atârne-n univers/ De tălpile-ți senin însângerate” Aceasta este forța de redare a poeziei, poate doar muzica să se apropie de ea; niciodată o țară, un popor, o comunitate, nu a avut nevoie de o artă, carte-pictură-film, care să o(îl) arate altfel decât este în realitate. Așa am simțit și noi în 1990, când, contrariați de ce se întâmplă în jurul nostru, cei mai mulți, ne-am apucat să facem presă...

Ne aflăm în cazul volumului „Bălcescu fluturând-Poeme” în fața unei arte noi a poeziei construită după principiul artei muzicii așa cum este ea dintotdeauna (muzica), fiind o artă a dublului înțeles: a compoziției și interpretării! Iată, în poemul „Bălcescu în Războiul de Independență”, poezia, care este un superb amestec de poetic și pictural se termină cu catrenul: „Spiritul lui mergea prin zloată/ Și întuneric ținând lampa soldaților/ Care înaintau către moarte și aveau/ Să iasă printr-un munte în lumina primăverii!”. În acest catren, eu-cititorul, alăturat în spirit poetului, văd tabloul pictat de Nicolae Grigorescu, „Atacul de la Smârdan”, care este unul dintre cele mai sugestive din istoria de luptă, modernă, a poporului român, celebrul pictor luând parte la Războiul de Independență în 1877 ca „pictor de front”. Poezia este de o sugestie incredibilă, în cele câteva rânduri văzând întreaga istorie a eroului român care în marea lui majoritate nu s-a ales decât cu groapa pământului, în cazul de față, ce frumos, un munte! Simt la fel cu poetul, care refuză tenta abstractului, nedorind să iasă din canonul clasic, dar mânduind imaginea-expresia în atâta modernitate, și, precum Brâncuși, punând punct sever alurii moderniste; tot așa și poetul alegând expresia modernă în context clasic. Romantic. Rămânem la prima noastră impresie, atunci când l-am cunoscut ca scriitor pe Ștefan Dumitrescu, că, avem de a face cu un ultim exemplar de mare clasă a stilului romantic.

TEATRU. CIVILIZAȚIA UMANA VA FI DSISTRUSĂ DE LA PARIS POPORUL ROMÂN ESTE UN POPOR SINUCIGAȘ

(piesă de teatru)

Ștefan DUMITRESCU
(Tulcea, 1991)

-fragment-

PERSONAJE :

Mihai Dragomirescu (fizician român stabilit la Paris)
Rodica Dragomirescu (soția fizicianului, artist plastic)

Imaginea unui apartament parizian. O sufragerie obișnuită, așa cum sunt cele mai multe sufragerii acum în Occident.

Pe peretele din fund se vede biblioteca, aflată oarecum în neorânduială. În mijlocul sufrageriei o masă enormă care este și biroul de lucru al fizicianului, pe care se văd dea valma cărți, reviste, cești de cafea, farfurii. Pe pereți câteva tablouri de valoare incertă, o pendulă enormă, învechită de vreme, te privește asemenea unui ochi, cu o imensă părere de rău. O lustră cu brațele enorme, atârână deasupra biroului, ca și cum ar vrea să îmbrățișeze lucrurile de pe masă. Un telefon vechi, și el parcă din celălalt secol, îți atrage în mod deosebit atenția. În încăperea domnește o atmosferă pustie, stranie. Ai impresia că lucrurile dormitează, că apartamentul este nelocuit. Pe nesimțite însă începe să crească zgomotul unui tramvai. Apoi liniștea se lasă din nou în încăperea rece, pustie. După un timp se aude vag o cheie care se învârtă în

ușă. În încăperea intră o femeie trecută de 50 de ani. Pare obosită și absentă totodată. Femeia ajunge în dreptul fotoliului de piele, vechi și el. Ar vrea să se așeze, dar nu se așează. Își ia doar capul în palme, ca un om care încearcă să se adune și nu reușește. În momentul următor vedem intrând în încăperea, venind pe urmele femeii, un bărbat în jur de 60 de ani. Este și el obosit și abătut. Bărbatul și femeia nu sunt alții decât fizicianul Mihai Dragomirescu și soția sa, Rodica Dragomirescu, binecunoscută ca artist plastic în mediile pariziene, stabilit de mai multă vreme la Paris. Acțiunea piesei se petrece într-un viitor apropiat, deși este posibil ca în plan mental să se fi petrecut de multe ori în mintea fiecăruia dintre noi.

M D: (închide ușa în urma lui nefiresc de preocupat de acest lucru). În sfârșit, am făcut-o și pe asta. Acum putem să ne simțim liberi. Suntem la adăpost pentru toată viața .

R D: Suntem pe dracu. (tare) Îmi vine să vomz de silă. Domnul X de la Marele concern se târguia cu un amărât de fizician ca un bișnițar ordinar în Piața Obor .

M D: (se așează în fotoliu obosit) Ce vrei, dragă, așa sunt toți americanii. (își aprinde liniștit țigara) .

R D: (cu scârbă) Ianchei nespălați .

M D: În vara aceasta ne vom putea permite să mergem în Australia, sau, dacă vrei, în Amazonia. Aș vrea să-l întâlnesc pe Michael Lorn .

R D: (uimită, revoltată) Pe homosexualul ăla împuțit? Pe scârba aia!

M D: Da, dar homosexualul ăsta este un fizician celebru. Un mare fizician... Este foarte influent pe piață, și pe deasupra este și foarte bogat. Data trecută când ne-am văzut la Paris mi-a promis că mă ajută .

R D: (are un moment de criză) Influent pe dracu ! Influent pentru că este homosexual și francez pe deasupra. Și francezii spre deosebire de scârbele de români se ajută între ei. Se saltă unul pe altul (apăsător) Pe când românii se mănâncă între ei mai rău ca niște câini (scuipe) Ptiu! Scuipe pe toți porcii ăștia care au venit din România să se îngrașe la Paris, și care-ți rād în nas cu râsul lor scârbos. (Își aprinde cu mâinile tremurânde țigara. Merge nervoasă în dreptul ferestrei. Fumează tristă, ca și cum ar privi pe fereastră, deși afară este noapte) .

M D: (stânjenit) Să nu uiți expresiile, scârbe de români, și "porcii ăștia care au venit din România la Paris să se îngrașe" .

R D: (se întoarce către el privindu-l în față) Și vrei să zici că nu este așa ?

M D: (încearcă să o liniștească) Așa a fost la început când am venit aici. Atunci ne-au închis toți ușa în nas. După aia însă....

R D: (cu ură) După aia însă ce? (ca și cum s-ar certa) Apoi, după doi ani, după ce-ai fost hamal la Institutul ăla de fizică atomică sau de ce mama dracului era, unde te lăsau noaptea de milă în laborator, ca să-ți faci experimentele...(trage adânc aer în piept, tare). Erai un mare fizician, aveai lucrări apărute în țară și în revistele de specialitate din întreaga lume, și un an de zile ai fost femeie de serviciu la Institutul ăla nenorocit. Noaptea, după ce plecau toți, te închideai în laborator ca să-ți faci experiențele. (cu obidă) Și dimineața devenea din nou femeie de serviciu, cu ochii roșii de nesomn, și nici eu n-am avut o viață mai ușoară .

M D: (trist, încercând s-o calmeze) Dragă Rodi. De ce să fim ingrați cu destinul. Poate că Dumnezeu ne-a pus la încercare. Nu uita că așa am descoperit radiația subtilă de Rodioni, de la numele românesc al iubitei mele, Rodica, apoi radiația de Mioni, de la numele meu. Și apoi n-am fost femeie de serviciu, ci preparator într-un mare Laborator, ultramodern, și aveam salariul unui laborant. Salariu care ne ajungea la amândoi .

R D: (cu amărăciune) Ai fost preparator, dragul meu, nu laborant, preparatorul fiind ajutorul de laborant. Spălai eprubetele și cărai ustensiile cu tava, cum se spune . Iar dacă tu ai chef să uiți, eu n-am chef deloc să uit că artistul plastic, sculptorița Rodica Dragomirescu, a spălat vasele și closetele la Paris, ca să trăiască. (bătându-se cu pumnul în piept) Eu nu pot să uit , Mihai, oricât aș încerca sau aș vrea, să uit !

M D: (trist) Draga mea, știi bine că toți am început așa. Și marele Eugen Ionesco a fost măturător de stradă la Paris, înainte de a ajunge dramaturgul celebru de mai târziu. Și Brâncuși a spălat vasele într-un restaurant .

R D: (nervoasă, scoate din poșetă o cutie. Înghite o pastilă) Da, Mihai, imaginează-ți, știu și lucrul acesta, că marele bețivan Eugen Ionesco, care a stat mai mult de trei sferturi din viața lui (apăsător) pilit, și care a dat o mare operă dramaturgică, pentru care merita, nenorocitul Premiul Nobel pentru literatură, dar nu l-a luat pentru că a fost român, a fost măturător de stradă. (se lasă un moment de tăcere. Undeva, dincolo de ziduri, se aude stins sirena unei salvări) .

M D: (ascultă) O salvare, auzi ? Cred că pentru fiecare dintre noi trebuie să existe o salvare. Care să vină când dai telefon. Sau și mai simplu, când îți spui în gând, acum așa avea nevoie de salvare . Acum așa avea nevoie să-mi întindă cineva o mână de ajutor. Acum așa avea nevoie de o vorbă bună. Sau când simți că nu mai poți și ceva din tine spune, Doamne salvează-mă ! (mică pauză. O privește îndurerat) Eu mă refer la salvarea noastră ca ființă umană, nu la mașina salvării.

R D: (tristă, meditând) Am înțeles prea bine la ce fel de salvare te referi. (respiră adânc) Eu cred, dragul meu, că omenirea aceasta ar avea mare nevoie de salvare. Popoarele, atât cele mici cât și cele mari, care sunt un fel de bandiți, de rechini, de vâtafi ai lumii, care fură și jefuiesc ca în codru omenirea aceasta, și pe sărmanele popoare mici, au nevoie de salvare. Poate că popoarele, dragul meu, au nevoie de salvare mai mult decât noi, biete și

sărmanele ființe umane. Statele Unite au nevoie de salvare, Franța, sărmana Franță, are nevoie de salvare, până și poporul evreu are nevoie de salvare.

M D: (amar) Și poate mai mult decât toate popoarele la un loc, poporul român are o imensă nevoie de salvare. O dureroasă și imperioasă nevoie de a se salva .

R D: (lucidă) De ce spui că poporul român are nevoie de salvare? Eu cred, și mă refer atât la ființele umane cât și la națiuni, la popoare, că au nevoie de salvare numai acelea care conștientizează faptul dramatic că ele trebuie să se salveze. (apăsător, retoric) Numai cine simte, cine trăiește nevoia să se salveze acela are nevoie să se salveze. Cine trăiește profund, dureros, nevoia de a se salva, și urlă sufletul în el după salvare, așa cum urlă sufletul în mine! Cu poporul român nu se întâmplă lucrul acesta. El nu dorește să se salveze, el nu trăiește dramatic nevoia de a se salva. Lui nici măcar nu i-a trecut prin minte ideea salvării. El se târăște pur și simplu ca un câine hămesit de foame prin istorie, în care aruncă toți cu pietre și-n care dau toți cu picioarele (doamna Rodica Dragomirescu se oprește ca și cum ar fi obosit. Într-adevăr trebuie să fie foarte obosită căci pe chip i se citește nu numai deznădejdea, dar și acea expresie inconfundabilă de ființă secătuită), fără să-i pese de nevoia de a se salva. Fără să-i pese de fapt de nimic .

M D: Fără să-i pese de nimic?

R D: (își aprinde altă țigară. Se așează gânditoare în celălalt fotoliu) Fără să-i pese de nimic. Fără să-i pese de nimic, din inconștiență și din setea de a-și bate joc de el însuși. Există un anume fel de a nu-ți păsa de nimic. Mă refer la acea seninătate și înțelepciune a ființei umane, a unui popor în istorie. Nu este cazul poporului român. Un popor căruia nu-i pasă de nimic pe lumea aceasta, în nesfârșirea timpului, dar trăiește acest sentiment lucid, ca o expresie a seninătății și superiorității sale, este un popor mareț, puternic. Un popor fericit. Dar un popor căruia nu-i pasă de nimic și asta din cauza îndobitocirii sale, a nimicniciei sale, acest popor este unul de plâns. El nici măcar nu poate să viseze la salvarea sa în istorie. Iată ceea ce se întâmplă cu poporul român. (mică pauză) Poporul român nu este ceea ce se cheamă un popor normal. Este un popor invers.

M D: (tresărind) Invers? Ce înseamnă invers?

R D: (tristă, meditând) Mă întreb ce ne-a apucat să discutăm lucrurile acestea? (se ridică) Eu pun de o cafea. Prevăd că nici în noaptea aceasta n-o să dorm. Așa că mai bine o facem albă. (iese pe ușa din dreapta)

M D: (fumând absent) Cum vrei...

R D: (din bucătărie) După zece ani nici până acum nu avem o bucătărie ca lumea. Gătesc într-un hol, într-o chichineată de hol .

M D: (vorbind singur) A fi sau a nu fi în același timp... Nimic nu are importanță. (zgomotul tramvaiului începe să crească, atinge un punct culminant, apoi începe să scadă) Ce ciudat.

R D: (intră cu ibricul de cafea în mână) Ce este ciudat ?

M D: (trist) Totul este ciudat. Ai observat ? Lumea aceasta există ca și cum nu ar exista. Ea există și nu există în același timp... Dacă nu ar exista ar fi același lucru.

R D: (toarnă în cești, pune ceașca pe marginea fotoliului soțului ei) Fii mai clar .

M D: (soarbe gânditor din cafea)

R D: Vezi că e fierbinte .

M D: (grav) Ce ciudat

R D: (se așează și ea în fotoliu. Își aprinde încă o țigară) Te-am întrebat ce ți se pare ciudat ?

M D : (privind-o cu o milă sfâșietoare) Ceea ce se întâmplă cu noi în seara aceasta .

R D: Ce se întâmplă cu noi în seara aceasta?

M D: (gânditor) Suntem triști. Și cătrăniți. Și ce este ciudat este că am impresia că suntem nespălați. Și că oricât ne vom spăla de acum înainte, nu ne vom curăța, nu ne vom purifica niciodată .

R D: (respiră adânc, ca și cum ar ofta) Ne vom curăța. Cu toții ne vom curăța. Când o să murim. Ne curăță moartea. Moartea este cea care curăță toată lumea aceasta de la începuturile ei. Îți dai seama ce s-ar fi întâmplat dacă n-ar fi existat moartea!

M D: Eu mă gândeam la altceva .

R D: (dură) Eu mă gândeam că murdăria acestei lumi a intrat atât de adânc în ființele, în animalele bipede și inteligente, numite oameni, încât nici un ocean de detergent nu ne mai poate spăla. Altfel spus, omul modern, așa-zis modern, este o ființă care nu mai poate să-și regăsească niciodată puritatea .

M D: Cafeaua este grozavă. (mică pauză) Mă întreb dacă omul se poate salva numai prin regăsirea purității?

R D: (după un timp) Poate că da, poate că nu. Dacă în afară de puritate mai avem nevoie de altceva .

M D: (fumează abătut) Să ne realizăm ca oameni. Să ne împlinim .

R D : Și dacă această împlinire nu este cumva o iluzie, o cursă

în care cădem. Am fugit din România în Franța pentru că acolo nu ne băga nimeni în seamă.

M D : (zgomotos) Ahă, hă, și încă ce ne mai băgau ! Și ce ne mai băgau...în origine! Erau cu ochii numai pe noi.

R D: Ne băgau în aia mă-sii, dragul meu, băga-i-aș și eu tot acolo. Acolo ne-au băgat cu toții. Dar unul nu ți-a întins o mână. Toți ne-au invidiat, ne-au urât de moarte și ne-au săpat. Până când n-am mai suportat și ne-am luat lumea în cap. Atunci am avut în mod fundamental impresia că pământul acela este realmente un pământ blestemat. Că asupra pământului românesc apasă un blestem îngrozitor.

M D: (își mai aprinde o țigară) Îmi aduc aminte. Tu ai ținut morțiș să plecăm . Parcă te văd. Mihai, nu mai suport orașul ăsta împuțit, țara aceasta împuțită. Țara asta e o țară de fanarioți și de țigani. Țara asta mă îmbolnăvește, Mihai. Dacă mai rămânem chiar și o zi în România o să-mi pierd mințile. Devenisei isterică .

R D: Pentru lucrul acesta îți mulțumesc. Atunci te-am simțit alături de mine . Însă dacă n-am fi plecat, dacă n-am fi fugit, mai bine zis din țară, atunci aș fi înnebunit și ar fi trebuit să mă internez la ospiciu.

M D: (trist) Într-adevăr, am fugit. Am fugit, draga mea. Noi n-am plecat din țară, am fugit din țara părinților, a moșilor și strămoșilor noștri. Am simțit lucrul acesta foarte exact. Îl simt și acuma.

R D: (abătută) Ai dreptate, am fugit. Am fugit ca niște oameni îngroziți, care vor să-și salveze viața.

M D: M-am gândit mult la lucrul acesta. Există mai multe moduri de a fugi. Există un mod de a fugi de undeva frumos . Un soț care nu se înțelege cu nevasta și fuge de acasă pur și simplu, dar fuge frumos, fuge spunând, uite, dragă, am fugit ca să-ți redau libertatea. Acum suntem amândoi liberi. Noi am fugit umiliți și batjocoriți. Călcați în picioare. Am fugit ca să ne salvăm viața, pentru că altfel am fi înnebunit. Am fi murit. Ar fi trebuit să ne internăm undeva într-o clinică de boli psihiatrice. (zgomotul tramvaiului care trece pe stradă crește un timp, apoi începe să descrească) Și dacă stau bine să mă gândesc, draga mea, noi am fost alungați. Alungați din țara noastră, din orașul nostru .

R D: (atentă, încordată) Ascultă, ascultă. (atmosfera devine dintr-o dată încordată. Bărbatul ascultă cu o expresie de uimire pe chip).

M D: E cucuveaua, nu? Ai auzit cucuveaua?

R D: (după un timp tristă, epuizată) Da, e aceeași cucuvea pe care o aud de când eram la București. Este ca și cum ar fi venit după noi. Formăm împreună o familie...

M D: (izbucnește dintr-o dată) Ce dracului se întâmplă cu noi ! (își ia capul în palme) De ce nu putem să fim fericiți? De ce?

R D: (ca și cum ar evoca ceva) Știi ce se întâmplă cu noi, Mihai? (respiră adânc. Un timp tace ca și cum s-ar gândi la ceva) Am văzut odată un film, era o ecranizare după romanul Martin Eden, cu un tânăr care voia să ajungă scriitor. Era un tânăr foarte talentat, însă tot timpul i s-au pus piedici. În sfârșit, după un chin enorm și după eforturi teribile, după ce suferă cumplit îi apare.. cartea. Prima lui carte. Are un succes extraordinar, pe măsura talentului lui. Și când este în culmea succesului, deci când a ajuns pe culme.. se sinucide. (mică pauză) Lucrul ăsta mi s-a părut extraordinar. Am reținut imaginea aceea când el, înotând, se lasă să se ducă la fund. Este ca și cum le-ar fi spus tuturor care l-au urât și i-au pus piedici în viață, ca și cum i-ar fi spus lumii, ați vrut să mă împiedicați să ajung scriitor, ați vrut să mă omorâți . Iată că n-ați reușit . Sâc, că n-ați reușit! Și ca să vă sfidez, ca să vă rād în nas, eu singur o să mă sinucid. Eu sunt cel care îmi i-au viața, nu voi. Și prin aceasta vă arăt că sunt mai tare decât voi. Prin acest gest îi sfidează. (respiră adânc) Dar nu știu cum să-ți spun. O face ca și cum nu le-ar spune-o. Ca și cum ar ști numai el, Este secretul lui. Le spune că îi sfidează. Și îi sfidează, dar vrea ca ei să nu știe acest lucru. Pentru că nu merită nici măcar disprețul lui . Lumea aceasta nu merită nimic. Nici măcar disprețul artistului (se vede că această mărturisire a captivat-o total. Tot timpul cât a vorbit a uitat pur și simplu de ea. Acum îl privește uimită pe soțul ei)

M D: (încercând să schimbe atmosfera) Draga mea, nu uita că astăzi am făcut cea mai mare afacere din viața noastră. Că avem în cont 160 milioane de dolari. Că ne putem petrece vacanța oriunde pe globul acesta nenorocit. (râzând amar) Ba chiar am putea să ne plătim și o călătorie pe lună. Ai citit cu ochii tăi că o călătorie pe lună costă 28,7 milioane de dolari. Ce mai vrem? De ce mai cărtim? Împotriva cui cărtim noi de fapt ?

R D: Dragul meu, în copilărie când făceam statui de lut, apoi în adolescență, am visat să fiu un artist adevărat. Probabil că și tu ai visat să fii un fizician adevărat .

(va urma)

TRĂIASCĂ CLASA MUNCITOARE!

Constantin POENARU

Se apropiau alegerile și adunătura Speștriță care ocupase Piața Universității nu dădea semne de oboseală sau de retragere. Oploșiți în corturile peticite sau direct pe iarba verde din fața Teatrului Național, revoluționarii de la 1989 revendicau prin cântec și proză tot felul de nimicuri, de la libertatea de expresie și

a întrunurilor, până la acceptarea de observatori internaționali la apropiatele turniruri electorale. Pe zidurile de la Arhitectură cineva scrisese cu vopsea albă „Zona liberă de comunism”, iar un folkist supt la față zbigera de la balconul Facultății de Geologie un cântec tâmpit, ale cărui versuri spuneau „Mai bine mort decât comunist/ Mai bine gol decât securist”.

Protestatarii de la corturi erau deja împărțiți în mai multe „bisericești”, după cum îi vizitau diverși politicieni de la multele partide aflate în campanie electorală. Era dulcea lună mai, iar până la Duminică Orbului, ziua primelor voturi democratice după marea Revoluție eliberatoare din decembrie, mai rămăseseră puține zile. Guvernării, în frunte cu Președintele provizoriu, căutau soluții ca să scape de presiunea străzii. Asaltul polițiștilor în miez de noapte ca să-i îndepărteze din Piața din centrul Capitalei pe ultimii mitingiști, studenți, folkști și multă adunătură de pe stradă, nu a făcut decât să-i întărească și mai mult pe tinerii care scandau stereotip: „Noi de-aicea nu plecăm/ Nu plecăm acasă/ Până nu vom câștiga / Libertatea noastră!” Atunci, unul dintre sfatuitorii cu barbă ai Președintelui, semănând nu atât cu Marx sau cu Engels, cât mai ales cu Fidel Castro, îi șopti ceva la ureche prietenului său conspirator. Acesta chemă câțiva „băieți cu ochi albaștri”, le șopocăi și el ceva în ureche, iar ei aprobară în poziție de drepti: „Aveți dreptate... Țăstia sunt legionarii lui Coposu... o să chemăm muncitorii de la IMGB să facă ordine... da, da, și pe mineri... că ei știu ce e disciplina... sunt mulți, uniți și fac tot ce li se cere...”

Și au venit. Și i-a primit tătucul lor pe linie de partid, nimeni altul decât conducătorul de atunci al țării, care le-a mulțumit că au răspuns atât de rapid apelului său și i-a trimis să facă curățenie în Piața Universității. În drumul lor de la Palatul Victoria la tabăra de corturi a ultimor protestatari din fața Teatrului Național, unii, mai oboșiți, au urcat în niște basculante uriașe agitându-și fioroși topoarele cu care spărgeau carbunele în abataje, cei mai mulți însă au mărșăluit militărește prin mijlocului bulevardului imens, lor alăturându-li-se la fiecare încrucișare de străzi noi și noi mineri. La un moment dat nu se mai recunoșteau între ei, iar băiatul subțirel și șațoș care se zice că era șeful lor de la sindicat a început să-i întrebe tot mai nedumerit: „Tu de unde ești, mă?...” Iar acela

răspundea la întâmplare: „De la Lonea...” Iar sindicalistul cu pufoaică și lămpăș în frunte îl repezea imediat: „Cum de la Lonea, mă?! ... Că eu lucrez acolo și nu te știu...” Acela se ducea mai încolo lângă anumiți ortaci, care se trăgeau mai departe de ochiul subinginerului vigilent.

Deodată a strigat cineva de la un balcon, o bătrânică, pare-mi-se:

„- Ce faceți, mă, nespălaților! Ați venit să murdăriți trotoarele Bucureștiului?!...”

Atât le-a trebuit vitejilor care defilau prin mijlocul bulevardului, cu rângile și toporiștile pe umeri ca niște arme. Câțiva s-au rupt de coloană și s-au repezit pe scările înguste ale blocului, cu ochii injectați de furie și de alcoolul consumat în trenul înghețat care-i adusesse din Vale. Au izbit la întâmplare în toate ușile apartamentelor, smulgându-le din fâțâni acolo unde nu li s-a deschis imediat, îngrozind femeii și copiii, doborându-i și stâlcindu-i în bătaie pe bărbați, până au descoperit o bătrânică, într-o cămăruță la mansardă. S-au repezit asupra ei cinci zdrăhoni cu bărbile nerase, duhnind a vodcă și tutun prost, și dintr-o lovitură au întins-o pe parchet. Unul dintre ei, cel mai tânăr, care abia dacă își terminase armata, a încălecat-o și-a început să-i tragă la pumni peste față, în cap, în burtă, unde nimerea. Ceilalți au izbit cu rângile în vitrina cu pahare și cești de cafea, în polițele cu vase de la bucătărie, au căutat sub pat, în dulapul cu haine, peste tot:

- Spune, cățea, unde se ascund ceilalți, hai? Unde e Coposu, unde-l ascunzi? Dumnezeii voștri de bandiți... vreți să-l aduceți pe bălbâit și pe știoalfele lui de fete, hai?...

Și iar au început să-i care la pumni și picioare, de-acum toți, deodată. Bătrâna scâncea de durere, chirchită pe podea, abia putând să îngaiame printre dinții plini de sânge: „Vă rog, domnilor mineri, vă rog, nu mă omorâți!”... În cădere, femeii i se desfăcuse capotul într-o parte, dezvelindu-i pulpele groase, cu pielea ușor zbârcită, și o pereche de chiloți de bumbac, albaștri, din cei cărora li se spuneau „cu mânecută”, adică mai lungi. Minerului mai tânăr îi sticliră ochii:

- Cățea... faci pe stripteuza cu noi!

Și zdrang! cu ranga peste picioare, trosc! câteva palme peste gură, de-a podidit-o din nou sângele.

Unul din ei, văzând-o în ce hal au adus-o, îl trase pe tânăr de umăr:

- Lăsați-o, bă, c-o luăm în suflet...

Tânărului îi sclipi însă un gând. Așa că, în timp ce ceilalți se pregătiră să plece, el se duse la bucătărie și începu să caute ceva de băut.

- Hai, bă, îl strigară ortacii de pe palier, dă-o dracu de babornită...

- Duceți-vă înainte, că vin și eu, zise el, umblând cu ranga

printre sticlele și borcanele așezate într-un colț. Găsi o sticlă pe care scria Rom, dar nu mai avea decât un deget de băutură. O sorbi lacom, apoi reveni în camera unde o lăsase pe bătrână.

„Cățea!...” scrâșni el înfierbântat, rostogolind vorbele printre dinți, cum auzise în filmele alea care se dădeau după miezul nopții. Cu vârful rângii îi rupse nasturii de sus ai capotului, dezvelind-o dintr-o mișcare. Nu avea decât un combinezon de finet pe ea. Două țâțe supte atârnav ca niște pere fleșcăite deasupra unui buric mare, negru și dizgrațios. Dar minerul cel tânăr nu mai avea timp să aleagă, era prea înfierbântat, apoi trebuia să-i dea o lecție cățelei ăsteia care vroia să-l aducă pe Rege în țară și care precis că era sau fusese amanta boșorogului ăla de Coposu. Cel puțin așa le spusese domnul acela tuns scurt, care venise să-i aducă la București să scape țara de țărăniști și monarhiști.

Ațâțat de perspectiva ce i se deschidea, de a fi salvatorul României, îi rupse chiloții bătrânei dintr-o zmcitură, apoi se aruncă peste ea. Alcoolul care-l băuse în tren și în Piața Victoriei începuse să i se evapore din creier și fără el nu prea mai știa ce să facă, dar o dată ce începuse o treabă trebuia să o termine. Așa că îi apucă picioarele slabe și pline de varice ale babei și i le urcă pe umăr, se strecură între ele, descheindu-se grăbit la șliț. Căută cu mâna printre firele puține și aspre de păr ale pubisului, apoi încercă să-și îndese penisul neintrat bine în erecție printre buzele umede și flasce, dădu de vreo două-trei ori din cur, dar nu era ce se așteptase.

Nervos peste poate, se ridică și-și legă cureaua de la pantaloni, zbierând din toți bojocii:

- Cățea!... Putoare!... Hoască nenorocită!... De nimic nu ești bună... Și mai vrei să-l aduci pe Rege! Ptiu, scuipe el între picioarele rămase răscărăcate, apoi începu să spargă cu ranga tot ce-i ieșea în cale: vase, pahare, bibelouri, sticle, tot. Când nu mai rămase nimic întreg, o apucă pe femeie de păr și o târi pe balcon, o ridică sprijinind-o de marginea acestuia și, strângând-o cu amândouă mâinile de gât, începu să o înjure și să o amenințe fioros:

- Strigă, dumnezeii mă-tii de cățea, strigă să te audă toți care vor să distrugă scumpa noastră republică, strigă: „Trăiască clasa muncitoare!”, „Trăiască clasa muncitoare în frunte cu detașamentul ei de avangardă – minerii!” Strigă, putoare!...

Femeia nu mai putea nici să mai respire, dar să mai spună ceva. Înnebunit că nu îi erau ascultate îndemmurile, ceea ce era clar o totală lipsă de respect față de reprezentantul celei mai importante categorii de muncitori din țară, tânărul miner o apucă pe femeie de picioare și-o aruncă în gol. Nu se auzi decât un vaier scurt, urmat de o bufnitură surdă. Jos, un polițist împrăstia gurile-cască: „Circulați, vă rog, nu e nimic de văzut!... O bătrână a alunecat peste balcon încercând să pună rufe la uscat”.

Satisfăcut că mai scăpase partidul de un dușman de clasă, tânărul alergă să-și prindă tovarășii care mărșăluiau voioși prin mijlocul bulevardului, încrezători în viitorul de aur al României.

I-AUZI ... ALTA!

Puiu RĂDUCAN

De mult, de lauciderea și rănirea în clubul de la București unde mergeau să-și bătăie cururile și țâțele (aproape pe dinafară), tinerii care... ziceau ei că... se distrau, am vrut să scriu ceva.

Mereu, mereu, am vrut să-mi dau și eu o părere, doar suntem țara datului cu părerea, nu!?

Nu cineva, ceva... special mă ținea în loc să scriu, ci faptul că aveam și altceva de făcut.

Știu că în urma celor scrise mai jos voi fi înjurat.

Știu că mulți îmi vor scrie; Bă, nenorocite! Dacă era copilul tău acolo!?

Iată o explicație, care nu prea... interesează... ”cetitorul”.

Am și eu doi copii cumiști, medici amândoi.

Am făcut sacrificii ”monstruoase” ca să-i pot ține la facultate de medicină, particulară, având o soție căreia pensia nu-i ajungea nici de țigări.

Am căutat să fiu prieten cu copiii mei.

Niciodată nu i-am urmărit la școli, ori pe unde umblau.

Discutam prietenește totul.

Toate bune și frumoase, numai că după ce au terminat facultatea, rămas plin de datorii la prieteni, care au ajuns să mă dea în judecată, ori la instituții (bănci) – cu casa gajată, soțioara mea scumpă și copilașii mei dragi și frumoși, au considerat că tre-

buie să mă părăsească.

Timp de vreo 10 ani am tot plătit ceea ce mă împrumutasem, să termine facultatea, copilașii mei.

În 12 ani, pe fata mea am văzut-o o singură dată și o singură dată, anul acesta mi-a zis La Mulți Ani – de Sf. Gheorghe.

Pe nepoțica mea, care este la școală, nu mi-a fost permis s-o văd.

N-am văzut-o niciodată. Niște rude mi-au trimis poze.

Cu băiatul mai vorbesc, dar nu cum aș dori, cum ar fi normal – prietenește, ci așa... mai pe scurte...

N-aș vrea să lungesc această problemă, acest articol cu de-ale mele, ci să mă refer la tragedia de la București, unde au fost omorâți atâția tineri, iar alții, foarte mulți – mutilați.

Toți vinovații: Ponta, Oprea (cu tricou negru ori cu multe stele pe umeri căpătate-n războaiele pentru binele țării), unicul Arafat, ori marele om al dreptății, primarul gras, Piedone și câțiva popi, ies pe micile ecrane și-și exprime... ”părerea de rău”.

”Deabia se abțin de la plans”, sârmanii, ba, mai decretează ... DOLIU NAȚIONAL.

Un lucru este clar: Acei oameni au fost OMORĂȚI!

Cine i-a omorât trebuie să plătească!

Cei care i-au ucis, declară Doliu Național și ne îndeamnă să fim aproape de durerile oamenilor, să fim uniți, dar ei zi și noapte fură și dezbină.

De ce să fiu eu privat de anumite lucruri pentru crimele unor nemernici, unor golani nenorociți, unor nesătuți?

Cine i-a omorât să le plătească totul, să-i înmormânteze după datinile noastre creștinești, nu după cele satanice la care se rugau răposații!

Ce au căutat, aia au găsit! La cine se rugau și se dănțuiau, acela i-a luat!

Ca să abată atenția de la situația grea a țării, de la afacerile lor murdare, de la hoțiile și măgăriile pe care le fac, măgarii, ne bagă-n dolii.

Au rezolvat guvernării și parlamentarii toate problemele țării:

-Pământurile sunt muncite!

-Gâlgăie țara de locuri de muncă, ba, avem și pentru migranți!;

-Bisericele sunt atât de puține față de spitale, încât conducătorii consideră că este cazul să ne construim și niște moschei!

-Sănătatea este puternică și răgăie!

-Învățământul lucește ca niciodată!

-Biserica nu cere nici un ban, ba oferă totul... gratis!

-Pensionarii o duc așa de bine... că donează țării din pensii!

-Mai gâlgăie țara și răgăie de fericici și preafericici, care, bagă mâinile pân' la coate în buzunarele săracilor, mai ales ale lor, iar la acest carnagiu n-a venit nici un popă!

Ai văzut, omule blând, vreun ”slujitor al Domnului” venind undeva unde ... ”nu-i iese nimic”!??

Avem de toate, românilor! Doliu Național nu aveam.

Durerea este durere, dar, marele nostru Coșbuc ne spunea:

”Nu cerceta aceste legi,

Că ești nebun când le-nțelegi!

Din codru rupi o rămurea,

Ce-i pasă codrului de ea!

Ce-i pasă unei lumi întregi

De moartea mea!”

Noi nu avem voie să întrebăm, să cercetăm, că înnebunim când ne dăm seama de hoțiile celor pe care-i alegem.

Nici când omoară nu trebuie să luăm la întrebări, trebuie doar să-i alegem și să-i lăsăm în treaba lor.

De ce trebuie oropsit și pedepsit codrul!?

De ce trebuie întristat, dacă niște "braconieri" feroce distrug câțiva copaci?

Trebuie să le facem statuie lor, braconierilor!?

Plâng ucigașii cu lacrimi de crocodil, dar nu spun nimic despre câte locuri de muncă au distrus, despre câte fabrici și

uzine au trimis la fier vechi, câți codrii au tăiat și jefuit, câți români au gonit din țară!

Iată, au ajuns până să și omoare – fizic – tineri fără de minte, care, merg în locuri unde destrăbălarea se face în mod organizat.

Oameni buni!

Nu tai un pui de gaină!

Sunt un om simplu, dar nu mai vreau să mă alătur acestor nenorociți, care, iată, au ajuns să omoare și oameni, au acest drept, dar, mai consideră escrocii că trebuie să rămână acolo sus, până ce ne vor ucide pe toți.

Nu sunt de acord cu Dolii Național și criminalii în libertate

și în funcții!

Nu sunt de acord să se întrerupă competiții (de orice fel) emisiuni (de orice fel) pentru ca niște criminali să stea pe locurile lor, să continue să facă ceea ce știu: Să fure, să jefuiască, și, mai nou, să ucidă!

Înjurați-mă cât vreți, dar asta este părerea mea!

03.11.15

Băile Olănești

UN INTERESANT SCHIMB DE MESAJE: MARIAN PĂTRAȘCU-PETRU PISTOL

În urmă cu ceva vreme i-am solicitat domnului prof. univ. dr. Petru Pistol un scurt Cv și materiale pentru antologia domnului Florentin Smarandache „Popasuri scriitoricești pe Olt și Olteț”. Amabil, domnia sa s-a conformat. Intrând, cu această ocazie, în posesia adresei de e-mail a domniei sale, ulterior au avut loc un schimb de mesaje pe care vreau să vi-l aduc la cunoștință, nu pentru ceea ce am spus/făcut eu, ci pentru răspunsurile sale care mi s-au părut foarte interesante. Iată-le (M. Pătrașcu):

La 5 octombrie a. c. îi trimiteam atașat domnului Petru Pistol cele două eseuri ale

mele: „Trăim convențional și judecăm comparativ” și „Gânduri insomniace”. Iată răspunsul domniei sale:

I. Petru Pistol către mine, 5 octombrie 2015, 23:23:

Domnule Inginer,

Da, trăim convențional, dar nu ne-am născut prin convenție; suntem natură (divină încă!) precum limba însăși. Suntem și convenție, dar convenție divină! Că în marginea convenției divine își are locul (total periferic) și convenția umană, e adevărat. Să lăsăm însă cazarului ce este al cazarului (convenția profană) și lui Dumnezeu sfințenia (*pneuma*, scânteia divină) datorată.

Sunt de acord cu concluziile, deși am de obiectat împotriva premiselor. Dacă accept însă că ființa umană nu este convenție iresponsabilă, ci plan divin, atunci, destrămând hazardul existențial (marasm pentru unii, delir lubric, *sifilitic*, pentru alții), recâștig speranța (virtute creștină) în *iconomia* divină.

Mulțumesc pentru că mi-ați reamintit replica “Ghepardului”. Nu reținusem (am citit cartea în studenție. Cred că și replica aceasta, devenită topos, a făcut din *Ghepardul* un best-seller) decât chestia cu “buricul”, atunci când duhovnicul îi reproșează adulterul.

Când spuneți: “convențiile, de orice natură ar fi, sunt ...”, aveți oare în vizor și convențiile divine, adică planul lui Dumnezeu? Nu cred!

Domnule Inginer, oricâtă relativitate ar fi în judecățile noastre, oricâtă convenție în unitățile de măsură (din exemplele oferite este de reținut străduința laudabilă a ființei umane de a se apropia, pe cât îi stă în putință, de exigențele - imposibil de atins! - ale Absolutului), Absolutul există dincolo și mai presus de acestea. La fel și Creația Sa. Iar limba este parte a acesteia. Ea, limba (nu idiosincraziile noastre!) va decide dacă păstrează vocabule precum topos, best-seller ș.a. Căci “raționamentele noastre sunt sofismele entuziasmelor și dezamăgirilor noastre” (Cioran).

Pe curând,

P.P.

II. Eu către Petru Pistol, 5 octombrie 2015, 23:56:

Nu am decât un singur comentariu de făcut: la Dumnezeu nimic nu este întâmplător și nimic nu este convenție/convențional (cu cine s-o fi făcut?; convenția se face între unul sau mai mulți parteneri juridic egali, or - cine să fi fost egalul lui Dumnezeu? a încercat Lucifer și uite ce a ieșit?!).

Sănătate și numai bine!

Toată stima,

MP

III. Petru Pistol către mine, 19 octombrie 2015, 18:05:

Răspuns (2):

* „La Dumnezeu nimic nu este întâmplător și nimic nu este convenție (cu cine s-o fi făcut? convenția se face între unul sau mai mulți parteneri juridic egali, or, cine să fi fost egalul lui Dumnezeu? a încercat Lucifer și uite ce a ieșit?!).”

Tatonez un răspuns *apofatic*: nu din lipsă de „parteneri juridic egali”, pentru că Dumnezeu nu duce lipsă de nimic, iar puterea lui este absolută, ci pentru că El este mai presus de toate aceste opinii omenești. Cunoașterea apofatică (Dionisie Areopagitul) nu înseamnă abdicarea de la metoda pozitivă, *catafatică*, conceptu-

ală a *teognosiei*. Dimpotrivă, recunoscând blocajul limbajului creatural în propriile sale mărginiri, propune transcenderea acestora. Urmând preceptele Areopagitului: „cunoaștere în necunoaștere”, „esență supraesențială”, „cuvânt inefabil”, „intelect ininteligibil”, vom ajunge să spunem că Dumnezeu nu este bun, nu este înțelept etc., pentru că Dumnezeu este mai presus de ceea ce noi, oamenii, înțelegem prin bunătate, înțelepciune etc. O epură a discursului apofatic actual: *Prezența lui Dumnezeu în lume este de domeniul absenței* (Andrei Pleșu). Trebuie deci să pornim de la recunoașterea neputinței umane în a cuprinde cu intelectul Dumnezeirea și, prin asumarea conștientă a limitelor limbajului creatural și ale certitudinilor raționale, nicidecum prin ignorarea lor, să sondăm „strategii” ale sufletului, îndeobște refuzate cunoașterii pozitive.

Răspuns (3):

* Mă solicită fraza finală din prima secvență a *Gândurilor insomniace* (I): „(...) nu întotdeauna puterea lui «a uita» este de tip negativ, iar asta se întâmplă atunci când «a uita» este totuna cu «a ierta»”:

Așa să fie? Să se reducă oare statutul nobil, generos, cu profundă semnificație hristică al iertării, la „mecanica” biologică a uitării?! Purtați, vă rog, iertarea prin evi felurite, prin formațiuni statale felurite, treceți-o prin firi umane contradictorii, prin sublimul ori grotescul vieții și se va observa că nimic nu-i știrbește măreția. Ea face parte din divinul vieții. Este parte a Legii, iar din Lege nici măcar o *iotă* sau o *cirtă* nu se vor pierde. Până la Iisus Hristos iertarea poate fi privită drept convenție, o pot legifera *nomoteții* (ori cum se vor fi numind ei în legistaturile umane), dar după, ea intră în codul Legiitorului vieții veșnice. Dreptul de a înlocui un cuvânt prin altul nu este permis decât atunci când echivalența lor semantică este perfectă, când ele se suprapun perfect, fără rest de o parte ori alta.

Mă aștept ca în continuare să reveniți asupra acestei aserțiuni pripite. Sunt sigur de asta! S-ar fi convenit să am răbdarea să vă ascult până la capăt. Dar, fiind noi *eiusdem farinae*, m-am precipitat și eu deopotrivă.

* „Nu vă speriați”, ziceți protector:

Nu mă sperii, Domnule Inginer. Am spus-o cu un rând mai sus: suntem din același aluat, citesc din Dvs. precum din mine însumi. Constantin Noica spune că *Sfântul* se consideră cel mai păcătos dintre muritori, iar înțeleptul socotește că nebunia lumii e mai înțeleaptă decât înțelepciunea lui. În ceea ce mă privește, nu mi revendic nici sfințenia, nici înțelepciunea. Dacă veți avea gențilea să mă numiți forumist vâlcean (păcătuind și aici prin chiul), asta da. Nici gând de supărare. Dimpotrivă, aerul nostru sapiențial este bine să-l mai vitriolăm din când în când.

* Cine a spus cel dintâi: „Cuvântul a fost dat omului pentru a ascunde ceea ce gândește?”:

Pentru doza lui de cinism pe care o exhibă, aș trece apoftegma aceasta în lotul nefericit al politicului. Dar ... *ajunge zilei răutatea ei*, de ce să o mai împovăram și noi, când Apostolul Pavel afirma despre filosofie (*profana sapientia*) că este o *prostie în ochii lui Dumnezeu*? Cu ani în urmă dădeam drept sigură paternitatea sentinței *Timeo hominem unius libri*, (*Mă tem de omul unei singure cărți*): Toma d'Aquino. Hermeneutul învățării creștine – gândeam – considera că apropierea adevăratei cunoașteri impune nu doar frecventarea exclusivă a Bibliei, ci și a științei profane. Ca să aflu mai apoi că trebuia mers cu o mie și ceva de ani în urmă, la Seneca filosoful. Ar trebui să fac *mea culpa*. Da, dacă aș fi un stoic în morală. Dar, cum am aflat că pentru a fi un spirit liber nu trebuie să te înregimentezi, mai pertractez cu filosoful: dacă nici el ...?

* „Câți dintre noi ar putea spune cu mâna pe inimă că n-au gândit niciodată ceea ce nu trebuie?”:

Dar câți dintre noi nu au pășorit cirezi de gânduri frumoase? Definiția cea mai completă a lecției de morală am aflat-o de la un copil: *morală înseamnă atunci când faci mai multe fapte bune decât rele*. Aici era cuprinsă și legea numerelor mari și strădania socratică de a turna realul în forme de limbaj, de gândire convenabile. Nimic din ipocrizia de amvon steril, care proclamă exclusivitatea faptei bune. Condamnând vacuitatea prezumțioasă, un preot se întreba: *Câți dintre purtătorii de anieriu se încheie la probab?*

* *Gânduri insomniace* (II):

Gânduri, respectiv contragânduri, sunt termeni opozitivi. Dar, se poate observa ușor, sunt și permutabili. Adică: gândesc să trăiesc, însă intervin factori perturbatori (contragânduri) care mă deturneză de la gândul cel bun, îmi *persecută* (urmăresc cu înverșunare, *persequor*, -i, *persecutus sum*) voința de a trăi. Înseamnă că, fiind contragândul, în ecuația viață vs. moarte, termenul al doilea, acesta va fi și inexorabil? Așadar, depinde de partea cui este viața, adevărul vieții, și nu de plasarea în timp a cuplului antitetice gând – contragând. Locul se schimbă, nu sufletul (Horațiu).

* „(...) faptul că noi folosim limbajul pentru a comunica nu este meritul nostru”:

Bineînțeles, limbajul nu este o convenție între ființe sub-lunare, ci un dat divin, pe care Platon îl pune pe primul plan între darurile primite de la Zeu.

* „Se spune că omul este superior animalelor și plantelor fiindcă este singura specie care poate comunica verbal. Nimic mai neadevărat!”:

Domnule Inginer, totuși, la modul cel mai general, ființa umană este sau nu superioară animalelor și plantelor? Dacă da, atunci înseamnă că rămân alte argumente în favoarea superiorității acesteia; dacă nu, cum rămâne cu apogeul Creației după chipul și asemănarea lui Dumnezeu? Mă aștept ca în *Gânduri insomniace* (III) să duceți elementul esențial cantitativ al structurii umane, apa, mai presus de om. Dacă vectorul creației este regresiv, la ce bun zidirea omului? E adevărat că între regnuri nu e un zid de foc, că suntem o succesiune de generații (cu fiecare frunză căzută nervurile sângelui pălesc în om). Dar duhorile putrefacției trupesti nu sunt întrecute de nimic, argument că trupul omenesc este de o desăvârșită perfecțiune. Iar sufletul, unde colcăie patimile, naște „iubirea ce rotește sori și stele” (Dante).

* Vă sugerez să reconsiderați cu măsură specifică (inginereste) sintagma: *Nimic mai adevărat!*:

Există cuvinte sau grupuri de cuvinte care reverberează insistent în discursul nostru. Și asta pentru că le găsim de vreun succes fie intelectual, afectiv ori persuasiv. Pronunțându-le apodictic, implicarea noastră afectivă devine evidentă. În astfel de situații – ne spun teoreticienii limbii – distanța dintre semnificant și semnificat se micșorează; producându-se un transfer de semnificație, cuvântul devine, din semn verbal, semn stilistic. Este un câștig, într-adevăr, dar nu atunci când punem în cântar cuvântul care a fost cândva *Verbum*, *Logos*, cu sensibilitatea elementelor naturii. Putătorul de *Logos* va fi oare inferior în atributele simțirii, când el însuși este produsul distilat în retortele sfinte ale vieții? Imagini seducătoare, dar specioase, idei pastîșe. Ele funcționează cu virtuțile adevărului, cu încărcătură maximă, în texte de omiletică, în periodul condițional interogativ – muștrător: *Dacă apa simte, dacă planta se înduioșează, atunci noi, ființe omenești...?!*

* Etimologia cuvântului *credință* nu este mai puțin spectaculoasă în limba noastră, vocabula remarcându-se printre „bogații” lexicului românesc. Dacă veți lectura fragmentul *Credo* din *Etimologicon*, Dacia, Cluj, 2004, autor subsemnatul, îmi veți face o bucurie. Nu văd de ce nu s-ar încadra orizontului de așteptare pe

care îl mărturisim. În plus, etimologia cuvântului *credință*, în limba engleză, este greșită, se vede cu ochiul liber: aduce a *struțo-cămilă*.

* „(...) Peste tot și dintotdeauna, despre politică și politicieni nu prea s-au spus cuvinte măgulitoare”:

Începutul nu a fost chiar rău. Limba greacă va fi pus în palmares aristocratic cuvinte precum *polis* (cetate-stat), *polites* (cetățean), *politicos* (specific statului). Ca să nu mai vorbim de Platon care-i socotește pe legiuitori, la concurență cu poezii, *poietai*, lexemul însemnând și *poeti*, dar și *creatori*, *artizani* (ai statului, ai legilor, ai buneii orânduiri în cetate). Iată „disputa” dintre poet și legiuitor, dintre poezie (*dramă*) și lege, adevărată scrisoare de noblețe întru acreditarea conceptului astăzi discreditat: „Noi înșine suntem autorii unei drame nesfârșit mai frumoase și mai bune (...). Poeți voi, poezi suntem și noi; voi însă potrivnicii și dușmanii celei mai frumoase dintre toate: aceea pe care legea singură e în stare să o desăvârșescă” (*Legile*, 817, c-d).

* Domnule Inginer, nu agreez eseurile care nu-mi lasă posibilitatea de replică (v. *Gânduri insomniace*, V). Spuneți-mi, spre exemplu, că stejarul diplomației interbelice, Titulescu, pălește și se retrage rușinat în ghindă umbră de faima primului ministru actual, spuneți-mi câte altele, încât să mă implic și eu într-un dialog viguros, nu la modul *catehetic* (în intensiune etimologică: *a răsună, a fi ecou*, precum în: – *Așa este că pământul se rotește în jurul soarelui...? – Da, domnule*).

* Cât despre *Miorița*, operă literară fiind, ea dezvoltă o logică aparte, a sufletului care nu se predă, ci iese învingător într-o luptă inegală. O operă literară nu se cade să fie pusă în patul procustian al logicii formale (clasică, aristotelică). Partenerii eroului sunt entități cosmice; frățeste, el vine cu sufletul, prinosul lui de jertfă, ei /ele cu măreția puterii. Ciobănașul acela își apără blazonul: cavalier al credinței, el acceptă, în umilință hristică, răstignirea, bagatelizând succesul unei gherile ieftine. Gândul mă poartă – și cred că bogata exegeză a poemului nu a trecut cu vederea – către acel faimos dialog al lui Platon, *Timaios* (care a constituit și subiectul acuzei de plagiat: Platon ar fi cumpărat pe bani puțini o cântăcică din care a făcut o carte mare), unde este sugerată răstignirea cosmică a spiritului, rolul soteriologic al crucificării. Nu cred așadar că acest poem frumos a fost în stare să trădeze; frumusețea nu trădează, o știm cu toții, iar unul a spus-o apăsat (*expressis verbis*): ea va salva lumea. (De n-ar uita poporul lui!). De ce n-am vorbi de o umanizare a cosmosului? „Câteva picături de sânge au făcut universul din nou întreg (Grigore de Nazianz).

IV. Eu către Petru Pistol, 19 octombrie 2015, 19:01:

Primit, citit, impresionat de erudiția dvs., parțial de acord.

Nu obișnuiesc să revin asupra a ceea ce am scris, de câte ori am făcut-o, mai mult am stricat!

Precizare: nu pretind nimănui să fie de acord cu mine...

Toate cele bune!

Cu stimă,

MP

V. Petru Pistol către mine, 21 octombrie 2015, 19:41:

„Nu obișnuiesc să revin asupra a ceea ce am scris...”

„Nu pretind nimănui să fie de acord cu mine”

Aceste două aserțiuni nu sunt funcționale în relațiile pe care eu le port cu semenii mei. Pentru că eu nu pretind cuiva să fie de acord cu mine. Mai mult chiar: îmi displace! Un dialog care-și propune o asemenea finalitate este, după mine, unul schizoid, susceptibil de tendințe absolutiste. Fiecare om are universul lui – mai mare, mai mic, după cum l-a hărăzit Dumnezeu – de gânduri; cum să intri cu cizmă cazonă în ograda lui noetică și să-i pretinzi să jertfească la zei pe care el îi respinge? Seneca filosoful considera că, *adresându-te unui singur om, un teatru întreg te ascultă*. Câtă trufie îți trebuie încât să crezi că, după câteva tirade, l-ai „convertit” la noua ta „religie”?

Logica adevăratului dialog este alta, cu mult mai generoasă. Ceea ce vedem noi la TV nu este dialog. Ipochimienii aceștia se plasează spate în spate, iar vorbele pe care și le aruncă peste umăr îi îndepărtează, nu-i apropie. Dacă s-ar plasa față către față, împinși de cuvintele lor, mișcarea lor (fiind ei oameni, nu raci) i-ar apropia. O astfel de poziționare însă pretinde acceptarea parteneră a posibilității ca nu numai eu să fiu deținătorul adevărului în integralitatea lui. Pe o astfel de logică se susține chiar și dialogul dintre Alexandru cel Mare și Diogene, filosoful cinic. (Alexandru îl invită pe Diogene să-i ceară ceva, iar acesta îi cere să se dea la o parte din dreptul soarelui lui, să nu-i ia soarele. Macedoneanul, pentru că – zicem noi – nu fusese absent la puținele lecții de filosofie primite de la Aristotel, a înțeles că avea în față un partener valabil de dialog și, asumându-și partea leului, ar fi spus: „dacă n-aș fi Alexandru, aș vrea să fiu Diogene”.)

Domnule Inginer, rolul dialogului nu este să schimbe din rădăcini *constituția* omului. Puterea aceasta și-o poate revendica învățătura divină, creștinismul: *Dați-mi un criminal și vă voi da înapoi un om cu inimă blândă, dați-mi un hoț și vă voi înapoia un*

om cinstit... (citez cu aproximație din scriitorul creștin Lactanțiu). Dialogul nu creează decât disponibilitatea unei confruntări pașnice cu o altă opinie. Putem să nu o acceptăm, dar nu să nu luăm cunoștință de ea. Cât de necesară în demersul pur științific poate fi o sămânță a incertitudinii ne spune, în una din cărțile sale, Gaston Bachelard. Îndemnul acestuia către o promoție de studenți la finele cursurilor: „Citiți-i pe poezi!”; ne prinde încă nepregătiți.

Mă voi încanta și eu, așadar, de cuvintele lui Blaga când spune că omul este „o erezie a naturii”, ori când proclamă tăcerea: „Dar pe liman ce bine-i / să stăm în necuvânt / și fără de-amințire / și ca de sub pământ / s-ascuți în ce tăcere, / cu liniște de roi, / frumusețea și cu moartea / lucrează peste noi”.

Ar putea spune cineva: - *Dar parcă până acum spuneai altfel? - Bineînțeles, voi răspunde, pe semne uitasem de poet* Prin urmare, sentințele Dvs. nu mă privesc pe mine, eu nu mă regăsesc în hotarele lor. Bucură-se de ele firile agresive, care îți perorează fără măsură, iar dacă deschizi și tu gura să zici ceva, e deja târziu; tu ești întotdeauna „expirat”, el actual, informat întotdeauna. La plecare îți întinde o mână de maestru, gândind: *L-am făcut m...!*, când el, de fapt, a bolborosit singur, bălăcindu-se în borhotul propriilor vorbe, emițând în van, neprimind nimic, *vox clamantis in deserto* despuiată de aura ei biblică. Acestuia și celor de felul lui le-a răspuns stoicul Epictet: *Omul are două urechi și o singură gură; se cuvine să asculte dublu decât vorbește*. Da, esența dialogului constă în știința ascultării. Paradoxal, înveți să vorbești tăcând. Finalitatea dialogului – să fii ascultat. În fața celui ce-și propune mai mult, trebuie să-ți torni ceră în urechi. Cu o excepție: când cuvântul propovăduit vine de la Dumnezeu, tu nefiind decât crainicul, trâmboița de serviciu arvunită timpului tău. Cu această excepție, vin și zic: în numele cărui adevăr, căror rațiuni, căror certitudini ambiționez eu să convertesc? Dincolo de cuvinte (care pot înșela, decăzute fiind din statutul lor de esență divină în parametrii umanului, convenționalului), dialogul consimte o anume gratuitate în gândire, exercițiul liber al cuvântului (nu în frivolitate), stilizarea existențialului în forme de viață digerabile, convertirea (asta da!) comunicării în cuminecare. Nu dialogul polemic, ca manevră de luptă, ci acela pacifist, pentru că *ne-am născut* (noi, omul în general) *în timp de pace, nu de război* (Clemens Alexandrinul). Iar dacă nu se va fi întâmplat așa în 1944, să arătăm că ora exactă a nașterii noastre este alta.

Cu respect,

P.P.

VI. Eu către Petru Pistol, 22 octombrie, 15:33:

1. Vreau să mă lămuresc: v-ați simțit jignit cumva de mesajul meu? Fiindcă, dacă da, atunci v-ați înșelat! Vă înșelați și punându-mi în cârcă, dacă o faceți, poate m-am înșelat eu, și o atitudine de atoateștiutor! Să știți și dvs.: niciodată nu mi-au plăcut indivizii care-și dau aere de superioritate. Știu, eu ca individ, par, la prima vedere, un fraier și un incult, și de aceea indivizii hedoniști simt nevoia să facă paradă de superioritatea lor față de mine. Dar rețineți: orice pot înțelege și orice pot ierta, cu excepția faptului de a fi luat de fraier!

2. Credeți sau nu, personal, dacă foarte multă lume este de acord cu mine, abia atunci încep a-mi spune că nu sunt în regulă, că nu sunt eu! Mă simt mult mai confortabil atunci când cineva nu este de acord cu mine, decât atunci când este. Pentru că dacă interlocutorul meu nu este de acord cu mine, atunci am ocazia de a-mi verifica părerile și de a învăța ceva în plus. Așadar, sunt bucuros că v-am provocat prin... aberațiile mele.

3. Sunt curios cum îmi veți răspunde și de data asta.

Cu stimă și respect,

MP

VII. Petru Pistol către mine, 28 octombrie 2015, 12:59:

Este perfect, Domnule Inginer!

Dialogul nostru tinde să se plaseze într-un acord perfect. Numai că întrebarea îmi dă târcoale: Cum se face că universul gândurilor mele se suprapune perfect unui alt univers de gânduri? Răspunsul este previzibil: Amândoi suntem oameni, același creier, aceeași inimă, aceeași „aventură hidraulică” ne determină. Răspunsul are suport logic, e convenabil, rezistă: Același chip al lui Dumnezeu purtăm în lumina astrului. Și, totuși, îndoiala rămâne: Suntem persoane diferite, nicicum indivizi inseriați. Gândul se scurge în nisipul subțire al clepsidrei, nu în menhiri și dolmene.

Despre perfecțiune se poate vorbi – am auzit și eu și găsesc logic – în cazul sistemelor

mecanice, nu cu referire la ființa umană. Un motor construit și întreținut în rigurile științei poate funcționa *perfect*. Proiectantul, tehnicianul pot să invoce cuvântul cu îndreptățire, neuitând însă, oricât s-ar congratula între ei, că *mecanica* fenomenului este perfectă, nu ei ca exemplare umane. Gândind astfel, noi ajungem să evităm pericolul unanimității păguboase care poate crea idoli. Perfecțiunea umană stă în umanitatea noastră, iar aceasta se

împlinește în parametrii noțiunii de om, pe care o definim, de mii de ani și fără vreo prezumție de a fi schimbată, prin acel stih terențian: „Sunt om și nimic din ceea ce este omenesc nu socotesc străin de mine”. Cum nu poți secătui un crin de parfumul lui oricât l-ai inspira – ce plămân ne-ar fi de ajuns? –, astfel perfecțiunea nu este a noastră; noi o sesizăm, o aproximăm, avem gustul ei, îi știm culoarea, dar ea rămâne totuși a Dumnezeirii. Auzim cum uneori este căinat Dumnezeu: *Ce plicticoasă trebuie să fie existența într-un univers al perfecțiunii!* Dar asta pentru că noi, oamenii, suntem „cablați” pe o altă frecvență, frecvența umană. Treceți într-o alta, nu numai că nu o percepem, dimpotrivă, ne stresează. Ne convine umanul, divinul ne agasează. Se știe – *nihil novi sub sole*, nicio noutate în ceea ce spun eu, nici măcar cuvintele înșeși, aceleași de mii de ani – că nu ne simțim în largul nostru alături de persoanele care nu mimează, ci, pur și simplu, încearcă, *experiază* stări superioare în proximitatea perfecțiunii.

Atitudinea noastră față de aceste ființe mai puțin mediocre (în sens clasic: *de mijloc*) va fi una de distanțare: le acceptăm din principiu, le recunoaștem a fi din aceeași cetate cu noi, dar, în același timp, ne ținem deoparte: nu locuim împreună. De ce? Pentru că starea aceasta de perfecțiune nu intră în experiența noastră, în normele noastre existențiale, ne simțim mai bine în culisele umbroase, păduroase, decât în lumina iscoditoare de ascunzișuri.

Spuneam mai sus: *nimic nou sub soare*. După Platon, existența de zi cu zi a ființei umane se consumă într-o peșteră unde omul stă înlănțuit cu spatele către intrarea în peșteră, cu fața spre perele acesteia. Ce altceva îi va fi dat să vadă în afară de umbra propriei făpturi pe care o proiectează prin gura de deschidere sursa de lumină din afară? Scoși de acolo cu anasăna de către înțelept, târâți în lumină, oamenii aceștia (noi înșine) vor percepe gestul drept agresiune, nicidecum binefacere. Fiind mulți, se vor întărâta și-l vor ucide pe înțelept (Socrate în lumea profană, Hristos în aceea divină).

Să transpunem inadecvarea omului la perfecțiune în spațiul științei. Aici se caută cu obstinație, într-un domeniu al relativului – ca ipostază a perfectibilului – cunoașterea perfectă. În știință însă, descoperirea – după câte *am aflat* eu, pentru că, în ceea ce mă privește, eu tot mă rotesc în jurul roții și nu reușesc să-i dau de cap – este cu atât mai serioasă cu cât deschide spre o serie de întrebări, cu alte cuvinte, greutatea răspunsului este cântărită în greutatea întrebărilor pe care acesta le dezleagă din strânsoarea in-formatului lor, eliberându-le. Un exemplu din cele la îndemână unui clasicist: *Fibula praenestina*, o *agrafă*, un obiect ornamental din vestimentație găsită în timpul săpăturilor de la Preneste. *Agrafa* conținea dedicația: *Manios med fefaked Numasioi*, deci: *Manius m-a făcut pentru Numerius*. Fiecare cuvânt din această inscripție rezolvă o problemă de istorie a limbii latine, evidențiind un stadiu mai vechi al acesteia, similar limbii grecești (desinențe substantivale, perfect cu reduplicare ș.a.). Mană cerească pentru cercetători, confirmare a ipotezelor cu teme științifice. Dar de ce – se întreabă aceiași savanți – cade totul atât de *perfect*, când logica descoperirii pariază îndeobște pe întrebările subținse acesteia? Nu cumva avem de-a face cu un fals științific malonest? Și astfel *Fibula praenestina* nu mai este astăzi certitudinea de acum cincizeci de ani.

„(...) dacă foarte multă lume este de acord cu mine, abia atunci încep a-mi spune că nu sunt în regulă, că nu sunt eu!”

Aceasta este proba sănătății mentale. Cât timp aplauzele, meritare ori mincinoase, nu reușesc să-ți întunece mintea, cât timp te menții teafăr chiar și într-un mediu viciat, apa pe care o bei fie și dintr-o baltă va fi apă vie, pâinea fie și mucegăită va fi pâine hărică.

Aici însă vina noastră este imensă. Pentru că prea des îi asaltăm pe cei care sunt pe val, pe cai mari, și rareori întindem o mână de ajutor celor nevoiași, de parcă n-am fi robii aceiași nevoițe finale. Un strateg atenian, cu mari merite într-o perioadă de cumpănă pentru cetatea sa (războaiele cu perșii), ajunge, căzut în dizgrație, să fie ostracizat. Se spune că un bătrân cu un ciob (*ostrakon*) în mână, neajutorat cu vâzul, se îndreaptă către un tânăr și îl roagă să-i scrie și lui numele celui găsit a fi vinovat. Tânărul, înduioșat, scriindu-și numele, îl întreabă: - *Ce rău ți-a făcut dumitale omul acesta?* - *Nici-unul*, răspunde bătrânul. *Dar, când de un om se vorbește prea mult, nu este bine!*

Și apoi, de ce să fim de acord cu Lenin: *Cine nu e cu noi, e împotriva noastră!*, și nu cu Sfânta Scriptură: *Cine nu e împotriva noastră, e cu noi!*

Există, într-adevăr, o predispoziție a fiecăruia în a reacționa prompt – i-și zice, cu un termen cabalin, *cabrare* – atunci când „suntem luați de fraieri”, mai pe românește, pentru că *fraier* trimite la limba germană, de *proști*.

DRAGOȘ G. CĂLINESCU

Raze

Șocul unei fântâni arteziene
Se lasă îngropat în petale de trandafir,
Într-o noapte în care luna
E prea departe să o mai pot auzi...
Dar o văd cum aleargă către un soare,
Ce răpește o parte din sticla arzând
Pe palmele rupte de realitate
Și sparge pietrele înmoiate în inimă.
Doar goana respirațiilor îți mai cere să stai,
Căci timpul nu e un evantai rățâcit,
Ce nu vrea să tragă pe dreapta!
Lacrimi de hârtie se cred avioane,
Aleargând nebune către o altă lume...
Cred că soarta nu-mi cere, ci spune,
Că totul e ca marea în spume...
Cătușe de zgură se înfig în fiecare perfuzie
Amăgindu-se că e mai bine fără,
Dar răul ce-l simt că mă sugrumă
E un capac peste propria lumină.

Pantofi cu toc

Pășesc printre aripi de îngeri
Ce zac strivite,
Căci în goana lor, gândurile au uitat să strige.
Rătăcesc imense diagrame
Spălate pe mâini în fiecare dimineață,
Ca un răspuns închistat pe marginea unui pahar
Pe jumătate plin,
Într-o bibliotecă prăfuită cu gânduri,
În care eu...
Nu mai pot aștepta ziua de mâine
Și tac rupându-mi vorbele ascunse
Printre brațele unor umbre.
Nu mai pot fi cel de ieri...
Nu mai sunt cel de azi...
Ușa viselor se răstoarnă
Ca o răzbunare a pașilor uitați în pantofi cu toc.
Cu fiecare răsufare nisipul mă simte...
Tresare stăpâna buzelor mele,
Iar legăturile minții strâng noduri
În buchețele albe de câmp,
Cu mireasmă fierbinte de mângâieri tăcute.

Așteptare

Noaptea tresare la fiecare pas,
Cerând îndurare călăului gata tocmii
Să îndeplinească osânda cea mai cumplită,
Dar trupul îmbălsămat cu dragoste
Nu mai poate da înapoi,
Lăsând fiorul acela trufaș să se arunce
Într-o cascadă de curcubeie
Ușor împleticite de gustul sălcii al buzelor.
Voluptatea privirilor e gata de start
La un maraton de îmbrățișări libere,
Ascunse printre cereri și bătăi de aripi,
Unde îngerii se prăpădesc de răs
Pe marginea trotuarelor poleite
Cu bucăți mari de ploaie toamnă.
La fiecare lovitură în șina rece
Blestemele părăsesc trupul locomotivei,
Ce nu mai rabdă ocara fumului împăturit
Între două lovituri de ciocan
Cumpărate la un preț derizoriu,
Contra unei așteptări, pe un peron...
Îngropat în singurătate.

Haiku

Mijlocul zilei, Borduri aliniat – Un melc pe stradă.	Printre sărutări. Lângă o masă Arcușul unei viori – Mere stricate.
Mașini în trafic, Frunze de toamnă pe străzi, Sunt maratoniști.	Pe trotuare reci În scaun cu roțile – Apă de ploaie.
Focuri barbare La porțile cetății – Fără onoare.	Șacali pe stradă Mirosul răzbunării- Ca două zaruri.
O lună plină În faruri de mașină – Părere de rău.	Galben de toamnă , un perete în tablou – lampă stradală.
Luna rotundă Pe albastrul cerului – Far în furtună.	Umbra bradului, Tăcerea pământului – Sub semnul crucii.
Margine de cer Între pământ și lună –	

Parapetisme

Reîntâlnire – parapetism

Soarele s-a scurs de viață în scorbura pieptului,
De unde gheața se topește
Fără mila obișnuită a zâmbetului de ghiocel surprins.

Joc – parapetism

Nu pot ține piept lunii ce se aruncă într-o furtună
Lovind cu piatra urechea unui pod,
Ce urcă și coboară printre întunecate valuri.

Candelă – parapetism

Coroana mea e o căpiță fără vârful,
Unde mirosul de fum sfârșește
Rupându-mi hainele pietrificate.

Ancoră – parapetism

Oarbe candelabre rătăcesc pe scena frunții,
Numărând rar și tare
Fiecare dezamăgire, fiecare bucurie, fiecare iubire.

Negație – parapetism

Poate las un chip să simtă durere,
Dar cealaltă față aleargă în cercul închis al iubirii,
Unde înec timpul.

Mesaj – parapetism

Ultimele supărări sunt fără rima
În care cerul se răzbună pe fiecare cuvânt scris
cu literă mare,
La finalul unor alei proaspăt măturate.

Spirală – parapetism

Între doi trandafiri rodul pasiunii sufletului
înlănțuit de timp
Șoptește de fiecare dată tainice lacrimi de inspirație,
Oferindu-i libertatea unei colivii deschise.

PRIMUL STUDIO ELECTRONIC ROMÂNESC MUZICĂ

În toate țările unde cercetările în domeniul artistic sunt ferment de activare a creației muzicale, proiectivele tehnice ale fonoelectronice s-au impus treptat, devenind convergente către același punct, propunând un suport dimensional cu totul inedit unor arhitecturi sonore desfășurate în infra-structuri sui generis. Cercetările de început, experimentele temerare, uneori cu alură simplistă, au fost depășite în timp, deși acest nou gen de artă și-a păstrat titlatura de muzică experimentală. Cristalizările au fost importante. Domeniul plasticului a cedat jocului subtil de simboluri sonore, realizându-se pe alte planuri o adevărată „restituo in integrum” a spiritului muzicii instrumentale. Înclinațiile speculative specifice muzicii și-au găsit și aici matca lor. În plus, coloraturi noi, ductibilități sonore, reflexe spațiale, imensități șoșotitoare, ecouri reverberate au invadat, poate câteodată disproportionat, spectrul de incantație al muzicii. Idei de factură fundamental estetică, cu privire la raportul dintre creator și ascultătorul său au părut la fel de seducătoare. Compozitorul nu mai are nevoie de interpretul ce impunea, vrând-nevrând, execuției o imixtiune conceptuală. Opera sa electronică vorbește prin ea însăși, direct, esențial. Suficiente critici au fost și ele ridicate. S-a spus că această muzică are ceva industriios, rece, mecanic. I s-au negat atunci posibilitățile diversificate de expresie. S-au exprimat rețineri asupra repetabilității ei imuabile în timp. Indiferent de pozițiile pe care le-au adoptat, susținătorii fervenți ori criticii severi au fost obligați să recunoască însă, că această nouă formă artistică corespunde unor cerințe, unor sensibilități ale timpului nostru, chiar dacă nu totdeauna deplin exprimate artisticeste. Azi

sunt suficiente date, s-au strâns numeroase opere remarcabile prin care se poate demonstra vitalitatea acestei muzici. Toate centrele de cultură muzicală, chiar cele mai tradiționale, au făcut loc, pe lângă Radiodifuziuni sau Conservatoare, laboratoarelor de fonologie, atelierelor electronice.

Până în prezent, la noi s-au manifestat doar parțiale tentative de tatonare în acest sector. De cele mai multe ori, încercările erau impropriu denumite electronice, mai just electronizate, deoarece sursele sonore nu proveneau din generatoare sinusoidale, ci erau simple mascări, deformări electronice de muzici realizate cu instrumente clasice. Nu exista aparatura necesară ce condiționează astfel de creații. Nu exista atelierul care să coaguleze forțe, imaginații tehnice și artistice. Exercițiul experimentalist era interzis.

Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, aflat într-o interesantă efervescență artistică și continuă renovare a bazei sale tehnice, trăind o adevărată renaștere, s-a impus și de data aceasta, slujind unor înclinații componistice evidente, ce deveniseră adevărate necesități artistice imperioase, înființând primul Studio electronic românesc, cu un prim grup de cercetători și compozitori ale căror roade, încă de pe acum (munca de pionierat este evidentă), depășesc căutările chinuitoare, reprezentând resurse creatoare armonioase. Înființarea acestui atelier de muzică al Conservatorului, cu posibilități de expansiune remarcabile, cu dotare tehnică în continuă perfecționare, este un act care entuziasmează și nu poate fi trecut cu vederea. Perspectivele sale sunt într-adevăr remarcabile. Conducerea Conservatorului, rectorul

Victor Giuleanu, sprijinit de un „căutător de sonori” în limbajul electronic – ing. Traian Ionescu – urmăresc dezvoltarea, strângerea în jurul acestui nou punct cardinal al Conservatorului și-al muzicii românești, tuturor personalităților, inițiativelor, idealurilor înnoitoare. Va putea ajunge acest atelier, Studio de muzică electronică, la realizările artistice ale Corului *Madrigal*, ale *Cameratei* sau ale *Studioului de Operă*? Va fi un nucleu de compoziție pentru care militam de atâtea ori aici? Într-adevăr, faptului că există posibilitatea compunerii unei astfel de muzici noi se adugă, în continuare, perspectivele de audiție, concerte de muzică electronică din lucrări create, în înșeși sălile de spectacol ale Conservatorului, popularizând reușitele, stimulând elanurile creatoare atât de necesare. Iată Conservatorul „Ciprian Porumbescu” în fruntea unei mișcări de înnoire artistică. Iată, poate, împlinirea în viitor a acelei tribune a tinerei compoziții, nu numai electronice, ci deschisă tuturor genurilor, care nu-și vor găsi locul ideal decât în sanctuarul mișcării noastre studențești. Salutăm un bun început. Salutăm o seamă de perspective.

Iancu DUMITERSCU. „Lucașfăruș”, XI, nr. 14
(310), 6 aprilie 1968, p. 12.

SCHITUL „SFÂNTUL PROCOPIE” DE LA BISTRITA, EMBLEMA BĂTĂLIEI DE LA POSADA

Arhim. Veniamin MICLE

În practica voievozilor români exista rânduiala ca, în urma unei victorii obținute într-un război, să ridice o biserică închinată unui sfânt militar. Cercetând istoria Bisericii Ortodoxe Române, am constatat că unul dintre sfinții preferați, alături de marii mucenici Gheorghe și Dimitrie, a fost și Sfântul Mare Mucenic Procopie (+303), datorită sfințeniei vieții sale și vitejiei în fața dușmanilor. El a trăit pe vremea împăratului Dioclețian (244–311). S-a născut în Ierusalim; tatăl său, Hristofor era creștin, iar mama Teodosia, păgână, și a fost numit Niania. Murind tatăl său, mama sa l-a crescut în credința păgână. Ajungând la maturitate, Teodosia l-a prezentat împăratului Dioclețian, să-l facă soldat. Pentru inteligența, învătătura și destoinicia sa, a fost rânduit dregător la Alexandria și trimis acolo cu porunca să-i persecute pe creștini. Pe cale s-a întâmplat însă o minune: a văzut fulgere, a auzit tunete și un glas din cer l-a strigat pe nume. Sfântul s-a rugat să-L vadă pe Cel care îl chema, și a văzut o cruce de cristal, iar vocea i-a spus: „Eu sunt Iisus cel răstignit, Fiul lui Dumnezeu”. În urma acestei vedenii, Niania a devenit creștin, primind numele Procopie.¹

Dintre bisericile închinată de voievozii români Sfântului Mucenic Procopie, se păstrează două în Moldova, ctitorite de Ștefan cel Mare (1457–1504). Prima, a fost zidită în urma victoriei obținute la 8 iulie 1481 – ziua Sfântului Procopie – de voievodul moldovean, în lupta de la Râmnicu Sărat, împotriva lui Basarab al IV-lea cel Tânăr, domnul Țării Românești (1477–1481, 1481–1482); a doua, a fost zidită la Mișilăuți, despre care spune: „În anul 6989 (1481), luna iulie, 8, în ziua Sfântului Mare Mucenic Procopie, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al țării Moldovei, fiul lui Bogdan voievod, și cu prea iubitul său fiu Alexandru, a făcut război la Râmnic cu Basarab voievod cel Tânăr, domn al Țării Românești, poreclit Țepeluș. Și a ajutat Dumnezeu pe Ștefan voievod și a biruit pe Basarab voievod; și a fost pieire (cădere) foarte mare printre Basarabi. De aceea, Ștefan voievod a binevoit, cu a sa bunăvoință și cu gând bun, a zidi casa acesta întru numele Sfântului Mare Mucenic Procopie, în anul 6995 (1487); și s-a început în luna iunie, 8; și s-a sfârșit în același an, în luna noiembrie, 13.”²

În Țara Românească, sunt menționate tot două biserici închinată Sfântului Mucenic Procopie, construite ca urmare a unor victorii în războaie. Hrisoavele spun că la 1641, Matei Basarab învinge la Nenișori, nu departe de Gherghița, pe Vasile Lupu și ridică o Biserică Domnească în Gherghița, având hramul Sfântul Procopie. Se știe că, localitatea Gherghița este o veche așezare, fiind însemnată pe hartă în jurul anului 1100, mai jos de vărsarea Teleajenului în Prahova. În anul 1431, Gherghița era deja un târg, având o anumită vechime.³ Despre această biserică, cronicarul polonez Maciej Strykowski (1547–1593) relatează cum că „pe acel loc, unde a fost bătălia, muntenii au clădit o mănăstire și au ridicat trei stâlpi de piatră, pe care eu însumi i-am văzut în anul 1575, venind din Turcia, dincolo de orașul Gherghița, la două zile de drum de Sibiu”.⁴ Pe locul bisericii văzute de călătorul polonez, trebuia să fi existat o construcție mai veche, probabil din lemn, iar Matei Basarab să o fi refăcut, primind denumirea de biserică „Sfântul Procopie – Domnească”.

A doua biserică închinată Sfântului Mucenic Procopie a fost ctitorită la intrarea în defileul Bistriței din județul Vâlcea. Despre ea, învățatul rus Kovalevski relatează, prin anul 1845, că a existat aici un Schit închinat Sfântului Marelui Mucenic Procopie, întemeiat înainte de fondarea Mănăstirii Bistrița.⁵ De asemenea, în viața lui Barbu Craiovescu se relatează că atunci când avea 18 ani a fost prins de turci și dus la Țarigrad, ferecat în lanțuri și condamnat la moarte. În ajunul executării sentinței capitale, stabilite pe 8 iulie, tânărul petrece noaptea în priveghere, rugând pe Marele Mucenic Procopie să-i salveze viața. Dimineața, intrând în celulă, temnicerii au rămas uimiți, văzând că lipsește condamnatul. În aceeași dimineață, egumenul Schitului de la Bistrița află pe Barbu în biserică, prosternat în fața icoanei Sfântului Procopie, legat la mâini și la picioare cu obezi de fier! Ca recunoștință, pentru izbăvirea supranaturală, tânărul boier hotărăște ca, în locul modestului Schit, să înalțe o mănăstire monumentală, ctitorind astfel Mănăstirea Bistrița olteană.⁶ Minunea

salvării tânărului boier este immortalizată într-o icoană, aparținând secolului al XVIII-lea, ce reprezintă pe Sfântul Mucenic Procopie dezlegând din lanțuri pe Barbu Craiovescu. Pictată cu negru pe un fond alb-gălbui, icoana are inscripția: „Banul Barbu”.⁷

Se știe că de la începutul domniei sale, voievodul Basarab I (1310–1352) s-a aflat în stare de vasalitate față de regatul ungar. În anul 1324, voievodul muntean apare în documentele ungurești sub denumirea de: „Basarab, voievodul nostru transalpin”.⁸ Această sintagmă reflectă relația de senior-vasal, existentă între regele ungar și voievodul român. În același document, este menționată reușita misiunii primite de omul de încredere al regelui, comitele Martin Bogár, care fusese trimis în repetate rânduri pe lângă Basarab. Regele acceptă existența politică a noului voievodat, în schimbul recunoașterii suzeranității sale. Totuși, un an mai târziu, Basarab cucerește cetatea Severinului, cauzând tensionarea bruscă a relațiilor bilaterale. Documentul regal, emis la 18 iunie 1325, îl numește pe voievod: „Basarab transalpinul, necredincios coroanei maghiare” și relatează cum Ștefan, fiul comitelui cuman Parabuh, l-a înjosit pe rege, proslăvindu-l în schimb pe voievod. Mai mult, din anul 1327, Basarab refuză plata tributului de vasal. Aceste fapte l-au determinat pe rege, la sfatul lui Dionisie – ajuns ulterior ban de Severin – să întreprindă o expediție de recucerire a teritoriului pierdut și de pedepsire a vasalului său.¹

Astfel, în luna septembrie 1330, Carol Robert de Anjou pleacă din Timișoara, în fruntea unei armate, să-l pedepsească pe Basarab. *Cronica pictată de la Viena* relatează că: „Regele și-a adunat o armată numeroasă, dar nu totuși întreaga sa putere, căci destinase foarte mulți luptători pentru diverse expediții împotriva dușmanilor regatului”.¹ Potrivit opiniei unor cunosători ai problemelor militare, armata regelui „ar fi numărat circa 10.000 de oameni”. Alături de el, se aflau Dionisie Szecsi, castelanul de Mehadia, și Tamas Szecsenyi, voievodul Transilvaniei; primul îi fusese promis Severinul, iar al doilea urma să primească o mare parte din Valahia.

Regele ocupă Banatul de Severin – care cuprindea și din Oltenia unele părți ale Mehedinților, Gorjului și Vâlciei – și înaintează spre Curtea de Argeș, pe principala rută de comunicație ce străbătea Oltenia medievală, adică „Drumul Mare sau al Mehedinților” care lega vestul de estul regiunii pe traseul: Tismana – Tg. Jiu – Horezu – Vâlcea, trecând peste Olt, direct la Curtea de Argeș. Zona fusese pustiită în prealabil de către supușii lui Basarab. Datorită acestei strategii de apărare, în rândurile armatei invadatoare apare foamea încă de la intrarea în Țara Românească.

Totuși, pe drum, Carol Robert primește din partea lui Basarab o solie de pace, prin care îi propunea regelui, pe lângă renunțarea la Severin „și la toate cele ce țin de el”, recunoașterea vasalității față de Ungaria și achitarea sumei de 7.000 mărci de argint, pentru osteneala depusă în efortul de-a aduna oastea; oferea un tribut anual și un fiu al său la Curtea ungară drept garanție, solicitând: „Numai vă întoarceți în pace și vă feriți de primejdii, că de veți veni mai încoace, nu veți scăpa de dansele”.¹ Dar regele o respinge cu o suverană trufie.

Armata ungară continuă avansarea spre Curtea de Argeș, reședința voievodului, dar nu s-a ajuns la o ciocnire decisivă. După un asediu nereușit asupra cetății de scaun, Carol Robert o incendiază. Nu era victoria zdrobitoare pe care și-a dorit-o regele, iar bolile și lipsurile armatei cauzate de pustiirea pământurilor valahe de către Basarab îl obligă pe semețul Carol Robert să comande retragerea spre baza de plecare pe traseul parcurs și cunoscut. În mod normal, orice armată lasă detașamente pentru apărarea liniilor de comunicații și depozite cu alimente greu perisabile, iar punctele de sprijin pentru regalitatea maghiară erau Severinul, Orșova și Mehadia.¹

Unele documente ungurești, dar și *Cronica* lui Jan Długosz, relatează despre un armistițiu încheiat între cele două părți beligerante: Carol Robert „a ordonat o împăcare cu Bazarad”, iar acesta l-a asigurat „că va asculta de rege și că va da regelui și tuturor oamenilor săi siguranța de a se întoarce acasă și că-i va arata un drum drept”.¹ Abia după stabilirea acestor înțelegeri, Basarab I alege locul ambuscadei, știind că oastea regală nu avea decât un singur drum de întoarcere, cel pe care veniseră. Potrivit condițiilor, ca românii să conducă armata ungară pe drumul cel mai scurt, la un anumit punct, li s-a recomandat o cale, orientată spre

nord, unde se afla Transilvania. Din drumul Mehedinților, care trecea exact prin locul unde este amplasată în prezent Mănăstirea Bistrița, cea mai plauzibilă „cale cotită” a fost defileul Bistriței.

Documentele, atât *Cronica pictată* cât și *diplomele cancelariei ungare*, vorbesc despre un defileu de tip canion: „loc strâmt și întunecos” (2 ianuarie 1333); „locuri strâmte și păduroase” (19 mai 1335); o cale „închisă de ambele părți cu râpe amețitoare” (13 decembrie 1335), iar *Cronica teutonă* a lui Petru de Dusiburg vorbește despre „o regiune păduroasă”, menționând că „țăraniii ținutului acela tăiară pe jumătate cu fierăstraie arborii pădurii prin care ungurii trebuiau să treacă la întoarcere, astfel încât dacă ar fi căzut unul să-l atingă pe altul și să-l doboare și tot așa în continuare. De aici și faptul că intrând ungurii în pomenita pădure, că și sus-amintiții țărani mișcară copacii ca să cadă unul peste altul și astfel toți cei doborâți dintr-o parte și cealaltă striviră marea mulțime a ungurilor”; acest procedeu nu are efect în defileuri largi, ci numai în locuri înguste, până la câțiva zeci de metri. Ori, defileul Bistriței este cel mai îngust din țara noastră, având în unele zone lățimea între 8–14 m. Potrivit vestigiilor istorice, acest defileu a fost locuit din epoca neolitică, fiind descoperite urme din cultura Cucuteni și din perioadele dacică, romană și medievală; el era străbătut de un drum al oilor, respectiv un drum de căruțe pe cursul apei, acea „cale blestemată”, cum o numea regele Carol Robert.

Potrivit documentelor emise de cancelaria maghiară, lupta s-a desfășurat la „ieșirea noastră din această țară”. Se știe că partea de nord a Vâlciei făcea parte din Banatul de Severin, deci un ținut de frontieră disputat. Printr-o diplomă, emisă de Carol Robert de Anjou, în anul 1332, deci la doi ani după bătălia de la Posada, regele recunoaște faptele de vitejie săvârșite de Laurențiu, comite de Zarand, și de fratele său în bătălia mai sus amintită, scriind: „Și mai ales atunci când, pornind oastea noastră strânsă prin porunca regală, am ajuns în niște ținuturi de margine ale regatului nostru, ce erau ținute pe nedrept în Țara Românească de către Basarab, schismaticul, fiul lui Thocomerius”,¹ deci se înțelege că era în partea de nord a Olteniei. De asemenea, regele Carol Robert preciza că „pe când ne întorceam înapoi cu oamenii noștri, pe o cale blestemată în veci de Dumnezeu, închisă de ambele părți cu râpe amețitoare, iar înainte unde ea se lărgea era întărită, în mai multe locuri, de puternice prisăci” (13 decembrie 1335).

Calea de retragere a trupelor ungurești a fost cea pe care veniseră: drumul Mehedinților, cum precizează însuși regele în documentul din 13 decembrie 1335: „Pe când ne întorceam înapoi cu oamenii noștri”. Deci, retrăgându-se armata ungară de la Curtea de Argeș pe drumul străbătut la invadare și încrezându-se în ghizii români că o vor conduce pe drumul cel mai scurt în Transilvania,¹ o cotire din drumul principal spre nord, unde era situată zonă dorită de rege, avea toată credibilitatea. Astfel, ghizii români, puși la dispoziția regelui de către Basarab, părăsesc drumul drept și fac o cotitură, conducând pe unghi într-un defileu unde li se pregătise o capcană. *Cronica pictată* precizează că: „Regele a ajuns pe o cale oarecare cu oastea sa, dar calea aceasta era cotită și închisă de amândouă părțile de râpe foarte înalte de jur împrejur, iar regele și toți ai săi negândindu-se în adevăr la așa ceva, mulțimea nenumărată a valahilor sus pe râpe a alergat din toate părțile și a aruncat săgeți asupra oastei regelui, care se găsea în fundul unei căi adânci, ce nici nu se putea numi cale, ci mai curând un fel de corabie strâmtă, unde, din pricina înghesuiei, cei mai sprinteni cai și ostași cădeau din toate părțile în luptă”.

Analele lui Jan Długosz dau mărturie asemănătoare celor din *Cronica pictată*, scriind: „Basarab a venit pe o cale cu toată oastea sa, și calea sucită și de amândouă părțile cu râpe foarte înalte, era închisă împrejur, și unde calea zisă era mai largă, acolo valahii în mai multe locuri o întăriseră cu șanțuri săpate împrejur. Iar regele și toți ai săi la așa ceva întru adevăr nu s-au gândit. Mulțimea nenumărată a valahilor, sus pe râpe alergând din toate părțile, arunca săgeți asupra oastei ungurești care era în fundul căii de drum, care însă nu ar fi trebuit numit drum, ci mai curând un fel de corabie strâmtă, unde, din pricina înghesuiei, cei mai sprinteni cai și ostași cădeau în luptă, pentru că din pricina urcușului prăpăstios din cale nu se puteau sui contra valahilor, pe nici una din râpele de pe amândouă laturile drumului; nici nu puteau merge înainte, nici nu aveau loc de fugă, fiind șanțurile săpate acolo, ci ostașii regelui erau cu totul prinși, ca niște pești în vârsă sau în mreajă.” Deci, bătălia nu s-a dat pe un drum, ci pe

o cale, „un fel de corabie strâmtă”, cum o numește Jan Długosz.

Cert este că la 9 noiembrie 1330, ungurii ajung într-un „loc umbros și păduros”, în acea „vale îngustă și prăpăstioasă”, unde sunt atacați de oastea lui Basarab, care era împărțită în patru corpuri: două acționau de pe vârful stâncilor, iar două închideau calea în defileu.

În primul atac, copacii doborâți și pietrele azvârlite de luptătorii munteni au blocat, atât retragerea, cât și înaintarea forțelor maghiare, conducând, probabil, și la fragmentarea acestora în corpuri separate, obligate să se apere independent, fără a reuși să se ajute între ele. Deruta forțelor maghiare, agravată de pierderile suferite și de panica generată de imposibilitatea de a înainta sau de a se retrage, le-a făcut incapabile de o ripostă puternică. Al doilea atac a urmat aceeași tactică, dar în partea de nord a defileului. Acțiunea lor a fost mult ușurată de faptul că în aceasta zona, defileul se îngusta considerabil.

Cronica pictată consemna că, „mulțimea nenumărată a valahilor sus pe râpe a alergat din toate părțile și a aruncat săgeți asupra oastei regelui, care se găsea în fundul unei văi adânci”. Ieșirea dinspre nord a defileului fiind închisă cu șanțuri și valuri de pământ, iar cea de sud cu copaci răsturnați, ostașii unguri „nici nu puteau străbate înainte, nici loc să fugă înapoi nu aveau, nici nu se puteau ridica împotriva valahilor pe coastele piezișe”. Ungurii erau obligați să forțeze apărarea românească pas cu pas deoarece nu existau rute alternative; locul îngust favoriza subțierea coloanei, ceea ce permitea lovirea în orice punct fără a exista posibilitatea unei reacții rapide. Astfel că, după o zvârcolire de aproape trei zile în ambuscada de proporții pregătită de voievodul român, trufașa armată care călcase pământul românesc a suferit „un cumplit dezastru”. „Au căzut tineri și bătrâni, principii și nobili, fără nici o deosebire. Căci această tristă întâmplare a ținut mult, de la ziua a șasea a săptămânii, până la ziua a doua a săptămânii viitoare, în cari zile ostașii aleși așa se izbeau unii pe alții precum în leagăn se leagănă și se scutură pruncii, sau ca niște trestii clătinate de vânt. S-a făcut aici mai cumplită ucidere, căci a căzut mulțimea de ostași, principii și nobili, și numărul lor nu se poate socoti.”

Încă din prima zi a luptelor, mii de cavaleri își pierd viața; zdrobiți sub pietre și trunchiuri de copaci, străpunși de miile de săgeți valahe, ei văd cum victoria lor se transformă într-o înfrângere catastrofală. Printre victime, alături de numeroși nobili, s-au numărat și Toma, voievodul Ardealului, Andrei de Alba, purtătorul sigiliului regal, precum și preotul personal al regelui. O parte a supraviețuitorilor au fost luați în robie, însuși regele recunoscând, doi ani mai târziu, că în urma bătăliei „s-au tras nu puține robii, cazne și primejdii pentru neamul unguresc”. Cronicarul medieval scria că „a fost aici un cumplit dezastru, căci au căzut o mulțime de ostași, de principii și de nobili și numărul lor nu se poate socoti”. Au fost luați și mulți prizonieri, iar „românii... puseră mâna pe o mare câtimă de pradă, arme, vestimente scumpe, bani de aur și de argint și multe vase de preț”, care au asigurat îmbogățirea oastei muntene.¹

Potrivit însemnărilor regelui Carol Robert de Anjou, lupta atinge apogeul când „cavalerii valahi” au sarjat în mod repetat asupra supraviețuitorilor.¹ Însuși regele s-a aflat în pericol de moarte. Pentru salvarea personală, „își schimbă însemnele armelor sale, cu care s-a îmbrăcat Desev, fiul lui Dionisie, pe care crezându-l vlahii a fi însuși regele l-au omorât cu cruzime. Și însuși regele de abia a scăpat cu câțiva inși”,¹ menționează *Cronica pictată*.

Într-o Diplomă din 13 decembrie 1335, acordată lui Nicolae Radoslav, regele menționează cum, „cu ajutorul lui Dumnezeu, se potoli ardoarea dușmanilor și se putu sparge latura dreaptă a zidului de dușmani, și luând-o la picior prin spărtura făcută din bătălia venită fără veste... aflarăm prilejul mântuirii și o luarăm spre casă”. „Latura dreaptă”, menționată de rege, este o poiană evidentă în defileul Bistriței, pe unde au evadat ungurii și au reușit să revină la drumul Mehedinților, retrăgându-se – cum susțin o serie de istorici, bazați pe cronicile maghiare – spre Timișoara, locul lor de pornire.

Precizarea învățatului M. Kovalevski, despre existența unui schit închinat Sfântului Marelui Mucenic Procopie, întemeiat înainte de fondarea Mănăstirii Bistrița, este foarte importantă, însă un așezământ monahal, având o biserică închinată unui sfânt militar care sugerează un eveniment din categoria căruia face parte Sfântul Procopie, este simptomatică. În general, mănăstirile sunt închinare unor sfinți cuvioși sau unor evenimente soteriologice din istoria creștinismului. De asemenea, relatarea cronicarului polonez Maciej Strykowski, despre mănăstirea ctitorită de Basarab, „pe acel loc, unde a fost bătălia” la Gherghița, nu corespunde cu locul posibil al confruntării de la Posada.

Mai mult, în jurul anului 1350, la intrarea în defileul Bistriței, a fost construită Mănăstirea „Schimbarea le Față” sub influența mișcării isihaste.² Se știe că Nicolae Alexandru, domnul Țării

Românești, era un adept al acestei mișcări dezvoltate la Paroria, în sudul Dunării. În corespondența Sfântului Grigorie Sinaitul, dascălul de la Paroria, întreținută cu „împărații pământului”, este menționat și Nicolae Alexandru I al Valahiei, la început asociat la domnie de tatăl său, Basarab I, apoi singur stăpânitor (1352–1364). Credem, că domnitorul a intenționat să immortalizeze evenimentele din anul 1330, petrecute în aceste locuri, prin ctitorirea unei mănăstiri care durează și astăzi, fiind cunoscută sub denumirea de „Biserica Bolniță” a Mănăstirii Bistrița.

¹ Luna iulie, în 8 zile: *Pomenirea Sfântului Mare Mucenic Procopie* († 303), în „Proloagele”, vol. II. Tipărite prin străduința și osteneala, cu un Studiu introductiv și binecuvântarea Înalț Preasfințitului dr. Nestor Vornicescu, mitropolitul Olteniei. Diortosite și îmbogățite de Arhim. dr. Benedict Ghiuș, Craiova, 1991, p. 889-890.

² <http://www.stefancelmare.ro/Biserici-si-manastiri>

³ <http://wikimapia.org/>

⁴ Bătălia de la Posada. Statul feudal Țara Românească, în „www.istorielocala.ro.Home,Valcea (18 Septembrie 2012).

⁵ Arhim. Veniamin Micle, *Mănăstirea Bistrița Olteană*, București, 1996, p. 14-15.

⁶ „Columna lui Traian” (1872), p. 51-52, cf. Ștefan Ștefănescu, *Bănia în Țara Românească*, București, 1965, p. 120, nota 1.

⁷ Dimensiunile: 80,4/18 cm. Din colecția Muzeului de Artă religioasă, icoana a trecut la Muzeul de Artă: *Inv. nr. 115*.

⁸ Constantin C. Giurescu – Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*, București, 1971, p. 292.

⁹ Vásáry István, *Cumans and Tatars*, Cambridge University Press, 2005, p. 150.

¹ *Bătălia de la Posada*, vezi: secole.ro

¹ Tudor Sălăgean, *Anul 1330 – Măcelul de la Posada*, în www.historia.ro/exclusiv_web/general (25.08.2010).

¹ *Bătălia de la Posada*, vezi: <http://enciclopediaromaniei.ro/wiki>.

¹ Ionel-Claudiu Dumitrescu, *Istorie Medievală. Localizarea bătăliei de la Posada*, în „Muzeul Județean Argeș Argeșis, Studii și Comunicări. Seria Istorie, tom XXI, 2012, www.muzeul-judetean-arges.ro.

¹ <http://www.youthvoice.ro/cultura>.

¹ <https://octavianpaul.wordpress.com/2011/12/22/batalia-de-la-posada-9-12-noiembrie-1330>.

¹ <http://www.dantanas.ro/9-noiembrie-1330-inceputul-bataliei-de-la-posada-victoria-lui-basarab-i-impotriva-oastei-unguresti-condusa-de-carol-robert-de-anjou-2/>.

¹ *Basarab I. Bătălia de la Posada*, vezi: www.istorielocala.ro/Home,Valcea (27 Iunie 2012).

¹ <https://octavianpaul.wordpress.com/2011/12/22/batalia-de-la-posada-9-12-noiembrie-1330>.

¹ *Ibidem*.

² Arhim. Veniamin Micle, „*Bolnița Bistriței*”. *Mănăstire isihastă – secolul al XIV-lea*, Sfânta Mănăstire Bistrița, 2012, 272 p.

ORAȘE ȘI MONUMENTE

Dorind să retrăiesc câteva clipe de istorie vie, să îmi reîmprospătez elemente de cultură medievală am hotărât să revizitez orașul Sibiu, să revăd celebrul muzeu Brukenthal, îndemnat fiind și de ultimele pagini scrise de Constantin Zărnescu despre Principele Dracula, cel ce făcuse târg cu regele ungur, Mateiaș Corvinul, asupra unei taxe financiare plătită de medievalul oraș contra sprijin în apărarea marginii de regat; Dracula Vlad să aperse Transilvania, de turci, iar sibienii sași să-l răsplătească pe principele valah cu tot ce acesta le va cere...

Cu astfel de idei, am descins deunăzi în străvechiul oraș pe care întotdeauna l-am iubit și admirat pentru valoarea sa istorică, pentru frumusețea arhitecturii medievale, pentru posibila noastră legătură cu spiritul german; legătură, care m-a pasionat într-atât, încât, anul trecut am plecat de unul singur, pentru o zi, să văd Cernăuțiul din actuala Ucraina...

Consider Sibiu ca pe un oraș monument, unic în Uniunea Europeană, un oraș de graniță, sărac pentru imperiul german și austriac, dar atât de bogat, acum, pentru istoria contemporană. Vizând punctul de vedere tradițional, îl consider deosebit de important pentru poporul sas, pentru toate vecinătățile de popoare!...de o mie de ani, deosebit de important pentru poporul român.

Pe aceeași linie de monument arhitectonic, chiar mai mult, monument cultural, doresc să subliniez și existența celorlalte localități, comune și sate din județul Sibiu, cum sunt inegalabilul Apoldul de Sus, Apoldul de Jos, Cristian, sau mai aproape de noi, Boița; cea lăsată mai mult decât toate în izbeliște...

Am observat, în sfârșit, ca reparație morală față de noi cei profunzi, față de români, ca reparație materială față de istoria universală, la Sibiu au început lucrările de restaurare și protejare arhitecturală. În mod sigur, peste câțiva ani, dacă aceste fapte vor continua, acest oraș va fi unul dintre cele mai căutate din lume, de către cercetători, de către turiști.

Incredibilă, cinică, a fost nepăsarea unei stăpâniri, anacronică și criminală, nepăsare bațjocitoare față de ceea ce istoria lasă mai de preț, trecutul, sursa de aer pentru vitalitatea prezentului.

Cum pot să se uite în oglindă, să vadă rezultatul unei politici cretine, cei ce au fost la cârma puterii? Cum pot să se uite în sine

chiar și după acești patrusprezece ani de drum ocolit, de nesimțire. ...Cobor pe strada Conrad Haas, o iau pe Moș Ion Roată și ajung la celebrele scări. Au fost și sunt străzi fără pavaj, cu nămol, colosale străzi născute de sute de ani, aflate în grija unor oameni fără rușine față de civilizația ultimilor șizeci de ani. Urc scările, monumentale scări de pe ale căror trepte, în orice direcție te-ai uita, vezi o arhitectură divină. Opere de artă, opere de acoperișuri, planuri înclinate, capodopere de intersecții.

Urci și vezi catedrala evanghelică, liceul Brukenthal, mergi pe o medievală și originală stradă, cea a Mitropoliei și ajungi la un...parc bațjocorit de portrete, busturi “bocanci”, din bronz, masive, și cu prost gust făcute.

Probabil, au fost concepute de o stăpânire fără bun simț, de “artiști” plastici studiați la școli de neartă racordați la celebra cooperativă comunistă de trăit fără bani, de creat o pseudorealitate. Mi-a fost rușine de mastodontii cocoțați, făcuți în numele artelor plene, în cadrul fondurilor și uniunilor elitelor plastice naționale...

Mi-a fost rușine pentru nația care a dat naștere la oamenii care au condus Sibiuul zeci de ani și l-au lăsat în paragină.

În Piața Mare, un picamer începuse să spargă ceva. Într-o piață unică, europeană, în care se vede că nimic nu fusese până acum reparat, renovat, exceptând poate monumentul lui Gheorghe Lazăr, care, ca operă de artă, mi s-a părut a fi o rușine...Noroc cu biserica romano catolică unde am intrat și mi-am revenit, oarecum. De ce o fi stând jos, pe scaun, sau așa ceva, cel facut din blocuri de piatră, lipite la încheieturi, pe care l-am bănuț a fi Gheorghe Lazăr? De ce stă, șezând, într-o piață unde probabil ar fi trebuit să se adreseze mulțimilor adunate...Ce piață!

De aici, trebuind să mă întorc spre hotelul Bulevard, am pornit pe o altă bijuterie de stradă, dar, care, anacronic, se cheamă Nicolae Bălcescu. Hodoronc tron...Ce treabă are Bălcescu cu vechea stradă a negustorilor și breslelor meseriașe din medievalul oraș al sibienilor sași, al lui Mateiaș și al verișorului său Vlad culegător de taxe locale și apărător de...draci?

Am scris acest articol aici, pentru noi, pentru vâlceni, fiindcă multe din criticile făcute la adresa edililor sibieni, sunt valabile și pentru noi, chiar mai mult, dacă stăm și ne gândim la rușinea pri-

nuită, demolarea completă a vechiului oraș. De asemenea, am înțeles, că se dorește ornarea unui parc sau alei cu busturi sculptate...

Exceptând mizeria periferică construită pe grădini de zarzavat, n-aș spune că orașul nostru este urât, că este construit chiar fără gust, dar, totuși, cei aflați cândva la puterea străzilor, la puterea de cuvânt, de părere, dacă se laudă cu așa ceva! și se tot laudă, cum pot să doarmă liniștiți la atâta dovadă de puțină minte de care au dat dovadă...

Cu toate acestea au făcut un lucru bun, lăsând, pentru ziua de azi, două locuri neconstruite încă, mă refer la scuarul din centru, vechea terasă, mă refer la câmpul părgănit de lângă fostul PSM și clădirea Finanțelor.

O propunere aș face edililor de azi, ca în aceste locuri să fie reconstruit centrul Râmnicului vechi, după fotografii. O parte, pe latura de la Prefectură pe bulevard în jos, colț cu Ana Ipătescu, apoi spre Finanțe și închisă bucla la depozitul farmaceutic. A doua parte, de la Agenția de voiaj un brâu de construcții până la patiseria Boromir și ceva înspre interior, refăcându-se astfel vechea terasă... Construcțiile se pot face pe locuri noi și nu neapărat pe poziții originale.

În orice caz, ediii care văd viitorul azi, mai ales în această de prost gust tranziție prelungită, trebuie să renunțe la vizele, aprobările, organismelor revoluționare de la 1949 încoace, reînțarite în 1990, organisme care evită licitația, concurența, dar își oferă “competența” pentru atragerea de lucrări în propria ogradă.

Csaky E POE, INFO PULS, 16 martie 2004

CENTRUL VECHIULUI RÂMNIC TREBUIE RECONSTRUIT

Revin la o idee pe care am făcut-o cunoscută nu demult timp, cu ocazia publicării în 16 martie, anul curent, în acest ziar, al articolului "Orașe și monumente", la ideea refacerii parțiale a centrului Râmnicului vechi, demolat complet în urmă cu trei-patru decenii (1974), de furioși ai neamului, reprezentanți de frunte a unei Oltenii inculte...Da, așa îi consider pe cei care au ales calea deparazitării unui oraș prin demolare și nu prin metode de igienizare științifică. Așa îi numesc pe cei care au considerat aceste construcții că sunt surse de boli fizice și...probabil morale, case precum (denumiri preluate din cartea domnului Titi Mihail Gherghina -"Imagini cu parfum de epocă din Râmnicul de altădată") „Casa dr. Zanea”, „Sanatoriul de chirurgie”, Casa Constantin Ionescu, Casa E. Măciuceanu etc.

Trebuie să recunosc, au fost și "inteligenti", că au lăsat în mare măsură locurile goale, dându-ne nouă acum posibilitatea, cu aproximație, să refacem multe din bijuteriile arhitecturii de odinioară, să recâștigăm ceea ce am avut iar acum ne lipsește: personalitatea unui oraș. Am nominalizat Oltenia, fiindcă nici o altă regiune din România nu și-a demolat trecutul așa cum l-am demolat noi.

Am făcut referire la articolul din 16 martie deoarece în el preamăream dovezile aproape unice, mondiale, de istorie vie

medievală existentă în Sibiu; pentru ca în aceeași zi, seara, astăzi, pe postul de televiziune Realitatea Tv să văd o știre, care pentru români este de importanță deosebită, aceea că în 2007 orașul vecin cu noi va fi "capitală culturală a Europei Unite".

Aceasta este o dovadă mai mult decât evidentă că arhitectura primează ca importanță în constituirea și relevarea unei Culturi.

Deci să părăsim ideea sursei de paraziți și a căderii zidurilor peste noi, atunci când vrem să justificăm demolarea...

În general, românii trebuie să învețe că orice investiție trebuie făcută cu gândul și fapta la rezervarea de fonduri financiare obligatorii privind reparatia, înțținerea curentă, service-ul!

Cu ajutorul neprețuit al fotografiilor existente în cele două cărți apărute în editura Almarom, scrise de domnul Gherghina, cea amintită mai sus și "Imagini Citadine cu Parfum de Epocă din Râmnicul Vâlcei sec. XIX-XX", am conceput acest articol în ideea de a trezi în vâlțeni un orgoliu demn, de a trezi în edili orgoliul profesional, poate reușesc inițierea unui proiect spectaculos.

Doresc să menționez, mă adresez și celor "profani", opiniei publice în general așa cum este firesc, că, astăzi, în contemporaneitate, în spațiul cultural punctat din ce în ce mai des de post-modernism, o idee de bază este aducerea trecutului în prezent, în actualitate, cu mijloace tradiționale combinate cu mijloace înscrise în modern, cu tehnologii, uneori, chiar futuriste. S-a încheiat demult epoca esteticului mijlocit prin inestetic...

Astăzi, întreaga lume consideră medievalismul european ca fiind un vârf de cultură în spațiul mondial, iar Europa de azi, se simte mândră că a

descoperit calea de a fi apropiată în sens existențial, repet, cultural, de Europa cea de acum câteva sute de ani...Europa Unită!

Am spus "întreaga lume", căci, iată, și în muzică, dirijori și interpreți din Japonia, Taiwan, China ori...Coreea, venind în Europa să asimileze vechea cultură, își adaugă la numele lor, prenume celebre din Viena lui Bach...vezi numele dirijorului coreean Choi Yong Mi (Joseph), care nu demult a dirijat la Filarmonica vâlceană.

Revenind la subiectul nostru, de azi, refacerea unui Râmnic de altădată, această acțiune, ne va înscrie în efortul general de instaurare a unei politici ecologice în spiritualitate.

Clădirile demolate sau neântreținute în ultima aproape jumătate de secol, cele cu balconașe din fier forjat, balconașe suspendate și cele cu portal roman, cu două coloane în fațadă, sunt mărturia ale unei duble culturi instalate în mai vechiul nostru oraș, o cultură de tip oriental și una de vădită tendință occidentală.

Articolul meu este o continuare a celui din 16 martie, este adresat cetățeanului vâlcean și încearcă să-i trezească pe cultumici la realitate. El nu suportă discuții despre bani, dovadă fiind tot ce s-a construit până acum, mai mult sau mai puțin în utilitate.

Construcțiile vor fi destinate spațiului comunitar la parter și de ce nu, la etaj, celui desemnat interesului privat. El este, articolul, o provocare la un posibil acces către modernitate. Cred că mai sunt și alții care propun sau vor fi propus cândva, așa ceva..

Csaky E POE, INFO PULS, 4 aprilie 2004

RÂMNICUL - ORAȘUL NOSTALGIEI NOASTRE

Teofil PREDA

Eu construiesc, tu construiești, noi construim, dumnealor construiesc! Da, dar ce și cum construim!? Desigur o să-mi spună orice bun cetățean al orașului, care, nu este nici arhitect, nici proiectant, nici inginer că tot ceea ce se construiește, se face după niște planuri bine studiate concepute de oameni înalt-calificați, și bine intenționați, și mai cu seamă, bine inspirați. Nu mă îndoiesc de toate acestea, și nu vreau să supăr pe nimeni dintre cei care fac eforturi pentru a înălța ceva util pentru orașul nostru. Vreau doar să ajut și eu cu ceva la buna inspirație, dacă nu va fi „cu bănat”! Ea, inspirația, nu vrea să țină cont de calificare, de rang, de funcție sau de alte atuuri. E foarte capricioasă inspirația asta și vine de multe ori, de acolo, de unde te aștepti mai puțin. De la câte un oarecare „nimeni” care stă pe margine și, „dotat” cu un ochi de excepție, observă multe aspecte mult mai bine și mai realist decât tine care ești în centrul, în miezul problemelor, cum se mai spune. De pe margine se vede și ansamblul, dar și unele detalii. Un astfel de „nimeni” care stă mereu pe margine sunt și eu și, din toată istoria experiențelor personale, pot argumenta și documenta oricui, că posed un asemenea „ochi” de excepție, care vede de multe ori dincolo de barierele fizice, de tiparele impuse, de rutină și bine verificate în practică. El, ochiul acesta versat și experimentat sub imboldul pasiunii, mi-a adus de multe ori inspirații uluitoare, de care ulterior am rămas chiar eu uimit. Cu acest ochi m-am ajutat când am conceput invenții, poezii și multe alte variante a tot ceea ce avem în jur.

Cu acest ochi am privit de curând șantierul din centrul

orașului nostru, unde am aflat că se va construi o modernă parcare subterană. Mi-am zis în sinea mea, foarte bine! Un oraș modern ca al nostru are nevoie de o asemenea utilă și necesară amenajare! Am privit groapa imensă unde vâlțenii peste ani își vor parca mașinile. În acel moment însă, mi-a venit în minte o idee mai veche, a unui articol pe care l-am scris și mi-a rămas în ciornă și care se întitula „Orașul de sub oraș”! În acel articol avansam ideea îndrăzneată de a construi sub orașul nostru un alt oraș cu ieșire în centrul Râmnicului. Un oraș care să găzduiască orice amenajare utilă în afară de locuințe, și anume: depozite, magazine, săli de spectacol, mici ateliere sau fabricuțe, etc.

Parcarea noastră din centru ar putea constitui locul ideal pe unde s-ar putea intra și ieși în, și din acest oraș subteran. Cu o singură condiție: dacă acum, când nu cred că e prea târziu, în partea de nord - vest a acestei gropi, proiectanții ar lăsa două trei guri de intrare și ieșire. Niște guri destul de înalte încât să poată intra și ieși (prin parcare) un camion. Din aceste guri s-ar putea porni înspre dedesupturile dealului Capela (care știm că este din tuf vulcanic). În acest tuf, care e o rocă ideală în care se pot săpa tunele și alte cavități consolidate pentru spații utile se va putea înainta (cu timpul) kilometri, pe sub deal. Centrul orașului fiind mai jos decât baza dealului Capela constituie în ansamblu o configurație naturală ideală pentru a se putea prelunge canalizarea în orașul subteran, în pantă ușoară pentru scurgerea apelor reziduale. Nu ar fi (cred eu) așa de târziu pentru a interveni în proiect și a se lăsa trei guri pentru a putea apoi, oricând, să se înceapă tunelele care ar trebui să treacă (la o adâncime suficientă) pe sub Calea lui Traian, pe

sub Palatul de Cultură, pe sub strada Carol, până sub baza Dealului, iar de acolo în continuare... Prin parcare, ani de zile de acum încolo, noaptea, când parcare va fi mai mult goală ar putea intra și ieși camioane care ar căra afară rocă de tuf și ar duce înăuntru materiale pentru consolidări și construcții. Un alt mare avantaj al tunelurilor ar fi acela că, sub deal, vertical, s-ar putea fora niște găuri: până la suprafață (în vârful dealului) consolidate și apoi continuate cu niște turnuri speciale pentru evacuarea aerului poluat, a prafului și a fumului din parcare. Ele ar putea constitui un uriaș „aspirator” care ar funcționa de la sine, fără consum de energie, făcând în mod natural „tiraj de aer” întocmai ca sobele de încălzit locuințele. Acest imens aspirator ar putea ajuta concomitent și la purificarea aerului din orașul suprateran, nu doar cel subteran. Dacă s-ar realiza așa ceva la noi, în oraș, am avea orașul cu cel mai curat aer din țară. Va putea contraargumenta cineva că acest proiect, chiar dacă este perfect viabil, reprezintă un obiectiv prea mare pentru orașul nostru. Da, așa este! Dar el poate fi realizat în ani sau zeci de ani, numai dacă s-ar lăsa acum acele guri de începere a tunelurilor. Se poate lucra noaptea ani de zile de acum încolo fără a deranja prea mult orașul suprateran; cred că s-ar mai putea face niște guri de evacuare și din strada Știrbei Vodă. Nu știu dacă mai este pe undeva, prin România sau în lume, un oraș dotat cu o asemenea configurație de relief care să poată permite o asemenea realizare.

Ce părere aveți stimați concitadini? Am reușit să visez în mod realist? Dacă da, pronunțați-vă! În asemenea cazuri „tăcerea nu este de aur”!

„...BATEȚI ȘI VI SE VA DESCHIDE” (Matei 7:7)

Ion BOBĂIANU - Tg. Jiu

Cine va citi cele de mai jos, să meargă cel puțin odată pe lună la Slujbă la Biserica ortodoxă și să nu vorbească de rău pe nimeni. Lumea asta trecătoare nu are bucurie. Aceasta de mai jos este bucurie. În anul 1989 am făcut mai multe făgăduințe (mi-am propus) printre care să merg în fiecare duminică la slujbă, pe celelalte nu le mai spun, ca să nu mă laud mai mult. După o pregătire mare, în luna aprilie 90, m-am împărțit la Biserica ortodoxă Sf. Nicolae. Am simțit o mișcare deosebită a împărțășaniei a început să radieze o mare bucurie din împărțășanie. Mergea împărțășania mergea și bucuria. După ce am înghițit am avut în mine un cilindru de bucurie mare timp de 1/2 sec, Ø6 cm, l 40 cm. Cam de 30 de ani nu m-am împărțășit. În 29.04.90 m-am dus la Biserica ortodoxă Sf. Apostoli Petru și Pavel. Aici am făcut semnul crucii, cum trebuie (până aici îl făceam roată). Am simțit înțepături, greață, deshidratare și tocarea mușchilor în trup. Un miros neplăcut ieșea din mine și fața era

udă. După dispariția acestora am văzut de două ori în dreapta altarului doi cilindri, 1.2m, Ø3m, de culoarea fumului, trecând contra unul pe lângă altul numai cât am făcut semnul crucii. Apoi de două ori în stânga altarului o luptă. între două valuri de culoarea fumului 1 2m și h 0,8 m. Am văzut unghiul, eram încadrat în el, înclinația era de 30° laturilor de 10m, grosimea laturilor de 10 cm, cu globule albe în interiorul laturilor. A intrat un izvor de bucurie mare prin mână până la inimă, în jurul mâinii am văzut trei lumini sub formă de panglici de 2 x 0,5 cm, toate le-am văzut de două ori, numai cât făceam semnul crucii. Acasă am avut cel mai urât vis, cu șerpi. În 06.05.90 la Biserica Sf. Nicolae, de la începutul până aproape de sfârșitul slujbei a fost izvorul de bucurie și deschiderea văzduhului de o sută m. La 1/2 oră înainte de sfârșitul slujbei au fost mai puternice cele de mai sus. Trebuia să stau bine pe picioare ca să mențin echilibrul. Capul se mișca (mai mult în minte). Toate obiectele se dădeau la o parte (mai mult în minte) și fără frică să merg la luptă la război. Toate s-au făcut cât făceam semnul crucii. Mă gândeam la Dumnezeu cât

suferă de mult că nu facem calea lui și curgeau lacrimile ca la spălat. După un timp am simțit cum ieșea din mine ceva, dinții jucau mărunț și se dezlipiau mai greu și salivă nu mai aveam. În gât simțeam o durere delimitată de forma unei prune 6 sec. În aceste 6 sec. acel ceva îl simțeam foarte puternic la mii de metri, dar și la infinit mai slab. Aveam amestecată tristețe cu bucurie. Deodată toate acestea au dispărut, apoi vibrând puternic tot trupul și trecând prin mine peste o mie de izvoare de bucurii, cel mai mare izvor era cel care ieșea de la piciorul stâng, de la o bubă. Am urmărit un izvor de la degetul mare al piciorului stâng până la inimă 3 sec, la fel și la piciorul drept. Doamna Duicu care cânta o auzeam ca la un stup de albine. La organele genitale erau peste o sută și mergeau spre afară din trup. Odată cu izvoarele de mai sus apăreau alte izvoare mult mai mari. Acestea erau ca o ramură cu peste o sută în formă de fulgere, nu circulau, erau aplicate și vibrau. Intrarea era pe la umărul drept la 400 la un interval de 3 sec timp de 3 sec. După 1/5 sec pe unele trasee ale acestor izvoare apăreau niște sunete care circulau pe aceste trasee (trosete, pocnete, răbufneli, foșnete, răsuflări, fâșait, erupții, etc). Bucuria mai mare era atunci când era fâșăitul dar și mai mare era atunci când se întrerupeau 1/10 sec aceste sunete. Cam de 15 ori au apărut. Durata celor de mai sus a fost de 80 sec cât cântarea Doamnei. Tot timpul am avut în gând „bateți și vi se va deschide...”. Dacă acestea erau continuu nu aveam nevoie de hrană apă, somn și aer. Succes în războiul nevăzut și Doamne ajută.

Legea nr. 120/2006 monumentelor de for public

Art. 1 Prezenta lege reglementează cadrul juridic general al realizării, amplasării și administrării monumentelor de for public.

Art. 2 (1) În sensul prezentei legi, monumentele de for public sunt bunuri imobile, lucrări de artă plastică, artă monumentală, construcții sau amenajări neutilitare, având caracter decorativ, comemorativ și de semnal, amplasate în spații publice, într-o zonă de protecție, pe terenuri aflate în domeniul public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale. (2) Monumentele de for public pot fi clasate ca monumente istorice, urmând regimul juridic general stabilit pentru acestea.

Art. 3... Art. 4 ... Art. 5...

Art. 6

(1) Se constituie și funcționează Comisia Națională pentru Monumentele de For Public, ca organism de specialitate al Ministerului Culturii și Cultelor, în domeniul monumentelor de for public. (2) Comisia Națională pentru Monumentele de For Public este formată din 11 membri, artiști, arhitecți, urbanisti ori specialiști din domeniul artelor vizuale și/sau critici de artă recunoscuți pentru competența profesională și probitatea morală. (3) În vederea evitării conflictului de interese, fiecare membru al Comisiei Naționale pentru Monumentele de For Public va semna o declarație de imparțialitate, conform anexei la prezenta lege. (4) Numirea membrilor Comisiei Naționale pentru Monumentele de For Public se face la propunerea Academiei Române, a asociațiilor profesionale de specialitate, a instituțiilor de învățământ superior de specialitate și a instituțiilor publice de specialitate, prin ordin al ministrului culturii și cultelor, pentru un mandat de 3 ani, care poate fi reînnoit, consecutiv, o singură dată. (5) Comisia Națională pentru Monumentele de For Public este condusă de un președinte, ales dintre membrii acesteia cu votul majorității lor. (6) Principalele atribuții ale Comisiei Naționale pentru Monumentele de For Public sunt următoarele: a) propune Ministerului Culturii și Cultelor aprobarea strategiei privind monumentele de for public; b) analizează proiectele de monumente de for public supuse avizării și propune, după caz: 1. avizarea proiectelor; 2. revizuirea proiectelor, cu recomandări, în vederea unei analize ulterioare; 3. respingerea proiectelor; c) stabilește zona de protecție pentru monumentele de for public avizate. (7) Alte atribuții ale Comisiei Naționale pentru Monumentele de For Public se stabilesc prin regulamentul de organizare și funcționare a acestui organism, aprobat prin ordin al ministrului culturii și cultelor. (8) Secretariatul Comisiei Naționale pentru Monumentele de For Public este asigurat de către un funcționar public din cadrul compartimentului de specialitate din Ministerul Culturii și Cultelor, numit prin ordin al ministrului culturii și cultelor. (9) Membrii Comisiei Naționale pentru Monumentele de For Public primesc o indemnizație lunară, pentru lunile în care comisia se întrunește, reprezentând 20% din indemnizația lunară a unui secretar de stat, la care se adaugă decontarea cheltuielilor de participare la lucrările comisiei.

Art. 7

(1) La propunerea Comisiei Naționale pentru Monumentele de For Public, ministrul culturii și cultelor înființează, prin ordin, până la 15 comisii zonale pentru monumentele de for public, care vor exercita, pentru localitățile rurale din teritoriul de competență, atribuțiile delegate de Comisia Națională pentru Monumentele de For Public.

(2) (3) (4) (5) (6) (7) (8)

Art. 8 (1) (2) (3) Art. 9 (1) (2) (3)

Art. 10 (1) (2)

Art. 11

Anexa cuprinzând textul declarației de imparțialitate face parte integrantă din prezenta lege.

ANEXA - DECLARAȚIE DE IMPARTIALITATE

Subsemnatul/Subsemnata, în calitate de membru al Comisiei Naționale pentru Monumentele de For Public/Comisiei Zonale, declar pe propria răspundere ca nici eu, nici rudele ori afiniile mele până la gradul al II-lea inclusiv nu avem nici un interes patrimonial sau nepatrimonial în legătură cu acordarea unei subvenții pentru realizarea unui monument de for public avizat de comisie.

Confirm că în situația în care descopăr, în cursul acțiunii de avizare, că mă aflu în această situație, voi declara imediat acest lucru și mă voi retrage. Sub sancțiunea aplicabilă infracțiunii de fals în declarații, declar că am verificat datele din prezenta declarație și, în conformitate cu informațiile furnizate, o declar completă și corectă.

NOTE COMENTARII

- Legea se desființează. Activitatea de monumentalistică, desfășurându-se în baza următoarelor faze organizate și coordonate de edilul șef care are în subordine zona de amplasament: 1. Concursul pentru câștigarea lucrării, trebuind a fi premiate primele trei lucrări cu sume făcute dinainte cunoscute, putând fi diferențiate sau egale. 2. Licitație execuția lucrării sau execuție în regie proprie cu concursul unei firme specializate în lucrări de acest gen (construcții în lemn, betoane, electrotehnice, mecanice, piatră, marmură, compozite ...). Prima fază este încheiată prin hotărârea unei comisii formată din edilul șef, beneficiarul monumentului, și 10 personalități din lumea productivă, științifică și culturală din afara locului și din afara lumii artiștilor și criticilor plastici.

Construcția-faza a doua - liitația ei este hotărâtă ca orice lucrare de construcții, președinte fiind finanțatorul. Să înțelegem că la nici un nivel de decizie nu au voie artiști plastici sau critici de artă. Orice produs care circulă pe piață trebuie să aibă acceptul beneficiarului, al consumatorului.

- Această lege este singura care recunoaște moralitatea discutabilă a criticilor de artă, și care, deci, au fost introduși

abuzivi în aceste comisii, naționale și regionale, demonstrându-se că această profesie (pentru care există secție la facultatea de artă) nu are ce să caute în activitatea de atribuire a calității de autor de monumente. De asemenea artiștii, producătorii, nu au ce să caute în comisiile de atribuire de lucrări, consumatorul hotărând calitatea lucrării...

- O lege care trebuie eliminată, de care au profitat mulți artiști cabotini. O lege protecționistă a unui sistem artistic-uniunea de creație-care nu a existat până la înființarea securității statului, 1949, din această securitate făcând parte și cea privind opinia și libertatea de exprimare în simțirea artistică, pe care, acum, mai grav decât până în 1989, le-a eliminat complet. Lista monumentelor autorizate după 2006 ne arată o artă plastică națională mutilată, care nu face cinste nimănui. O artă netehnologică într-o lume debusolată și o estetică a urâtului deasupra celei a frumosului; a vieții, în care nimic nu este illogic și urât, fără substanță!

Art 11 nu are nici o relevanță fiindcă această comisie este cincizeci la sută formată din membrii UAP motiv pentru care orice monument se încredințează unor membrii UAP...

© Eduard Radulescu

HOTARAREA NR.80

pentru actualizarea Regulamentului privind acordarea de sprijin financiar din bugetul local, capitolul 67 "Cultura, recreere și religie"

(...) dat publicității la Râmnicu Vâlcea, 29 aprilie 2015

REGULAMENT PRIVIND ACORDAREA DE SPRIJIN FINANCIAR DIN BUGETUL LOCAL - Capitolul 67 "Cultură, recreere și religie"

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

Prin acte normative specifice precum Legea nr. 1/2011 a educației naționale, Legea nr. 69/2000 privind educația fizică și sportul, Legea nr. 350/2006 a tinerilor, Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, Ordonanța de Guvern nr. 82/2001 privind stabilirea unor forme de sprijin financiar pentru unitățile de cult aparținând cultelor religioase recunoscute din România, Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2002 privind aprobarea Normelor metodologice pentru aplicarea prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 82/2001 privind stabilirea unor forme de sprijin financiar pentru unitățile de cult aparținând cultelor religioase recunoscute din România, precum și altele asemenea, este prevăzută posibilitatea acordării din bugetul local a unui sprijin financiar pentru diverse activități în domeniul învățământului, culturii, sportului, religiei, artei, tineretului și promovării valorilor din domeniile respective.

Prezentul regulament stabilește modalitățile și criteriile de repartizare și utilizare a sumelor provenite din bugetul local - Capitolul 67 - "Cultura, Recreere și Religie" din care se pot face cheltuieli în domeniile respective.

CAPITOLUL II. SURSE DE CONSTITUIRE A FONDURILOR BUGETARE PENTRU SUBVENȚIONAREA ACESTOR ACȚIUNI

Art.1. Sursele de constituire a fondurilor bugetare se prevad în bugetele unităților administrativ-teritoriale în cap. II din Legea 273/2006 privind finanțele publice locale și acestea pot proveni din surse proprii, sume în completare din bugetul statului cât și din donații, sponsorizări.

CAPITOLUL III. SOLICITANȚII/ BENEFICIARIII SPRIJINULUI FINANCIAR

Art. 2. Solicitanții/beneficiarii sumelor prevazute în bugetul local la capitolul 67-"Cultura, Recreere și Religie" pot fi: asociații, fundații, cluburi sportive, instituții de cultură - altele decât cele finanțate din bugetul local al municipiului Râmnicu Vâlcea, unitățile de cult aparținând cultelor religioase recunoscute din România, care au sediul și care desfășoară activitățile specifice pe raza municipiului Râmnicu Vâlcea.

Art. 3. Pentru a putea beneficia de sprijin financiar de la bugetul local, solicitantii trebuie sa depuna o solicitare scrisa la Primaria Municipiului - Centrul de Informare a Cetatenilor, conform anexei la prezentul regulament, cu cel puțin 20 de zile calendaristice inaintea sedintei ordinare a Consiliului Local si inaintea desfășurării evenimentului. Solicitarea va fi adresată Primarului municipiului și va cuprinde, în mod obligatoriu, denumirea manifestării pentru care se cere finanțare, suma solicitată, suma totală necesară participării/organizării evenimentului (de exemplu: un deviz estimativ al costurilor, etc), prezentarea activității, date de contact ale reprezentantului, codul IBAN al contului în care se va face viramentul, urmand a fi înaintată, spre centralizare, Biroului Comunicare, Sport, Cultură.

Art. 4 Biroul Comunicare, Sport, Cu!tură are obligația să centralizeze lunar și anual toate solicitările aprobate de Consiliul Local privitoare la organizarea de evenimente și activități culturale, sportive, religioase.

Art. 5. Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru ca cererile să fie acceptate spre analiza oportunității de finanțare sunt următo-

rele: (1) Manifestarea aduce o imagine pozitivă municipiului, pe plan regional/ național / internațional, generează atitudini pozitive în rândul participanților și/ sau este în folosul comunității. (2) Manifestarea propusă se desfășoară pe raza municipiului Râmnicu Vâlcea, a județului, la nivel național sau internațional sau angrenează și participanți care au domiciliul în Râmnicu Vâlcea;

(3) Manifestarea ce se propune nu are drept scop realizarea unui câștig financiar/ materlal.

(4) Finanțarea solicitată reprezintă cel mult 30% din bugetul total necesar, documentat cu devize estimative și alte documente în acest sens;

Este necesară îndeplinirea tuturor condițiilor prezentate mai sus.

CAPITOLUL IV. CRITERII DE ACORDARE A SPRIJINULUI FINANCIAR

Art. 6. Pot fi acoperite următoarele categorii de cheltuieli: 1. pentru deplasarea în vederea participării la manifestările ce se desfășoară în afara municipiului (transport și cazare); 2. pentru realizarea unor materiale de promovare a manifestării (afișe, pliante, broșuri, banners), etc; 3. pentru premiera unor rezultate deosebite obținute; 4. pentru hramul bisericilor și diverse alte evenimente cu caracter religios; 5. alte cheltuieli pentru organizarea unor manifestari culturale, sportive educativ-recreative.

Art. 7. Nu vor fi acoperite următoarele categorii de cheltuieli: 1. cheltuieli administrative curente de tip plata utilități; 2. cheltuieli referitoare la achiziții de dotări și echipamente 3. cheltuieli aferente reparațiilor sau investițiilor; 4. cheltuieli presupuse de activități permanente, cu caracter repetabil;

Art. 8. Solicitățile de sprijin financiar depuse cu mai puțin de 20 de zile înainte de desfășurarea manifestării pentru care se cere sprijin financiar sau după data derulării acesteia nu vor fi luate în analiza comisiei, fapt ce va fi comunicat în scris solicitantului.

CAPITOLUL V. DISPOZIȚII FINALE:

Art. 9. (1) Ordonatorul principal de credite va transmite solicitările de acordare a unui sprijin financiar catre Biroul Comunicare, Sport, Cu!tură în vederea analizării acestora de catre comisia de analiză, în functie de posibilitățile bugetare. (2) Comisia de analiză a solicitărilor de sprijin financiar va fi formată din 9 (nouă) membri, ce vor fi nominalizați prin dispoziție a primarului. Din componenta comisiei vor face parte in mod obligatoriu: un reprezentant din cadrul Direcției Economico-Financiare, un jurist, un reprezentant din cadrul Biroului Comunicare, Sport, Cu!tură care va asigura secretariatul comisiei, viceprimarul de specialitate, precum și 5 (cinci) membri ai Consiliului Local, desemnati prin hotarare a Consiliului Local.

Art. 10. (1) Comisia se intruneste lunar, cu cel puțin 9 zile inainte de convocarea Consiliului Local, in vederea analizării solicitărilor primite. La ședință trebuie să fie prezenți cel puțin 5 membri. Comisia ia decizii cu votul majorității membrilor prezenți. La sfârșitul fiecărei ședințe se încheie un proces-verbal în care se vor menționa toate solicitările analizate, precum și avizele favorabile/nefavorabile pentru fiecare solicitare în parte, precum și cuantumul sumei propuse sau motivarea avizului nefavorabil. Avizul comisiei este consultativ. (2) În evaluarea solicitărilor, Comisia va ține seama și de nivelul de sprijin financiar de care solicitantul a mai beneficiat în ultimii 2 (doi) ani, precum și de dimensiunea și importanța evenimentului (de exemplu: număr de participanți, rezonanța națională/internațională etc). Biroul Comunicare, Sport, Cu!tură va ține evidența strictă a solicitărilor acordate/aprobate pe ultimii 2 (doi) ani și o va pune la dispoziția comisiei odată cu solicitările propuse spre analiza.

Art. 11. Toate solicitările aferente Iunii respective, precum procesul-verbal al ședinței comisiei se înaintează Biroului Comunicare, Sport, Cultură în vederea întocmirii raportului de

specialitate, ce va fi supus aprobării Consiliului Local.

Art. 12. (1) Beneficiarii sumelor prevazute în bugetul local la capitolul 67 - „Cultura, Recreere și Religie” au obligația să facă dovada modului de cheltuire a sumei primite, a participării sau, după caz, a organizării manifestării pentru care au primit sprijin financiar în termen de maxim o lună de la data finalizării acesteia. În caz contrar, solicitările de acordare sprijin financiar adresate de beneficiarul respectiv nu vor mai fi luate în analiza într-un interval de 2 (doi) ani de zile. (2) Beneficiarii sunt obligați să anunțe participanții și eventual mass-media, natura și cuantumul sprijinului acordat de catre Consiliul Local. Dacă suma respectivă este destinată premierii, beneficiarul este obligat să invite și reprezentanții Consiliului Local/Primariei pentru a participa și a înmâna premiul/premiile respective. În cazul acordării sprijinului financiar pentru editarea unor cărți, broșuri, reviste, alte publicații, solicitantul va remite Primariei un numar de cel puțin 10 exemplare din lucrarea respectivă. În caz contrar, solicitările adresate de beneficiarul respectiv nu vor mai fi luate în analiză într-un interval de 1 (un) an de zile.

Art. 13. Când beneficiarul nu a participat/organizat (la) manifestarea pentru care i-a fost acordat sprijinul financiar conform prezentului regulament, solicitantul va returna sprijinul financiar acordat, în termen de maxim 10 (zece) zile de la data la care ar fi trebuit să albă loc evenimentul

Art. 14. Suma maxima pe care o fundație, asociație, club sportiv sau un cult religios o poate primi în cursul unui an calendaristic nu poate depăși valoarea de 10.000 lei, cu excepția premierilor anuale (elevi, sportivi).

Art. 15. (...)

NOTE, COMENTARII

- Vedem cum din CAPITOLUL I lipsește nominalizarea Legii 186/ 2003 care definește Cultura scrisă. De unde rezultă că nu se mai acordă bani pentru publicații și cărți care fac obiectul acestei legi, deși recomandarea Bibliotecii Naționale a României este expresă.

- CAPITOLUL II ...Nu credem că finanțele bugetare se pot forma din donații și sponsorizări, ca în trecut, când firme comerciale sponsorizau Primăria în domenii cu fonduri sărace dar obțineau contracte cu valori foarte mari de la societățile comerciale cu capital majoritar de stat.

- CAPITOLUL III, Art. 2 scoate L186/2003 din acest regulament, Editurile, nefiind Instituții de Cultură dar beneficiind de această lege care prevede ajutorul financiar; de unde, în peisajul local, apar publicații sprijinite având edituri în cadrul ONG-urilor! Se încalcă legea fiindcă se practică, astfel, munca la « negru » la capitolul tehnoredactare, machetare, foto etc. Reamintim legiuitorului că Biblioteca Națională clasifică, prin adresă, care publicație se pretează la beneficiile Legii 186/2003.

- CAPITOLUL III Art.5 (3), (4), practic, aceste articole scot Sportul și Religia din acest Regulament fiindcă aceste domenii nu pot exista fără câștig financiar și material. Practic sportul amator nu mai poate exista decât în școală; antrenorii, clubul, sportivii, olimpicii, gradații le, bonificațiile fiind avantaje materiale. De ce trebuie să le plătească cetățeanul?

- CAPITOLUL V Art.12 (2) introduce produsul cultural: carte, publicații etc. care însă nu are nici un criteriu de analiză, nici o definiție, nici în regulament și nici în Cererea de sprijin financiar arătând astfel că acest Regulament este făcut doar pentru manifestări sportive, să acceptăm, și religioase, adunări « de rezonanță » care să asigure publicitate Primăriei...Ori dacă se acordă bani de la bugetul local pentru primărie Cultura locală este terminată!

- CAPITOLUL V Art. 14 arată clar că acest Regulament a ocultat ostentativ Legea 168, care definește Cultura scrisă, premierile anuale ale elevilor și sportivilor fiind o măsură, după părerea noastră pur electorală...

Legea nr. 186/2003 privind susținerea și promovarea culturii scrise

CAPITOLUL I Dispoziții generale

(Sublinierile aparțin redacției)

Art. 1.

(1) Prezenta lege instituie cadrul juridic pentru susținerea și promovarea culturii scrise.
(2) În sensul prezentei legi, prin cultură scrisă se înțelege domeniul de referință care cuprinde cărți, reviste și alte publicații, având caracter literar-artistic, tehnico-științific, editate pe orice fel de suport.

Art. 2.

De prevederile prezentei legi beneficiază activitățile de creație, producție editorială, tipografică, de difuzare și promovare a culturii scrise.

Art. 3.

Nu fac obiectul prezentei legi tipăriturile de informare publicitară, publicațiile de modă, de decorațiuni interioare, de sport, de informare din domeniul televiziunii și al radiodifuziunii, cotidienele sau periodicele care nu au incidență cu domeniul de referință prevăzut la art. 1, almanahurile, horoscoapele, calendarele, publicațiile pornografice, cele destinate jocurilor de noroc și publicațiile de rebus.

CAPITOLUL II Măsuri de susținere a culturii scrise

Art. 4.

(1) Autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și instituțiile publice pot acorda sprijin financiar, parțial sau integral, singure ori în parteneriat, pentru editarea unor

publicații din categoria celor prevăzute la art. 1.

(2) Stabilirea publicațiilor pentru care urmează să se acorde sprijin financiar se face prin selecție de oferte în baza propunerilor comisiilor special constituite în acest scop, de către autoritățile sau instituțiile publice prevăzute la alin. (1); **oferțele sunt formulate de edituri și de redacțiile publicațiilor.**

(3) În localitățile unde o minoritate etnică depășește pragul de 20% din totalul populației, din comisiile constituite de autoritățile locale, în conformitate cu prevederile alin. (2), vor face parte și reprezentanți ai minorității respective.

(4) În bugetele autorităților administrației publice centrale și locale, precum și ale instituțiilor publice pot fi prevăzute, în mod distinct, fonduri pentru acordarea de sprijin financiar în vederea editării de cărți, reviste și alte publicații din categoria celor prevăzute la art. 1.

(5) **Sumele reprezentând sprijinul financiar acordat pot acoperi costurile de editare și drepturile de autor, până la integral.**

CAP III Difuzarea și promovarea

Art. 15.

(1) Ministerul Educației și Cercetării poate susține financiar organizarea unor evenimente de genul celor prevăzute la alin. (1) și (2), singur sau în

parteneriat cu Ministerul Culturii și Cultelor, respectiv cu Institutul Cultural Român.

Art. 21.

Autoritățile administrației publice locale acordă o reducere de 50% a tarifelor reprezentând chiria pe metrul pătrat, percepute pentru spațiile comerciale destinate exclusiv difuzării publicațiilor prevăzute la art. 1, precum și pentru spațiile destinate publicității acestora.

...

CAPITOLUL V Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 24.

Regulamentele de organizare și funcționare, precum și procedurile de lucru ale comisiilor prevăzute la art. 4 alin. (2), art. 7 alin. (2), art. 8 și la art. 12 sunt stabilite prin ordin, respectiv hotărâre a autorității publice centrale sau locale, ori prin dispoziție a conducătorului instituției publice finanțatoare, după caz.

Art. 25.

(1) **Editorii au obligația să tipărească, pentru întregul tiraj, numărul internațional standard corespunzător tipului de publicație.**
(2) **Editorii au obligația să tipărească pe fiecare exemplar al publicației descrierea C.I.P. realizată de Biblioteca Națională a României.**
(3) **Editorii au obligația să tipărească pe publicațiile lor codul de bare, în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi, și să asigure utilizarea codului de bare în evidența computerizată a vânzărilor și a gestiunii.**

...

Art. 28.

(1) **Încălcarea prevederilor art. 25 constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei.**
(2) Constatarea contravențiilor și aplicarea amenziilor se face de către angajați ai Bibliotecii

Naționale a României, precum și de către alți specialiști împuterniciți în acest scop prin ordin al ministrului culturii și cultelor.

NOTE

Publicăm acest rezumat al legii în fiecare număr până când doar, doar, o singură autoritate din Râmnicu Vâlcea, municipiu reședință de județ va demonstra că știe legea și o va aplica. Chestiunea precum că instituția finanțatoare POATE aplica legea sau nu poate, nu se leagă de posibilități ci de voință fiindcă de când a fost promulgată nimeni nu poate spune că nu a avut bani pentru cultura scrisă...

Destul cu această Cultură creată în absența interesului public, forțată și deformată după cum vor acești „aleși” ai neamului care ne năpăstuesc de vreo trei ani; după cum vor aceste uniuni de creație, falsuri ale uniunilor de creație comuniste (acelea știind măcar să păstreze echilibrul și profesionalism-pe care îl regăsim în lume indiferent de profesia creatorului).

Se împlinesc doi ani de când Primăria Râmnicu Vâlcea a anulat orice sprijin financiar acelor cărți și publicații care respectă activitatea editorială și tipografică din România dând un prost și neînțeles exemplu tuturor celorlalte instituții care trebuie să sprijine cultura, mai ales din banii publici, știindu-se că aceasta nu poate fi partinică și nici secantă, nici cu poalele-n cap (electorală), și, din nou, mai ales că în orașul nostru se percepe taxă de la firme comerciale pentru...Cultură! Desigur taxa este corectă când este vorba de Cultură, dar nu și când se referă la sportul de performanță, de club, la sportul învățătură (olimpiade), la diferite Cult-uri, la Religie.

2016, CINCI ANI DE LA SUPRIMAREA REVISTEI „FORUM 11”

În anul 2012 „forumiștii” au suprimat, fără să-i oblige nimeni, revista „FORUM 11”, care nu a mai apărut. Să ne amintim de ea privind cu regret la ultimul număr apărut în 2011, FORUM 10 (cum zice poetul, „Regretul în lume veghează”). În semn de omagiu și amintire plăcută, redăm mai jos unul dintre puținele materiale primite la redacție, atunci, pentru FORUM 11, de la secretarul FCR, Gh. Pantelimon.

PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI ORGANIZATE DE FORUMUL CULTURAL ÎN 2012

- 15 ianuarie 2012 - Recital de poezie și muzică „Eternul Eminescu”, cu prilejul Zilei Culturii Naționale;
(Sala de Festivități a Primăriei Orașului Băbeni, în participare cu Centrul Județean) pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Vâlcea, și Casa de Cultură „D.Vrâncianu, Băbeni”.
- 20 ianuarie 2012 - Participare la Simpozionul dedicat Unirii de la 24 Ianuarie 1859 organizat de Garnizoana Militară Râmnicu Vâlcea.
- 24 ianuarie 2012 - Colocviu cu tema: „Importanța și semnificația Unirii de la 1859, din perspectivă contemporană, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”-Vâlcea.
- 26 ianuarie 2012 - „In memoriam - Constantin Popian - 130 de ani de la naștere”, la Biblioteca Județeană.

- 31 ianuarie 2012 - Moment evocator al domnitorului Mircea cel Bătrân și al logofătului său Filotei Monahul, la Sfânta Mănăstire Cozia.
- 15 februarie 2012 - Conferință de presă: „Spiru Haret-un nobil al școlii românești” la Tv Vâlcea 1.
- 15 februarie 2012 - Manifestarea inaugurală a Programului „Centenarul Spiru Haret 2012. Anul cultural și educațional în Vâlcea” - la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Râmnicu Vâlcea.
- 21 martie 2012 - Adunarea generală anuală de bilanț a Forumului Cultural, la Biblioteca Județeană.
- 28 martie 2012 - Marcarea a patruzeci de ani de la apariția primului număr al publicației științifice „Studii Vâlcene”, la Biblioteca Județeană.
- 10-11 mai 2012 - „Zilele Dumitru Drăghicescu”, la Liceul Teologic „Sfântul Nicolae” și la Biblioteca Județeană.
- 17 mai 2012 - Simpozion „Râmnicul de ieri, de azi și de mâine” la Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale.
- 05 iunie 2012 - Dezbateri cu tema: „Să dăm o șansă Pământului”, organizată de Ziua Mondială a Mediului, la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Râmnicu Vâlcea.
- 10 iulie 2012 - Medalion aniversar: „Paul Angelescu - 90 de ani” la Biblioteca Județeană Vâlcea.
- 27 iulie 2012 - Dezbateri științific organizate

zată de Ziua Imnului Național la Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale.
• 17-19 august 2012 - Excursie în Serbia la românii de pe Valea Timocului și din Vojvodina.
• 23-25 septembrie 2012 - „Zilele Antim Ivireanul” - complex de manifestări - Forumul Cultural - partener.

Nostalgiile forumiste

- 27 septembrie 2012 - Lansare de carte: Leca Morariu, Opere vol.III - Jurnal Vâlcean (1944-1948), la Biblioteca Județeană.
- 27 septembrie 2012 - Dezbateri cu tema: „Arta de a trăi sănătos”, ediția a III-a, la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Râmnicu Vâlcea.
- 11 octombrie 2012 - Lansare de carte: „Costești, Vâlcea, 45 de secole de istorie”, vol II, autor Dumitru Bondoc, la Costești, Vâlcea.
- 17 decembrie 2012 - Simpozion cu tema: „Spiru Haret - apostol al conștiinței naționale” - 100 de ani de la moarte; la Biblioteca Județeană Vâlcea.
(Sinteză realizată de Gheorghe PANTELIMON, secretar al Forumului Cultural al Râmnicului.)

Ziar de cultură realizat de SC INTOL SRL
Editura INTOL - PRESS, Asociația ECOSTAR 21 și
SENATUL EDILOR VÂLCEA

Director: Bogdan CICHIRDAN
Consilier editorial: Constantin POENARU
Redactor șef: Petre CICHIRDAN
Colaboratori: Felix SIMA
Mihai SPORIȘ
Gheorghe SPORIȘ
Gheorghe DUMITRAȘCU
Simona Maria KISS
Gheorghe PANTELIMON
Adina DUMITRESCU
Gheorghe MĂMULARU
Ilie GORJAN

Tehnoredactare computerizată: Bogdan CICHIRDAN.
Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel/Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824,
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.globalartfusion.com, Revista Interferența Artelor, www.culturaarsmundi.ro

Pret: 3 lei

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini, când poate, ca să respecte Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Tipărit la Procom, Tg. Jiu, 14 12 15